

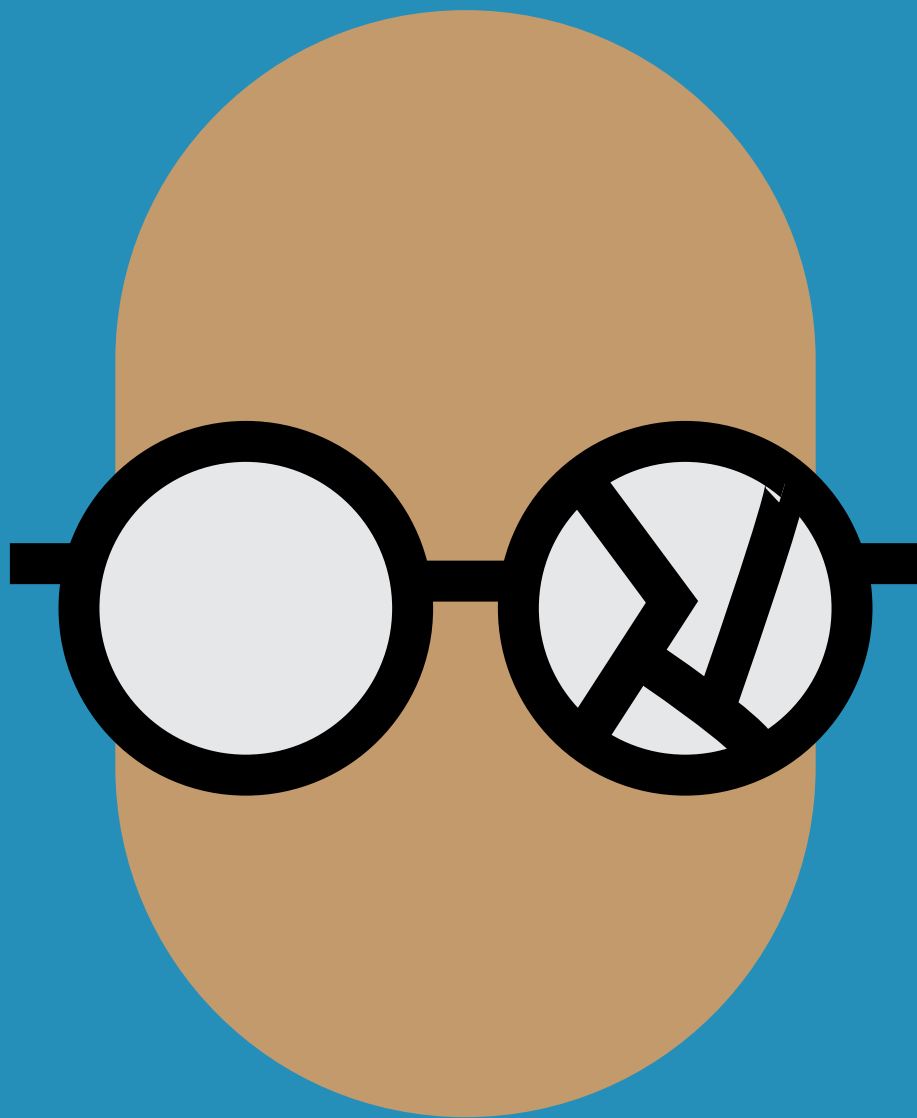
klasse

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen
nr. 242 — februari 2014 — www.klasse.be

IN JE **ONDERBROEK**
ONDER DE DOUCHE

NEEM WAT GAS TERUG
IN DE **SLOW SCHOOL**

ROADIES GEVEN
STUDIEKEUZEADVIES

KLASSE VRAAGT DE MENING VAN 1200 LEERLINGEN

Zo denken tieners over pesten

De helft van de tieners
wordt af en toe gepest

1 op 3 vindt dat school
te weinig aandacht
heeft voor pesten

Leerlingen zijn bang
om pestgedrag bij hun
leraar te melden

INFOSESSIES SKILLVILLE

Online educatieve multimediatool voor
het oefenen van levensvaardigheden

Schrijf u gratis in via www.skillville.be!

Doelgroep:

- Basisonderwijs
- Buitengewoon onderwijs
- Secundair onderwijs

Nieuw in SKILLVILLE:

- Reclame en verzekeringen
- Verkiezingen: 25 mei 2014
- Techniek (leerplan 1ste gr. + VOET)
- Alcohol en Drugspreventie
- Wereldoriëntatie (basisonderwijs)

Waar & Wanneer:

- 13 maart 2014 - Diepenbeek (13:30)
- 18 maart 2014 - Antwerpen (17:00)
- 25 maart 2014 - Gent (17:00)
- 27 maart 2014 - Leuven (17:00)

SKILLVILLE

oefenen van levensvaardigheden

20

In onderbroek onder de douche
Zijn Vlaamse jongeren preutser dan vroeger?

38

“Vertel ons waar we goed in zijn”
Zo pak je studiekeuze aan volgens ‘Roadies’ Hanne en Brecht

10

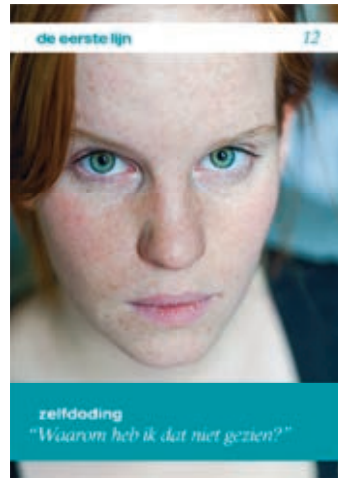
“Wacht een dagje af”, zei mijn leraar. Daarna ging ik niet meer.”

1200 Vlaamse tieners geven hun mening over pesten in het grote Klasse pestonderzoek.

30

“School mag geen race tegen de tijd zijn”

Welkom in de Slow School.

Wat zeg je tegen leerlingen met zelfmoordplannen?

Lees de Eerste Lijn over zelfdoding, midden in dit blad.

24 Pas voor de klas

“Dankzij buddy Katia haakte ik niet af”

26 In beeld De ziekenhuisschool

34 Mensen met Klasse

Bloemen voor busbegeleider Gert

36 In de klas Zo hou je orde

42 Mag dat? Betalen voor het schoolfeest

44 Afgevraagd Drinken en plassen tijdens jouw les?

45 De bril van Bert

“Ook oudere collega’s hebben steun nodig”

46 Lerarenkaart Gratis naar de Efteling

50 Klassetips

60 Kruiswoordraadsel

61 Brussels lof Eetfeestijn

Jij werkt dagelijks aan de toekomst
van Marie, Hanne en Lowie.

Ook aan
die van
Ibrahima?

VOER MEE CAMPAGNE OP JOUW SCHOOL

en maak niet alleen voor je eigen leerlingen,
maar ook voor Ibrahima het verschil.

Broederlijk Delen trekt zich de toekomst van jongeren zoals Ibrahima aan. Als jonge boer overleven op het Senegalese platteland is geen lachertje. Jonge mensen, zoals Ibrahima, zien vaak geen ander alternatief dan te migreren naar de stad of het buitenland. Maar daar liggen de kansen ook niet voor het grijpen. Broederlijk Delen wil het tij keren door te investeren in de toekomst van jongeren op het platteland. Zo bezorgen tuinbouwprojecten hen een extra inkomen.

Ontdek ons

lesmateriaal

Met ons uitgebreid lesaanbod voor
kleuter-, lager-en secundair onderwijs
breng je het verhaal van Ibrahima op
maat van je leerlingen in de klas.

- ✓ Kant-en-klaar
- ✓ Interactief
- ✓ Speels

Organiseer een

Koffiestop

Schenk koffie of chocomelk aan leerlingen,
leerkrachten en ouders in ruil voor een
vrije bijdrage. 1 op 5 scholen doet al mee
aan deze leuke actie! Doen jullie ook mee?

- ✓ Gemakkelijk
- ✓ Gezellig
- ✓ Elke kop koffie telt

www.broederlijkdelen.be/leerkrachten

(advertentie)

Broederlijk Delen

OMDAT HET ZUIDEN PLANNEN HEEFT

Kinderen die gepest worden, vinden meer gehoor bij hun knuffel dan bij de volwassenen in hun omgeving. Dat blijkt uit het pestonderzoek dat Klasse en zijn tienerblad Yeti lieten uitvoeren bij meer dan duizend 10- tot 12-jarigen. Het is een pijnlijke vaststelling, en we kunnen er twee dingen mee doen. Ofwel schuiven we ongemakkelijk op onze stoel en slaan we de bladzijde snel om. Ofwel zien we het als een aanmoediging om stil te staan bij onze rol als ouder en leraar, en proberen we hier lessen uit te trekken.

“Het is niet leuk om te worden geklopt door een pluchen knuffel”

Om te beginnen moeten we toegeven dat het als volwassene niet leuk is om door een pluchen knuffel te worden geklopt. Blijkbaar is de vertrouwensband die we met leerlingen hebben niet altijd even sterk als we zelf denken/hopen. Werken we wel genoeg aan dat vertrouwen? Schuiven we die verantwoordelijkheid niet te veel naar jongeren zelf door? Het volstaat niet om te wachten tot zij met vragen komen.

Dan is er de volgende stap: wat zijn de signalen van jongeren? En hoe moeten we die interpreteren? Een aartsmoeilijke vraag. Die werd me enkele weken geleden opnieuw heel erg duidelijk, na een bezoek aan Ingrid De Jonghe, die met de organisatie *Tejo* in Antwerpen acute therapeutische hulp biedt aan jongeren. Dagelijks ervaren de therapeuten daar hoe onder schijnbaar stilstaand water soms extreem woelige stromingen plaatsvinden. Jongeren die ‘uit het niets’ zelfmoordgedachten ontwikkelen, die een compleet verwrongen zelfbeeld hebben, die moeite hebben om relaties aan te knopen. Jarenlang had niemand dat opgemerkt, tot een kleine vonk de vulkaan deed uitbarsten. Geen leraar, ouder of familielid die in al die tijd de signalen juist had gelezen.

In het pestonderzoek, dat je verder in dit blad leest, vragen jongeren heel hard om de hulp van volwassenen. Maar kennen wij zelf wel voldoende de grens tussen het weerbaar maken van kinderen en peestsituaties? Waar stoppen de normale conflicten – die bij het leven horen – en beginnen de pesterijen? Beseffen we de impact wanneer we zeggen “Laat er een dagje overgaan”, “We zullen wel zien”, “Zet je erover heen”? Hebben we tijd gemaakt om een goede afweging te maken?

Daar ontbreekt het ons vaak aan: tijd. En dan bedoel ik niet de tijd om bij te sturen, te vermanen, kennis over te brengen en gewoon praktisch te ondersteunen. Maar wel de echte tijd, om te luisteren, om gewoon samen te zijn zonder dat iets moet. Onze – goedbedoelde – volwassen, opvoedkundige blik afzetten en met oprechte interesse kijken, met respect en voeling voor het onvolwassen en onvolmaakt perspectief van jongeren op de wereld.

We zijn zelf zo druk bezig met wat op ons afkomt. We willen een rijk gevuld leven met zowel professionele uitdagingen als inspirerende vriendschappen, met tijd voor sport, voldoende ontspanning, zelfgemaakte, creatieve, gezonde maaltijden, reizen én een goed onderhouden huis. Maar het kost ons soms zoveel moeite om dat allemaal te behappen, dat we soms vergeten om alle overbodige gedachten te bannen en gewoon te luisteren. Nochtans is dat het enige wat een knuffel doet, elke avond voor het slapengaan.

Pieter Lesaffer
 hoofdredacteur Klasse
 pieter.lesaffer@klasse.be
 twitter: @plesaffer

REACTIES

PAS VOOR DE KLAS

Zelf sta ik al te veel jaren voor de klas om als pure 'starter' te worden beschouwd, maar bij elke interimopdracht start ik opnieuw. Nieuwe collega's, leerlingen, schoolcultuur. Ik ben steeds een vreemdeling op bezoek. Die ervaring is verrijkend, maar na een tijdje wegen de nadelen zwaar door. Tijdens een van de vele sollicitatiegesprekken (die soms maar 10 minuten duren) trekken ze dan de wenkbrauwen op: "Je cv is wel heel uitgebreid" (verdacht) of "En je bent nog nergens TADD?" (ongeloof). Soms mag ik niet eens op gesprek omdat ze liever een pas afgestudeerde willen. Wie vast werk heeft, beseft niet hoe het voelt. Altijd springen om aan de verwachtingen te voldoen en de school op korte termijn te helpen. Zelf blijf je met lege handen over, behalve weer een ervaring bij op je cv ...

Naam en adres gekend bij de redactie

Ik ben in 2007 afgestudeerd als kleuteronderwijzer. Ondertussen zou ik mijn zevende jaar aan de slag moeten zijn. Maar dat is helaas niet zo. Ik ben twee keer uit het onderwijs gestapt om als kinderverzorgster te werken, maar ben telkens teruggekeerd, want onderwijs is mijn passie! Ik heb in Walonië gewerkt, heb in verschillende scholengemeenschappen een aantal dagen opgebouwd, maar nergens genoeg om TADD te zijn ... Soms verloor ik de moed, tot ik in Merem (Bilzen) terecht kwam. Meteen voelde ik me daar welkom. Ik werd gesteund door mijn collega's en kreeg spontaan vier meters in plaats van één. Voor het eerst heb ik het gevoel dat ik iets betekende in deze school. Ze houden rekening met

mijn ideeën. Ik krijg er zelfs complimentjes voor. Ik voel mezelf elke dag groeien. Ik weet dat mijn plaats in het kleuteronderwijs is en zal blijven vechten om er te geraken. Maar als ik hier ooit moet vertrekken, zal dat niet zijn zonder een traantje weg te pinken ...

Shanna Vandoren

Deze campagnes hebben weinig zin als wetgevers het basisprobleem niet aanpakken: laat de ervaring over de netten heen meetellen. Wat baat het om een leraar alle ondersteuning te bieden als hij of zij op het einde van het jaar te horen krijgt dat er volgend jaar geen plaats meer is? Jongeren zeggen soms – naïef – dat zij door de vaste benoeming niet aan het werk geraken. Maar dat lijkt mij onzin: willen ze de ouderen dan massaal afdanken of op brugpensioenen sturen? En willen ze zelf afgedankt worden na 15 jaar dienst?

Naam en adres gekend bij de redactie

Enkele jaren geleden ontwikkelde onze scholengemeenschap een waardevol traject van aanvangsbegeleiding. Toen de minister de mentoruren afschafte, koos onze scholengemeenschap ervoor om binnen elke school toch mentoren aan te stellen, betaald uit eigen werkmiddelen. Als we de cijfers over uitvallende starters mogen geloven, is het in ieders belang dat er weer extra middelen komen. Als we getalenteerde leraren op onze school

“Interimarissen zijn geen wegwerpleraren”

willen houden, moeten we voor hen de rode loper uitrollen en hen extra ondersteunen. Het is logisch dat starters na enkele jaren van onzekerheid, wisselende interims en korte vervangingen zoeken naar een baan met meer zekerheden, waar ze na enkele maanden op proef een contract van onbepaalde duur krijgen.

*Els Verhoeven,
mentor-coördinator KVO*

Heel veel scholen gingen aan de slag met het Starterspact van Klasse. Ook de lagere school Mater Dei in Sint-Pieters-Woluwe. “Sinds twee jaar besteden we erg veel aandacht aan aanvangsbegeleiding”, zegt halftijds mentor Marleen Rosiers. “We ondersteunen zowel de starters als de meer ervaren leraren. Een straffe ploeg samen.” Ze stuurde deze foto van het starterspact op naar Klasse, en won zo een teambuilding voor de school.

Het komt steeds vaker voor dat goede leraren die bijna TADD zijn, in de scholengemeenschap niet meer gevraagd worden voor interims en vervangen door een schoolverlater. Meestal zonder uitleg. Interimarissen zijn geen wegwerpleraren. Het is schandalig dat directies en inrichtende machten zulke praktijken kunnen aanhouden. Er moet dringend een kader komen waardoor ze verplicht worden om de

Onze school had dit schooljaar het geluk om met veel nieuwe, jonge leraren te mogen starten. Stuk voor stuk gemotiveerde mensen die gepassioneerd zijn door het onderwijs en zich 200 procent inzetten voor onze school. Als jonge directeur beseft ik maar al te goed dat ze nood hebben aan voldoende ondersteuning. Daarom maakte ik een handleiding voor jonge leraren en wees ik elke startende collega een peter en meter toe.

Ik vind dat jonge leraren het recht hebben om geëvalueerd te worden. Mijn evaluaties dienen om de positieve punten in de verf te zetten en de ontwikkeling van de starter te bevorderen. Jammer genoeg zijn startende leraren maar één jaar actief in je school, omdat TADD'ers en vastbenoemden soms vóór de starters springen. Ik wil starters daarom tijdens hun eerste jaar al een aantal keer spreken, zodat zij toch afsluiten met een positieve evaluatie. Het starterspact in Klasse bevat nog wat punten waarop we ons kunnen focussen. We zullen er sterk gebruik van maken!

Davy De Decker

Naam en adres gekend bij de redactie

ONDERWIJS VOLGENS DE OESO

'Ons onderwijs is niet klaar voor de 21ste eeuw', zegt OESO-topman Dirk Van Damme in Klasse 241. Titels van dit alloodi kom je wel vaker tegen als het over onderwijsvernieuwing gaat. Willen wij dan een onderwijs dat klaar is voor een 21ste eeuw gebaseerd op OESO-normen, waarin alles uitgedrukt wordt in economische termen: presteren, produceren, concurreren en (veel) geld verdienen? Een wereld waarin het sociale het moet afleggen tegen het eigenbelang? Een wereld met enkel plaats voor de winners ten koste van de losers? Ook bij de uitspraak over het tekortschieten van de gezinnen in de opvoeding geen enkele kritische vraag. Wordt het niet hoogdringend tijd om stil te staan bij de oorzaken van 'het door de ouders niet goed kleden van hun kinderen, zonder ontbijt naar school sturen, te laat in bed steken', enz. Uit de Armoedebareometer 2013 blijkt dat de kinderarmoede in Vlaanderen blijft stijgen: van 8,2 procent in 2009 tot 9,7 procent in 2011. Emotioneel verwaarloosde kinderen en jongeren, met een tekort aan geborgenheid, warmte en veiligheid, door gebrek aan tijd voor de kinderen bij de hardwerkende, carrièremakende tweeverdieners: we gaan ze meer tegenkomen als in die 21ste eeuw geen omslag gemaakt wordt. Is ons onderwijs klaar om die omslag een duwtje te geven?

Chico Detrez

BURN-OUT

Ik ken het burn-outprobleem van Kathleen Hofmans (Klasse 241). Na 23 jaar in het onderwijs ging vorig jaar in juni bij mij dezelfde stekker uit. Slapen lukte niet meer, geen concentratie of energie meer, hartklop-

pingen, ademnood. Ik kon zelfs geen huishoudelijk werk meer verrichten; elke inspanning was te veel. Ik mocht van de dokter niet meer naar school gaan. Maar omdat de school in juni geen vervanging mocht aannemen, heb ik tussen het bed en de zetel al mijn examens verbeterd. Wie moest het anders doen? Is het niet logisch dat leraren een burn-out krijgen als men jarenlang steeds je opdracht wijzigt, steeds andere lesvoorbereidingen vraagt, andere jaarplannen opstelt ... Dit jaar ben ik opnieuw begonnen met een halve opdracht. Hopelijk lukt het mij om in de toekomst mijn volledige taak terug op te nemen. Daarom wens ik iedereen met een burn-out veel beterschap en rust. Neem de tijd om de dingen op een rijtje te zetten en na te gaan waar de oorzaken liggen, die aan te pakken en weer wat energie op te bouwen.

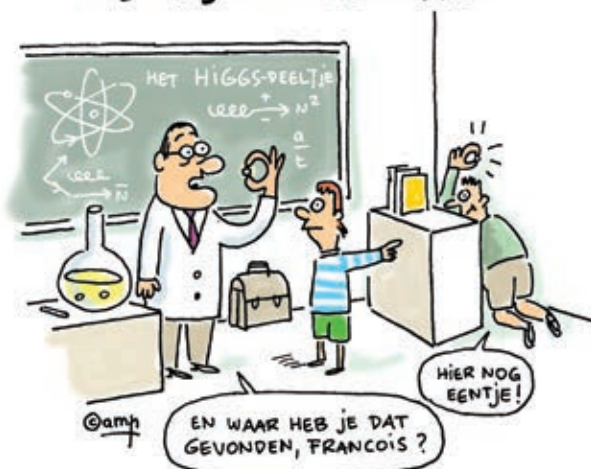
Petra De Decker

Ik geef les in het buitengewoon onderwijs en doe dit graag. Maar de eisen die men stelt aan leraren nemen alsmaar toe. Soms vraag je je af of je nog wel tijd overhoudt om les te geven. De buitenwereld heeft vaak weinig begrip voor leraren met een burn-out. 'Die hebben drie maanden vakantie en presteren toch niet zo veel uren op school', is vaak de reactie. Zelfs mijn huisarts is van die mening. Het is ook spijtig dat de mogelijkheden om minder uren te presteren als je wat ouder bent en een fulltime wat zwaar wordt, beperkter worden. Niet moeilijk dat zelfs jonge leraren stoppen in het onderwijs.

Chantal Martens

BELANGRIJKE ONTDEKKINGEN

Reageren op een artikel in Klasse kan via e-mail naar redactie.leraren@klasse.be of op www.klasse.be/leraren. Vermeld altijd je naam en adres, ook als je je reactie liever anoniem ziet verschijnen. De redactie heeft het recht reacties in te korten en te redigeren.

De Tour wacht op niemand. Of toch?

De Klasse-campagne 'Pas voor de klas' lokt veel reacties op klasse.be/leraren. Vooral het gebrek aan werkzekerheid en de vaste benoeming zijn kop van jut bij veel starters. Kunnen we het onderwijs pas aantrekkelijk maken als we de lerarenloopbaan aantrekkelijker maken? Een Klasse-lezer die liever anoniem blijft, vergelijkt zijn loopbaan met de Tour de France. Lesley Arens en Marc Maes dienen hem van antwoord.

Toen ik als langharige puber mijn handboeken opwaardeerde door ze te illustreren met karikaturen van mijn leraren, had ik nooit gedacht er zelf een te worden. Feit is dat ik op een dag de studies Bachelor in het secundair onderwijs aanvatte. In het begin zeker niet met overtuiging, onwetend wat op me afkwam. Onderweg werd ik geconfronteerd met wat heuvels, een stuk vals plat, daarna het tussengebergte en op het eind de mythische col. Uiteindelijk behaalde ik wel de eindstreep en stak de neus aan het venster van de onderwijswereld.

“Onderwijs is even hypocriet met zijn vaste benoemingen als de UCI met epo”

Al vlug merkte ik echter dat de meeste ploegen volzet waren of enkel tijdelijk mijn diensten nodig hadden. Het parcours van mijn carrière werd een Ronde van Vlaanderen van talloze gevarieerde interimopdrachten: vanaf de start de wind op kop, proberen te demarreren om daarna onmiddellijk aan de elastiek te hangen en overmoedig te lossen. Eerder op karakter dan op souplesse reed ik het gat dicht om mijn kopmannen, de leerlingen, uit de wind te zetten. Maar telkens ik ergens aangepast en ingewerkt was, werd de koers hard gemaakt en moest ik lossen. Ik had goede benen, maar moest vaststellen dat al dat kopwerk niets opleverde. Andere leraren zaten in een zetel en maakten het af op luttele meters van de finish. Het gemak waarmee ze dat klaarden, had alles te maken met de epo van het onderwijs: de vaste benoeming. Elke zomervakantie leek een tweemaandelijks revalidatie. Ik wou een prof worden die zou schitteren in klassiekers en grote rondes. Maar hoe vaak kan je de energie opbrengen om terug van nul te starten?

Momenteel heb ik een vaste ploeg waarin ik me goed voel. Ik maak zelfs kans op een vast contract! Maar als ik wil meedoen voor de knikkers, kan ik niet anders dan het spel meespelen. En toch knaagt het aan mijn geweten. Jaarlijks zie ik jonge en gepassioneerde leraren zich de pleuris rijden terwijl anderen in hun wiel blijven zitten. Het doet dan ook extra pijn vast te stellen dat sommige leraren de benen stil houden en zich laten afzakken na hun vaste benoeming. Met de kleinste inspanning komt de bus net op tijd binnen terwijl gedesillusioneerde beloften voortijdig uit koers stappen: één op de vier binnen de vijf jaar.

Zowel in het onderwijs als in het wielrennen wordt vals-spelen gedoogd. Het enige verschil is dat de vaste benoeming legaal is, terwijl epo tot de verboden middelen behoort. Het is dan ook hypocriet om het onderwijs aantrekkelijk te willen maken met halfslachtige maatregelen zonder knopen door te hakken over de belangrijkste factor: de leraar. De beste mensen op de juiste plaats begint met een goed personeelsbeleid waarbij leraren gestimuleerd en uitgedaagd maar ook geëvalueerd en opgevolgd worden. Het vergt moed het heilige huisje van de vaste benoeming omver te gooien. Het ontbreken van een degelijk loopbaanpact is dan ook pure koersvervalsing. Een clean peloton is essentieel wil men de hervorming van het secundair onderwijs doen slagen. Ondertussen dendert het circus door en blijven ieder jaar vastbenoemde pedaleurs champagne drinken op de Champs-Élysées terwijl jonge zwanen sterven aan de oevers van de Seine. De Tour wacht op niemand ...

Naam en adres gekend bij de redactie

BESTE ANONIEME COLLEGA,

Net als jou ben ik enthousiast in het onderwijs gesprongen. De idealist in mij zou de wereld verbeteren. De klas leek me daartoe een goed begin. In mijn klas zaten volwassenen die zich willen ontplooiën. Voor hun werk of helemaal los daarvan. Voor een (extra) diploma of voor het sociaal contact. Op eigen initiatief of *toegeleid* zoals dat heet. Elk met hun koffer of rugzak vol ervaring en verwachtingen. Sommigen met krasjes op hun ziel. Ik spreek in de verleden tijd, want ik geef geen les meer. Niet omdat ik het niet graag deed, want mensen zien groeien, doet

zoals kinderen niet graag leren van leraren die ze niet graag hebben, zo zullen ook leraren niet graag werken voor een directeur die ze niet graag zien. Ik verwacht van een directeur dan ook dat hij of zij richting geeft aan de leraren, als team. Dat hij hen toelaat om leiderschap op te nemen door zelf leiderschap te tonen. Ik verwacht van een directeur dat hij of zij creativiteit, innovatie en ondernemerschap stimuleert en uitdaagt om over het muurtje te kijken, te leren van elkaar, door te doen en fouten te maken. De directeur, die ook durft toe te geven dat de keuze om directeur te worden, misschien niet de beste was, omdat hij of

“Je bindt een leraar aan je school door ervoor te zorgen dat hij zich goed voelt”

mij groeien. Maar dit kan ik ook buiten het onderwijs. Nochtans had ik een vaste benoeming op zak. Dat had mijn directeur geregeld. Omdat hij me aan zijn school wilde binden. Maar ik heb er bewust voor gekozen om mijn vaste benoeming op te geven. Omdat het voor mij niet meer klopt.

Een leraar bind je niet uitsluitend aan een onderwijsinstelling door een vaste benoeming. Dat doe je vooral door ervoor te zorgen dat hij of zij zich goed voelt in de job, de lesopdracht, het team, de school. En leraren die zich goed voelen in hun job, stralen dat uit. Dat enthousiasme werkt aanstekelijk. Op hun collega's en op de kinderen in de klas. Leraren die zich goed voelen in hun job, zijn ook bereid om zich voortdurend bij te scholen en verder te ontplooiën. Voor sommigen is de zekerheid van een vaste benoeming cruciaal om zich goed te voelen, maar niet voor iedereen. Soms kan een vaste benoeming zelfs evolueren naar een gouden kooi. En dan loert burn-out of bore-out om de hoek.

Je mag niet veralgemenen dat vastbenoemde leraren per definitie niet gemotiveerd zijn en tijdelijke leraren des te meer. Kwalitatief onderwijs moeten we samen realiseren. En net

zij niet of niet meer beschikt over de skills die vandaag nodig zijn om een onderwijsinstelling te leiden, of liever gewoon terug voor de klas wil staan. Daar is niks mis mee.

De overheid moet vooral de noodzakelijke randvoorwaarden scheppen, door een faciliterende, zeker geen overregulerende rol op te nemen. Zodat leraren en directies de ruimte krijgen om het verschil te maken. Zodat onderwijs een personeelsbeleid kan realiseren dat het huidige kwalificatiedenken overstijgt, en waarbij leiderschap en management niet meer als scheldwoorden beschouwd worden.

Ik hoop samen met jou, beste anonieme collega, dat de overheid die keuzes durft te maken. Ik hoop ook dat jij de juiste keuzes maakt in jouw verdere leerloopbaan, want ik voel zoveel frustratie doorheen jouw passie. Jouw passie voor de Tour de France, die deel ik niet. Dat is voor mij inderdaad een circus. Maar je passie voor onderwijs, die deel ik wel. De idealist in mij wil nog altijd de wereld verbeteren. Een race zonder winnaars. Maar ook zonder verliezers.

Lesley Arens, afgevaardigd bestuurder van het Gentse consortium Volwassenenonderwijs

BESTE COUREUR,

Ik word deze zomer 65. Sinds 1976 heb ik al vele onderwijsritten afgelegd. Twee opslopende fusies, re-affectaties en ook een drietal mutaties omdat ik zo graag naar Brussel wou komen. Toch was ik nooit aan het einde van deze grote Tour geraakt zonder de bescherming van de vaste benoeming. Het blijft een van de aantrekkelijkste aspecten van het onderwijs: werkzekerheid met een bescherming tegen *accidents de parcours*, willekeurige beslissingen, moeilijker momenten. Wist je overigens dat precies omwille van die vastheid van betrekking leraren goed aangeschreven staan bij kredietverleners?

Je noemt het ontbreken van een degelijk loopbaancontract pure koersvervalsing. Gelijk heb je. Toch hef je de onzekerheid van tijdelijken niet op door iedereen onzeker te maken. Wel moeten we de onzekere situatie van tijdelijken beheersbaar maken. Er bestaat nu al vele jaren een tussenoplossing van TADD, waarbij je na drie jaar een 'beschermde' positie kan verwerven. Door toevallige leerlingwinsten en -verliezen niet meer per schooljaar te berekenen, maar over pakweg een gemiddelde van drie of vijf jaar, kun-

zu ik niet liever wensen dan dat men in de lerarenloopbaan naast de beperkte administratieve bevorderingen (directie, inspectie, pedagogische begeleiding ...) ook ruimte schept voor een pedagogisch middenkader waarin men kan herbenoemd worden. Maar, geef toe, als ik geen verlof zou opgenomen hebben, zou ik gewoon blijven lesgeven zijn en zou er helemaal geen tijdelijke leraar een 'beschermde' job gekregen hebben.

Naast die randvoorwaarden zijn er ook belangrijke inhoudelijke meerwaarden voor een vaste benoeming. Zo is je pedagogische vrijheid en je creatieve initiatiefrecht beschermd, en ben je beter gewapend tegen betwistingen van beslissingen en onverantwoorde klachten. De mooiste verdediging die ik ooit hoorde, kwam van een directeur: hij zegt dat de vaste benoeming zorgt voor je basisbehoeften en basisveiligheid, zodat je je als leraar kan concentreren op je maatschappelijke taak. In tegenstelling tot de *rat race* in vele bedrijven moet je als leraar minder met je eigen situatie bezig zijn en hou je meer tijd en ruimte over voor de gedreven creatieve invulling van je job ('public motivation satisfaction' noemt James Perry dat). Ook daarom

“Door de vaste benoeming kan je al je tijd en energie in je job stoppen”

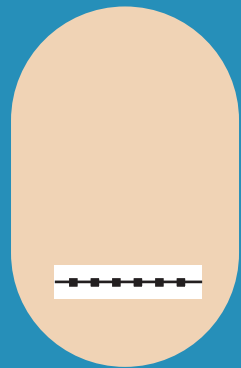
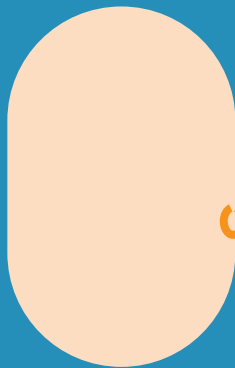
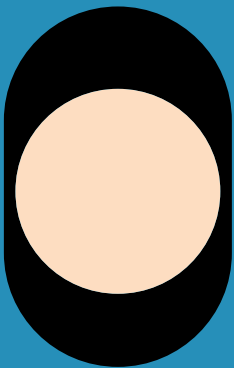
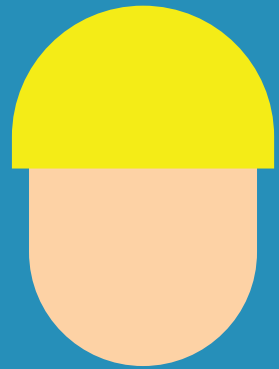
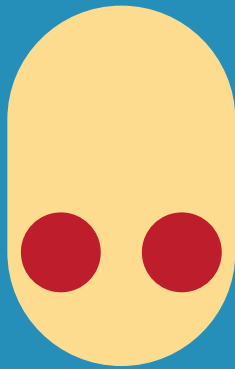
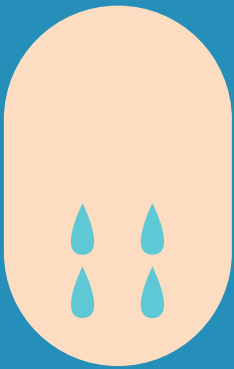
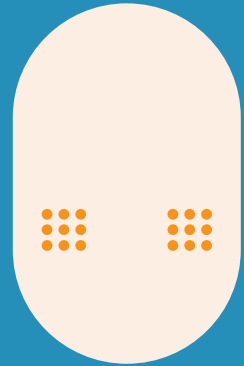
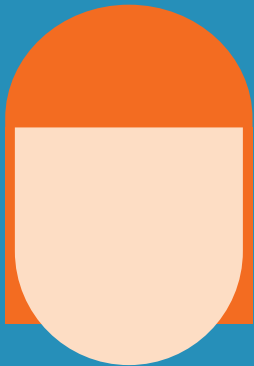
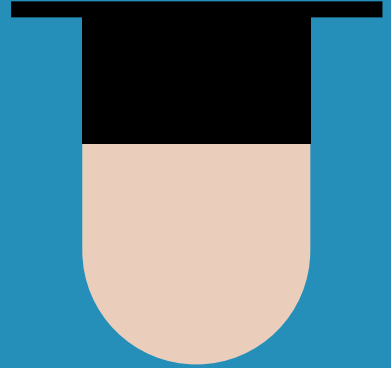
nen scholengroepen stabielere uren verzamelen en zo forse stijgingen beter opvangen. Ook kan men tijdelijken aanstellen in de scholengemeenschap en niet alleen in de aparte school, door ze hun anciënniteit te laten meenemen naar andere scholengroepen/gemeenschappen. En wie werkt de discriminatie van leraren in vergelijking met arbeiders en bedienden weg? Zij krijgen gewoon opzeggvergoedingen na geleverde diensten.

Ik bek: sinds 1997 ben ik een van die vermaledijde vastbenoemden die gedetacheerd zijn en dus een tijdelijke laten functioneren in een job waarin die niet benoemd kan worden. Toch

kan geen enkele vastbenoemde het lang uithouden als hij ondermaats presteert: scholen zijn immers glazen huizen.

Marc Maes, oud-leraar Nederlands en Duits, nu medewerker voor Scholengroep Brussel GO! (www.bocobrusseel.be)

**HET GROTE
PESTONDERZOEK**

door Tinne Deboes
illustraties: Willem Roose /
Trendwolves

*Klasse-onderzoek vraagt voor het eerst
de mening van tieners*

**“We hebben
jullie nodig
om pesten
te stoppen”**

Deze boodschap geven 1200 leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar aan volwassenen in een online onderzoek van Yeti, het tienerblad van Klasse. Het onderzoek liet de kinderen voor het eerst zelf aan het woord. Pesten door de bril van ouders, slachtoffers én omstaanders.

1. Tieners weten niet wat pesten is

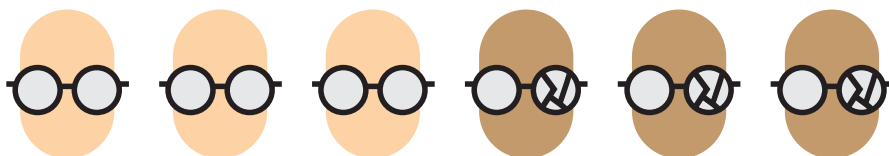
In het onderzoek mochten de tieners hun mening geven over enkele peestsituaties: is dit ruziemaken, plagen of pesten? Pesters schatten deze peestsituaties opvallend minder goed in dan niet-pesters.

Ze onderschatten de impact van hun pesterijen en zien bovendien niet hoe slecht een slachtoffer zich voelt. Omstaanders onderschatten dan weer het verdriet van pester-slachtoffers en de boosheid en schaamte van alle pesters.

De pesters weten meestal ook niet waarom ze pesten, buiten 'zelf eerst gepest worden' en 'iemand niet kunnen uitstaan'. Ze pesten kinderen omdat ze anders zijn, opdat zij verdrietig of boos worden en omdat ze weinig vrienden hebben. Slachtoffers benadrukken dat ze niet gepest worden omdat ze anders zijn. Zij denken vooral dat pesters het leuk vinden om te pesten.

Kinderpsycholoog Marjan Gerarts: "Dit bevestigt hoe belangrijk het is dat kinderen elkaar leren begrijpen. Enkel zo kunnen ze de mythes over elkaars gevoelens en motieven doorbreken. Het is bijvoorbeeld een goede oefening om kinderen geregeld te vragen om zich in te leven in een andere persoon. Dat kan in allerlei situaties, niet enkel bij pesterijen. Hoe voelde de voetballer zich toen hij die penalty miste? Waarom reageert de mama in dit verhaal op die manier? Opvoeders hebben daarin een sleutelrol, want op jonge leeftijd maken kinderen die associaties niet zelf."

2. Helft van de tieners wordt gepest

50 procent van de tieners in het onderzoek wordt minstens 'af en toe' gepest. Toch zegt slechts 22 procent van de Vlaamse tieners af en toe iemand te pesten.

Pestdeskundige Gie Deboutte: "Op het eerste gezicht lijkt er iets mis met deze cijfers. Maar kinderen die in de pestende rol zitten, hebben de neiging om hun daden te minimaliseren. Ze merken pesterijen op bij anderen, maar lijken niet te beseffen dat ook hun eigen gedrag kwetsend is. Omgekeerd zien we dat slachtoffers veel minder relativeren. Zij gaan zelfs eerder 'overrapporteren'. Het is dus belangrijk dat er op school ondubbelzinnige definities bestaan voor ruzie, plagen en pesten. En het is aan de leraar om de kinderen dit inzicht bij te brengen."

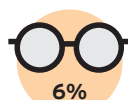
3. Eén op de zeven tieners is zowel pester als slachtoffer

Gie Deboutte: "Bij pesterijen spreken we vaak van pestkoppen, gepesten en omstaanders. Het is gevaarlijk om met zulke etiketten te werken. Een op de zeven leerlingen is namelijk zowel pester als slachtoffer. Zij vragen een specifieke aanpak. Vaak zit er iets achter het pestgedrag en is het een manier om frustraties te uiten. Bovendien krijgen pester-slachtoffers heel wat te incasseren van wie hen pest. Zij moeten de pesterijen verwerken, maar ook anders leren omgaan met hun boosheid en angsten."

Marjan Gerarts: "In veel gevallen gaat alle aandacht naar het slachtoffer. Dat kind is gepest en moet geholpen worden. Een logische reactie én prioritair, maar vergeet de pester of het pester-slachtoffer niet. Hij heeft dan wel een grote mond, maar daarom zit hij nog niet goed in zijn vel. Het is niet simpel om verder te kijken dan zijn daden, maar je moet echt op zoek gaan naar de reden van het pestgedrag."

Gie Deboutte: "Leraren moeten ook beseffen dat pestkoppen belang hechten aan status en die proberen te verkrijgen door te pesten. Laat ze eens scheidsrechter zijn bij een spel of wedstrijd op de speelplaats, de boeken verzamelen voor de bib, zorg dragen voor een klasgenoot. Zo kunnen ze hun status op een positieve manier versterken."

Op basis van hun antwoorden plakten de onderzoekers dit 'pestprofiel' op tieners.

PESTERS

PESTER-SLACHTOFFERS

SLACHTOFFERS

OMSTAANDERS

4. Ze willen meer aandacht voor pesten op school

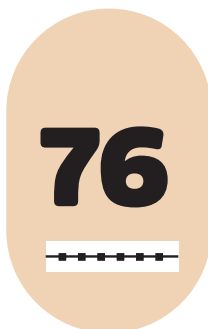
Gie Deboutte: “Pesters zeggen vaker dan niet-pesters dat er gepest wordt op school, dat er geen regels of straffen zijn rond pesten en dat hun school te weinig aandacht besteedt aan pesten. Ik vermoed dat zij daarmee hun eigen gedrag willen minimaliseren. Ze wijzen bijna met de vinger naar anderen: ‘Wat ik doe valt best mee, maar kijk eens hoe vaak zij pesten’. Een andere verklaring is dat ze pesten als normaal beschouwen. Ze maken misschien deel uit van een groepje pestkoppen en denken: ‘Zo gaat het er hier nu eenmaal aan toe.’”

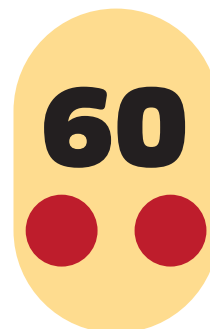
procent van de leerlingen zegt dat er op hun school wordt **gepest** zonder dat de leraren het weten

procent wil dat hun school **meer aandacht** besteedt aan pesten

procent van de kinderen zegt dat er op school **afspraken en regels** zijn over pesten

procent vertelt dat er op school of in de klas **straffen staan op pesterijen**, maar een kwart heeft hier geen idee van

5. Enkel een liedje zingen tegen pesten helpt niet

De tieners vragen duidelijke regels en afspraken die iedereen kent en naleeft. De helft zegt dat praten niet helpt, straffen wel. Pestcampagnes, zoals de ‘Move tegen pesten’ of een liedje zingen, helpen volgens twee derde van de leerlingen ook niet, hoe goed bedoeld ook.

Pestslachtoffers hebben ook weinig vertrouwen in een goede afloop als ze met hun hulpvraag naar de leraar stappen. Ze hebben schrik dat het pestgedrag zo enkel nog verergert. Vooral in scholen waar een grote afstand is tussen leraren en leerlingen, leeft die vrees. Knuffels en huisdieren zijn voor slachtoffers het eerste en veiligste

aanspreekpunt. Als vertrouwenspersoon kiezen vier op de vijf kinderen voor hun ouders. Leraren komen op de tweede plaats, gevolgd door vrienden.

Marjan Gerarts: “Kinderen willen heel graag praten over wat ze meemaken. Toch zijn ze bang om dit met volwassenen te doen. Hun voornaamste zorg is om wraakacties van de pesters te voorkomen. Dan is het veiliger om je verhaal te vertellen aan je huisdier of knuffel. De vrees zit er nog te sterk in dat leraren hen niet geloven of boven hun hoofden gaan handelen.”

Gie Deboutte: “Het gaat hier vooral om vertrouwen, of eerder het gebrek eraan.

Maar daar kan je aan werken. De band tussen leerlingen en leraren is veel sterker wanneer de school streeft naar openheid, veiligheid en een sfeer van verbondenheid. De drempel om het pestprobleem te melden ligt zo al een stuk lager. Bovendien voelen de kinderen zich beter in zo’n positieve sfeer. Dan gaan pestkoppen ook minder snel op zoek naar slachtoffers. Wat niet wil zeggen dat er in zulke scholen niet wordt gepest. Leraren moeten nog steeds de kans krijgen om zich bij te scholen over de complexiteit van pestproblemen. Zo kunnen ze pesterijen sneller detecteren en weten ze hoe ze de verschillende soorten leerlingen moeten benaderen. Ik roep scholen op om hier sterker op in te zetten.”

DIT ZEGGEN TIENERS

“Ik was zo bang om nog naar school te gaan. 's Ochtends had ik buikpijn en ik huilde vaak. Mama liet me dan thuisblijven. Dat maakte niets uit voor de pesters. Ze wachtten tot ik terug was en gingen verder met pesten.” (Jente, 11 jaar)

“Ik zou pesters niet meer laten meespelen met leuke spelletjes.” (Zian, 11 jaar)

“De juf wordt boos en zegt dat we alles moeten uitpraten. Daarvoor moeten we op het vriendenbankje gaan zitten. De pestkop zegt dan snel ‘sorry’, maar meent er niets van.” (Eline, 11 jaar)

“Ik heb het eens tegen de meester verteld. Hij beloofde extra op te letten, maar er veranderde niets. De pestkoppen vielen me gewoon lastig als hij niet in de buurt was. Toen de directeur erbij kwam, zegden de pesters direct ‘sorry’. Diezelfde dag probeerden ze me alweer te treffen met de bal. Ik vertel nu niks meer en hoop dat ze het beu worden om mij te pesten.” (Remi, 10 jaar)

“De juf moet zorgen dat pesters niet naast elkaar zitten in de klas. Anders spreken ze daar af wie ze tijdens de speeltijd gaan pesten.” (Ariane, 10 jaar)

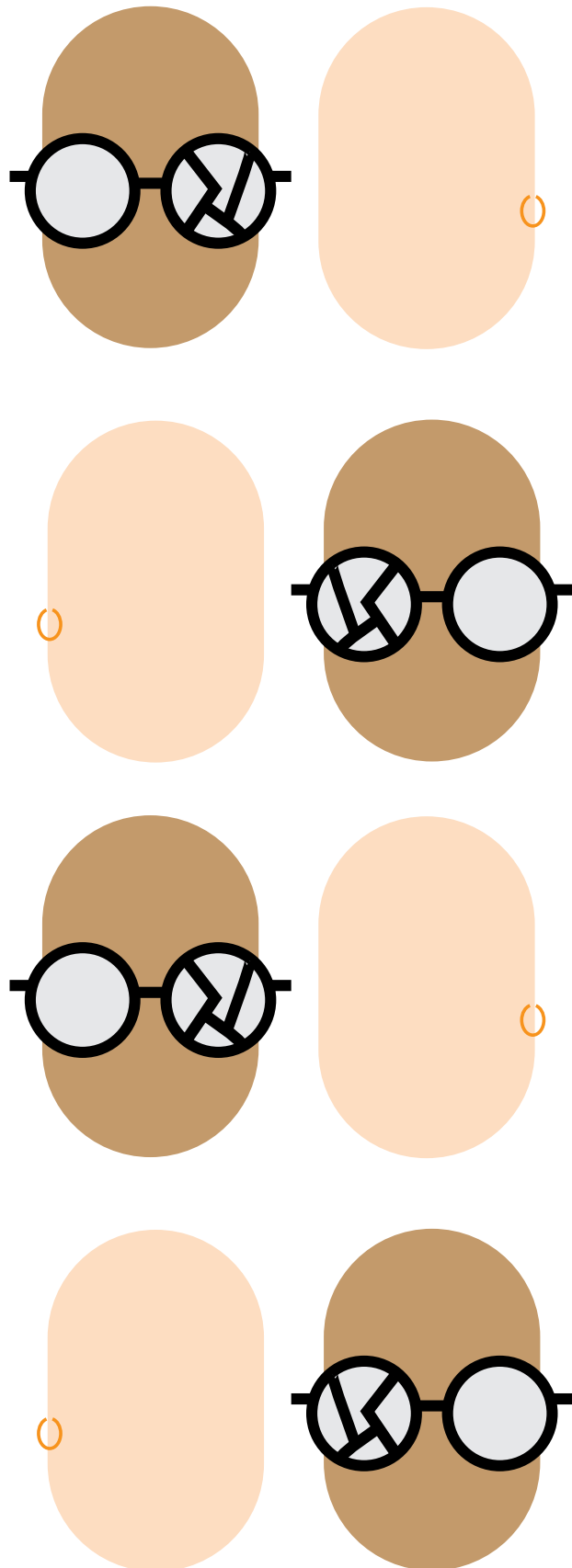
“We moeten praten met de pesters. Dan zien we waarom ze pesten en kunnen we ze helpen. Hopelijk doen ze het dan niet meer.” (Yvette, 12 jaar)

“Mama en papa gingen zelf naar de pester om te zeggen dat hij moest stoppen. Toen ik nadien op de speelplaats kwam, was hij woedend. Hij duwde me tegen de muur en zei dat ik mijn mond moest leren houden. Dat maakte me bang.” (Nils, 10 jaar)

“Gepesten durven meestal niets zeggen tegen de leraar, want pesters kunnen zeggen dat de gepeste eerst begonnen is.” (Eef, 11 jaar)

“Toen ik naar de leraar ging op mijn vorige school zei ze: ‘Wacht een dagje af.’ Daarna ging ik niet meer.” (Aaron, 12 jaar)

“Ruzie kan je goedmaken, met pesten heb je helemaal niet de bedoeling om het terug goed te maken.” (Lies, 11 jaar)

Robbe werd gepest door Xander

“Ze beseften niet hoeveel pijn het deed”

Robbe (11): “Ik hou van mijn gitaar, maar eind vorig jaar wilde ik niet meer naar de muziekschool. Jelle zat namelijk in mijn les. Hij was een van de drie pestkoppen uit mijn klas.

Haast elke speeltijd zochten ze me op. Ze scholden me uit tot ik boos werd, maar vaak gingen ze nog een stapje verder. Dan pakten ze de basketbal en probeerden ze mijn hoofd te raken. Op een dag hoorde ik Xander roepen: “Zoek allemaal een stok om op Robbe te slaan!” Toen werd ik echt bang. Ik bleef de hele speeltijd in de buurt van de juf en hoopte dat ze niet zouden komen.

Vorig jaar lag papa in het ziekenhuis. De pesters kwamen dit te weten. Ze riepen: “Je papa rookt en gaat dood en dat is zijn eigen schuld!”. Ik werd woedend. Mijn mama heeft ons in de steek gelaten toen ik klein was, ik heb niemand anders dan papa en mijn broer. Tot dan had ik niemand verteld over het pesten. Ik dacht dat ik het dan alleen erger zou maken. Maar nu waren ze te ver gegaan. Ik ging naar de juf en zij stuurde de pesters naar de directeur.

De volgende dag stonden ze daar weer, nog meer gemotiveerd om mij een lesje te leren. Een paar weken later heb ik alles aan papa verteld. Hij was boos op de pesters, maar ook verdrietig om mij. Hij ging naar school en vroeg om mij te helpen. De pesters en ik hebben daarop in de kring gepraat met een mevrouw van het CLB. Jelle heeft toegegeven dat hij uit angst meedeed met de pesters omdat hij vroeger zelf gepest is geweest. Dat vond ik knap van hem. De anderen hebben zich verontschuldigd. Ze beseften niet hoeveel pijn het pesten deed.

Nu spelen we samen op de speelplaats. Ik heb ook een as-sertiviteitscursus gevolgd. Daar leerde ik om mijn gevoelens te tonen. Ik durf nu opkomen voor mezelf en weet dat ik evenveel waard ben als de rest van de klas. Papa is trots op mij. Hij zegt: “Jij bent gelukkig met kleine dingen. Dat maakt jou sterk.” Hij heeft gelijk.”

Xander pestte Robbe

“Ik wist niet eens waarom we pestten”

Xander (11): “‘Robbe hyper maken’, dat was jarenlang ons favoriete spel. Hij werd dan rood en woedend en kwam achter ons aan. Daarvoor hadden we verschillende trucjes. We noemden hem bijvoorbeeld ‘vies’ en lachten met zijn kleren. Robbe heeft ook geen mama. Dus riepen we: “Natuurlijk heeft je mama je in de steek gelaten: je ziet eruit als een trol.” Soms duurde het even voor hij boos werd, soms ontplofte hij meteen. Dan stoven we lachend uit elkaar over de speelplaats. Als hij iemand kon vangen, begon hij die te slaan en schoppen. De juf op de speelplaats gaf hem dan straf.

Vorig jaar lag Robbes papa in het ziekenhuis. Tijdens de speeltijd daagden we hem uit: “Je papa gaat dood!” Robbe werd meteen gek. Hij ging naar de juf en ze stuurde ons allemaal naar de directeur. Hij was natuurlijk erg boos. We moesten beloven dat we Robbe met rust zouden laten.

Enkele weken later riepen mijn ouders mij aan tafel. Ze hadden net een gesprek gehad op school ... Eerst waren ze boos, maar later vooral teleurgesteld. “We begrijpen niet dat jij zoiets doet”, bleven ze herhalen. Ik heb toen veel nagedacht. Eigenlijk wist ik niet eens waarom dat zo’n leuk spel was.

Op school hebben we eerst apart met iemand van het CLB gepraat. Nadien zaten we samen met Robbe. Hij vertelde hoe slecht hij zich al jaren voelt door ons. Daar hebben we nooit bij stilgestaan. Ik voelde me vreselijk en heb er nog steeds veel spijt van. Maar Robbe heeft ons toch vergeven, denk ik. We spelen nu samen op de speelplaats en op de tekenschool ga ik elke keer naast Robbe zitten. Hopelijk blijven we vrienden, want eigenlijk is Robbe een hele toffe gast.”

Marjan Gerarts: “Robbe heeft heel lang niemand verteld over het pesten. Dat hoor ik vaak van kinderen. Ze zijn bang om het aan hun ouders of leraar te vertellen omdat het volgens hen niets oplost. Hierdoor kan het pesten lang doorgaan. Toen de school eenmaal op de hoogte was, reageerde die wél goed. Ze zorgde ervoor dat het pesten zo snel

mogelijk stopte door de kinderen te confronteren met elkaars gevoelens. Achteraf heeft Robbe ook de juiste ondersteuning gekregen. Hij leerde het pesten plaatsen en werkte aan zijn zelfvertrouwen. Daardoor kon hij groeien als mens.”

Gie Deboutte: “Xander begrijpt dat hij

fout zat en nu zijn hij en Robbe weer vrienden. Toch merk je dat Xander zich nog slecht voelt. Je moet hem niet extra straffen, maar geef hem wel de kans om de verhouding met Robbe min of meer in evenwicht te brengen. Ze kunnen hier samen over nadenken of Xander kan voorstellen doen aan de leraar. Zolang hij zijn schuld maar kan aflossen.”

© Jonas Roovers

De Kameleon in Oppuurs wint de ‘Pesten, dat kan niet’-prijs

“Leer ze ruziemaken”

“We moeten niet hypocriet zijn. Natuurlijk wordt er hier ook gepest”, zegt Evi Vleminckx van basisschool De Kameleon in Oppuurs. “Maar we proberen met onze aanpak kort op de bal te spelen. Als de kinderen weten hoe ze kunnen reageren bij conflicten, als ze oog hebben voor elkaars eigenheid en gevoelens, dan staan ze veel sterker.”

Een keer per maand buigt een groep leraren van De Kameleon zich over activiteiten die de sociale vaardigheden van leerlingen aanscherpen. Een stukje van de aanpak waarmee ze dit jaar de ‘Pesten, dat kan niet’-prijs in de wacht slepen. Evi Vleminckx: “Onze school heeft altijd sterk gewerkt rond sociale vaardigheden. Tien jaar geleden hadden we al een antipestproject. Daarin kwamen sociale vaardigheden eerder impliciet aan bod. Drie jaar geleden wilden we de leerlingen vaardiger maken in discussies en conflicten. We gebruikten slogans zoals ‘Als je iets ziet dat niet kan, reageer dan.’ Die maakten we concreet met een toneeltje waarnaar we vaak terugverwe-

zen. Een aanpak die zeker aansloeg, maar zo focusten we nog steeds op wat mis kon gaan.

Nu zetten we vooral in op een positief schoolklimaat. Met ons SOciaal-EMOti-oneel-groepje organiseren we klasoverschrijdende projecten waarbij de leerlingen samenwerken, elkaar helpen en sturen. Daarbij leren we ze om naar elkaar te luisteren, hoe ze hun standpunt kunnen verdedigen, maar ook hoe ze kunnen omgaan met meningsverschillen. De oudere leerlingen zorgen bovendien voor de kleuters tijdens de middagpauze. Die verantwoordelijkheid nemen ze met plezier op zich.

LEERLINGENCONTACT

Onze leerlingen moeten het gevoel hebben dat ze bij hun juf of meester terecht kunnen. Daarom hebben we vanaf het derde leerjaar een leerlingencontact. De zorgjuf neemt de klas over waardoor de leraar minstens een kwartiertje met elke leerling apart kan praten. De leerlingen bereiden het gesprek voor met een vragenlijst. Zo krijgt de leraar een breder beeld van het kind en weet hij ook beter welke onderwerpen of problemen hij tijdens de babbel kan aankaarten. Bovendien kunnen ze terecht bij onze groene juf voor zaken die ze liever niet vertellen aan hun eigen juf of meester.

We maken school samen met de leerlingen. Essentieel daarbij is ‘Onder de boom’, een soort leerlingenraad. Leerlingen met een idee voor de school bespreken dit eerst in de klas. Als de rest van de klas denkt dat het haalbaar is, stoppen ze een bal in de koker van ‘Onder de boom’. Bij vijf ballen is de koker vol. Dan komt er een groepje leerlingen en leraren samen om verder na te denken over deze voorstellen. De afgelopen jaren zorgde ‘Onder de boom’ bijvoorbeeld voor muziek tijdens de speeltijd en leuke ideeën voor het sinterklaasfeest. Zo weten de leerlingen dat hun stem telt.”

ZO GAAT DE KAMELEON PESTEN TEGEN

No blame ziet pesten als een groepsprobleem. Feiten zijn niet het belangrijkste, wel de gevoelens van het slachtoffer. De pester krijgt geen directe straf. De leraar roept een groepje kinderen bij zich tijdens een pauze. In die groep zit de pester, een meeloper, een hulpvaardig kind ... De opdracht van de groep is simpel: het slachtoffer moet zich zo snel mogelijk beter voelen.

Soms is pestgedrag te ernstig om de dader niet te benoemen. Dan kiezen scholen voor een **herstelgericht groepsoverleg (Hergo)**. In een Hergo gaan dader, slachtoffer, hun ouders en vrienden met een neutrale Hergo-deskundige op zoek naar manieren om de schade te herstellen. Het slachtoffer vertelt wat het verwacht. De pester doet voorstellen om zijn daden goed te maken. Een 'sorrybrief' kan al erg zinvol zijn. De afspraken komen in een contract.

Meer weten?

Lees *De Eerste Lijn* over pesten en cyberpesten op www.klasse.be/eerstelijijn

Op ond.vlaanderen.be/antisociaalgedrag vind je allerlei informatie over grensoverschrijdend gedrag op school, waaronder pesten.

Het educatieve game *Re:pest* laat je leerlingen uit het secundair nadenken over hun eigen gedrag in pestsituaties: repest.howest.be.

Wat we kunnen leren uit dit onderzoek

Zes tips voor scholen

1.

Ruim een vijfde van de leerlingen denkt dat leraren hun verantwoordelijkheid niet nemen. Neem alle meldingen van pestgedrag dus ernstig. En leer pesters dat hun gedrag consequenties heeft. Een alerte houding zorgt voor een veilig gevoel bij alle kinderen.

2.

Open de doos van Pandora niet. Zorg voor een discrete en grondige aanpak die niet uitnodigt tot wraakties van pesters.

3.

Kinderen rekenen op hun leraren, maar hebben minder vertrouwen in hun aanpak. Betrek ze daarom bij elke stap. Vergeet niet dat een actie alleen slaagt als ook de pesters zich betrokken voelen.

4.

Kinderen die pesten uit wraak omdat ze zelf gepest worden of werden, vinden geen andere manier om hun negatieve gevoelens te tonen. Bespreek en maak duidelijk waarom terugpesten geen gepaste manier is om met pesten om te gaan.

5.

Het geloof van tieners in zorgleraren en CLB-medewerkers ligt tussen 26 en 38 %. Dat is te laag. Directies kunnen op meer vertrouwen rekenen, maar de leerlingen gaan er minder spontaan aankloppen. Denk na over hoe je deze drempels kan verlagen.

6.

Kinderen zetten zichzelf pas op de derde plaats om pesterijen op te lossen. Ze denken wel dat ze een rol kunnen spelen als tussenschakel. Enkele scholen geven de kinderen al die kans: zij hebben in elke klas 'uitdelers' en 'postbodes', maar ook 'sfeermakers'.

Van 21 februari tot 2 maart maken kinderen en opvoeders een vuist tegen pesten. Onder het motto 'Horen, zien en ... spreken!' wil de negende Vlaamse Week tegen Pesten pestproblemen beter bespreekbaar maken. Een ideaal moment om ook op jouw school het pestbeleid onder de loep te nemen? Op www.kieskleurtegenpesten.be vind je alvast heel wat materiaal en tips.

ICT

“Leer kinderen programmeren”

Professoren informatica van de vijf Vlaamse universiteiten willen dat leerlingen op school leren programmeren en stellen voor het vak informatica te verplichten in de volledige schoolcyclus. Anders dreigt Vlaanderen achterop te raken, zeggen ze. Groot-Brittannië is het eerste land ter wereld waar kinderen van hun vijf jaar tot het einde van het secundair zullen moeten leren programmeren. Die verplichting gaat volgend schooljaar in.

ZOGEZEGD

“Onderwijs wordt vaak gezien als iets dat klaarstoomt voor succes in het leven. Terwijl het er ook moet zijn voor mensen die niet slagen.”

In de negende aflevering van de reeks 'Driemaal woordwaarde' geeft KU Leuven-rector Rik Torfs zijn eigenzinnige visie op onderwijs. Bekijk het volledige filmpje op www.tvklasse.be.

GEZONDHEID

Basisscholen snoepvrij

Basisscholen in Vlaanderen en Brussel zijn volledig frisdrank- en snoepvrij. Dat blijkt uit een peiling van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) naar het gezondheidsbeleid in ruim 1000 scholen.

De basisscholen denken ook steeds meer aan voldoende lichaamsbeweging. In ruim 80 procent komt beweging aan bod in verschillende vakken. In 2009 was dat nog minder dan 60 procent. Daarnaast slaan korte bewegingstussendoortjes tussen of tijdens de lessen aan in het basisonderwijs: in driekwart van de scholen doen ze die meermaals per week.

EINDTERMEN

Wereldoriëntatie geschrapt

De Vlaamse regering heeft beslist om in het basisonderwijs het leergebied Wereldoriëntatie (WO) als apart vak op te splitsen in 'Wetenschappen en techniek' en 'Mens en maatschappij'. De beslissing botst op kritische reacties uit de onderwijswereld.

De plannen vloeien voort uit het masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs. Door Wereldoriëntatie op te splitsen in twee vakken, kunnen basisscholen er gericht op focussen, is het idee. De Vlaamse regering wil zo ook een positieve keuze voor de richtingen wetenschappen en techniek in het secundair stimuleren. Het Vlaams Parlement moet de maatregel wel nog goedkeuren.

Onder meer het katholiek basisonderwijs vindt de opsplitsing zinloos. Daarom roept de koepel het Vlaams Parlement op om de maatregel af te wijzen en andere pistes te zoeken om binnen het leergebied Wereldoriëntatie wetenschappen en techniek te versterken. Ook de koepel van het stedelijk onderwijs (OVSG) en christelijke onderwijsvakbond COV reageren afwijzend.

METHODEONDERWIJS

Marc De Bel inspireert de eerste BroeBEL-school

De bekroonde jeugdauteur Marc De Bel, ooit zelf leraar in het vierde leerjaar, inspireert een school in Oudenaarde om vanaf september met zijn pedagogische visie aan de slag te gaan. Als het concept werkt, volgen er allicht nog meer 'BroeBEL-scholen' in Vlaanderen.

"De BroeBEL-school zit tussen methodescholen en het klassiek onderwijs in, wel met een eigen identiteit", zegt Marc De Bel. Zo is huiswerk in de eerste en tweede graad uit den boze, en heeft de school aandacht voor inspraak en een specifiek beleid tegen pesten. "Kinderen moeten er ook veel bewegen en buiten spelen", zegt de schrijver.

Voor zijn visie heeft de succesvolle jeugdschrijver zich laten inspireren door de inzichten van de filosoof Rudolf Steiner en die van psychoanalist en libertair pedagoog Alexander Sutherland Neill. "Het anti-autoritaire systeem vind ik heel tof, wat niet betekent dat er geen regels of afspraken zijn, want die zijn er wel."

INSCHRIJVINGEN

Lerarenopleiding niet verder gedaald

Na een jarenlange daling blijft het aantal eerstejaars in de lerarenopleiding dit academiejaar voor het eerst ongeveer gelijk tegenover vorig jaar. Er schrijven zich wel nog altijd tien procent minder eerstejaars in voor een professionele bachelor onderwijs dan drie jaar geleden.

Dit academiejaar kozen 5759 generatiestudenten (studenten die voor de eerste maal een bacheloropleiding aanvangen, nvdr) voor de opleiding professionele bachelor onderwijs: 'slechts' 36 minder dan vorig jaar.

In vergelijking met het academiejaar 2011-2012 daalt het aantal eerstejaars vooral in de opleiding secundair onderwijs: min tien procent. De opleiding kleuteronderwijs daalt slechts lichtjes (min 1,2 procent), terwijl de opleiding lager onderwijs ietsje meer studenten mocht inschrijven (plus 2 procent). Over het algemeen is de lerarenopleiding wel vrij populair. Ruim een op de vijf eerstejaars kiest ervoor. Vrouwen zijn zowel in het eerste jaar van het kleuteronderwijs (95,5 procent) als het lager onderwijs (78,4 procent) duidelijk in de meerderheid.

POTJESTRAINING

Kleuteronderwijzers zijn luiers beu

In de kleuterklas gaat te veel tijd naar het verschonen van kinderen die niet zindelijk zijn. Zorgjuf Carine Mestdagh van lagere school Sint-Fillipus in Schoten luidde daarover de alarmklok in De Standaard.

"Vroeger konden we de ouders zeggen dat ze hun kind langer in de crèche moesten laten", zegt Carine Mestdagh. "Nu mogen we ze wetelijk niet meer weigeren. En de ouders weten dat. Maar als je een kind verschoont, moet je de anderen achterlaten. Zo komen we niet meer aan onze pedagogische taken toe."

Kinderen worden vandaag tot een jaar later zindelijk dan vroeger. Uit eerder onderzoek van de Universiteit Antwerpen blijkt dat één op de vier kleuters nog niet zindelijk is op 2,5 jaar. Ouders hebben er de tijd niet voor en in de crèche zijn vaak zo veel kinderen dat potjestraining niet mogelijk is, zeggen specialisten.

Klinisch psycholoog Koen Lowet van het MultiDisciplinair Centrum voor Ontwikkeling (MUDICO) vraagt begrip voor de kleuters met een natte broek: "Normale zindelijkheid vindt plaats tussen 2 en 5 jaar. Veel kleuters zijn dus nog niet klaar om zindelijk te worden op de leeftijd van 2,5 jaar." Lowet vreest dat de oproep voor nog meer druk zal zorgen op kleuters: "Kleuters die er niet klaar voor zijn, kunnen angstig worden voor het potje en zullen het proberen te vermijden, waardoor de zindelijkheidstraining in het water dreigt te vallen."

In basisschool De 7-sprong in Brecht tekende het schoolteam een beleid en zevenstappenplan uit rond zindelijkheid. Download het via www.klasse.be/ga/zindelijkheid.

Preuts of weerbaar?

Douchen in je onderbroek

Vroeger hoorde het er gewoon bij: naakt douchen na het sporten. Maar de laatste jaren houden steeds meer jongeren na het sporten hun ondergoed aan, merken trainers en L.O.-leraren. Ook zij denken vaak twee keer na voor ze onaangekondigd de kleedkamer binnenstappen. Een teken van toegenomen weerbaarheid of nieuwe preutsheid? Klasse trekt op onderzoek in vijf kleedkamers. Met de handdoek aan.

• door Bart De Wilde, foto's Jens Mollenvanger

Leraar lichamelijke opvoeding Tor Gillis (Erasmus Atheneum, De Pinte/Deinze) geeft les aan jongens van de tweede en derde graad secundair. In de kleedkamer merkt hij een duidelijke verpreutsing. “Leerlingen schamen zich de laatste tien jaar steeds meer.”

“Het lichaam is een lastig onderwerp geworden. Ik hoor leerlingen vaker homofobe opmerkingen maken naar elkaar. Er is ook iets blijven hangen na de Dutroux-affaire. Onderwijs en sport kampen met een belabberde reputatie. Dat maakt je extra voorzichtig, zeker als L.O.-leraar. Daarom geef ik alleen les aan de jongens. Mijn vrouwelijke collega begeleidt de meisjes. Zij kan de meisjeskleedkamer binnen om te controleren, ik niet.”

“Bij jongens zie ik ook wel de onderlinge schaamte. Onzekere jongens wenden zich af, zwaardere jongens zoeken de hoekjes op. Ik begrijp dat niet elke leerling zich graag te kijk stelt, maar ik raad iedereen toch aan om te douchen. Liefst naakt. Dat lijkt me een stuk hygiënischer dan met een douchezeep onder je badpak te gaan, zoals sommige leerlingen doen. Maar naakt is absoluut geen verplichting. Beter met zwembroek aan douchen dan de klasdeodorant die alles moet oplossen.”

“Slechts een paar leerlingen schamen zich niet voor leraar en klasgenoten. Zij douchen consequent. De meeste leerlingen laten hun handdoek bewust

thuis liggen. Een paradox, want zweten vinden ze ook vies. Ze noemen het kwetsend ‘okselvijvers en reetzweet’. Maar ook dat overtuigt ze niet om te douchen. Ik blijf het aanmoedigen, ook al is er weinig tijd. Lichaamshygiëne stimuleren staat immers in mijn leerplan.”

KWETSBARE PUBERS

Turnleraar Dwight Waeytens (Sint-Bavobasisschool, Gent) moest op zijn sollicitatiegesprek nog uitleggen hoe hij, als mannelijke leraar, controle houdt in de meisjeskleedkamer. Nu maakt hij daarover duidelijke afspraken met zijn leerlingen.

“Ik snap de bezorgdheid van de directrice. Dus heb ik haar uitgelegd hoe ik het op mijn vorige school aanpakte. Met de meisjes spreek ik af dat een eerste klopp op de deur

betekent dat het stiller of sneller moet. Als er niets verandert, klop ik een tweede keer en kom ik binnen. Die afspraken werken. Als startende leraar stapte ik eens impulsief de meisjeskleedkamer binnen. Dat doe je geen tweede keer.”

“Meisjes ontwikkelen zich tijdens de laatste jaren van het basisonderwijs meer dan jongens. Hun lichaam verandert en de schaamte naar klasgenoten en leraar groeit. Uiterlijk wordt belangrijk. ‘Het worden madammetjes’. Jongens schamen zich minder om hun lichaam in de basisschool. Hun puberteit komt later.”

“Ik merk de signalen ook als trainer bij KAA Gent. Mijn spelers van veertien en vijftien jaar verschillen sterk in maturiteit. Ik loop de kleedkamer wel binnen, maar zorg ervoor dat de jonge voetballers zich veilig voelen. De puberteit maakt

hen kwetsbaar. Daarom maak ik goede afspraken en mogen ze natuurlijk douchen in ondergoed.”

ONDERBROEK ONDER ZWEMSHORT

Peter Heyndels geeft les op een sport-school (Middenschool Campus Ros-selberg, Tessenderlo). Zijn leerlingen zijn gewoon dat volwassen begeleiders de kleedkamer binnenstappen. “Toch douchen ook zij lang niet allemaal.”

“Bij de jongens probeer ik zo veel mogelijk in de kleedkamer aanwezig te zijn. Het is immers de plek bij uitstek voor plaagstoten, pestgedrag of conflicten. Onze sportleerlingen hebben daar geen probleem mee. In de meisjeskleedkamer stap ik in principe nooit binnen. Alleen als een meisje bij een crisismoment naar de kleedkamer vlucht, klop ik samen met een klasgenote aan.”

“Ik schaam me niet over mijn lichaam”

Thibaut (17) en Willem (17) hebben er niets op tegen dat de leraar de kleedkamer binnenkomt als ze staan te douchen. “Hij doet dat niet vaak. Wij zijn zesdes, controle is niet meer nodig. Soms komt hij ons wat opjagen. De meeste klasgenoten spuiten snel deodorant en vertrekken naar de volgende les. Wij douchen wel, anders voelen we ons vuil en bezweet.” Schaamte kennen de jongens niet. “Dat moet toch niet, we zitten al jaren in dezelfde klas. Ik ben in de Chiro ook wel wat gewoon. Als je twee weken met vijftien jongens in een tent kampeert, ga je toch ook niet alles voortdurend wegstoppen onder handdoeken. Dat hou je nooit vol.”

“Beter met
zwembroek aan
douchen dan de
klasdeodorant die
alles moet oplossen”

Tor Gillis, L.O.-leraar

“Dat sporters minder schaamte hebben, klopt maar half. Ook zij wringen zich met veel acrobatie en met een handdoek om de lenden in en uit hun ondergoed. Tijdens de zwemlessen dragen veel jongeren een zwemshort boven hun zwembroek of badpak. Sommige jongens houden zelfs hun onderbroek aan onder de zwemshort. Die haal ik uit het water. Douchen doen ze ook lang niet allemaal. We hebben het ooit proberen verplichten, maar dat werkte niet. Vanaf de derde graad neemt de schaamte af. Jonge sporters beginnen zich in hun clubs te mengen met volwassenen. Die stoppen hun lichaam niet voortdurend weg.”

NIET RELIGIEUS GEÏNSPIREERD

Op een school met veel moslimjongeren geeft Veerle Van De Putte (KTA Lokeren) sport aan jongens. Het houdt haar niet tegen om de deur altijd op een kier te zetten.

“Ik laat de deur openstaan om meer controle te hebben op jongensgroepen. ‘En mijn privacy dan?’, roepen een paar leerlingen in september. Ik antwoord dat de deur dicht kan als ze zich perfect gedragen. Dat accepteren ze. Ook de moslimjongeren. Hoe minder spel je maakt over je aanwezigheid in de kleedkamer, hoe vlotter zoiets loopt. Een keer vroeg een jongen uit de OKAN-klas heel beleefd om even weg te gaan. Hij wilde zijn sportbroek niet uittrekken terwijl ik erbij stond. Dat heb ik dan ook gedaan.”

“Ze hoeven geen schrik te hebben dat ik ze naakt zal zien. We hebben geen douches op school. Mijn leerlingen kleden zich om in een lokaaltje waar vroeger het poetsmateriaal stond. In de sporthal hebben we wel douches, maar leerlingen gebruiken die nooit. Door de verplaatsing is er te weinig tijd. Niet douchen ligt niet per se aan hun afkomst. Schaamte is eerder individueel dan cultureel. De enige leerlingen die me ooit vroegen om te mogen douchen, hadden vreemde roots. Trouwens, je vindt in alle culturen toch ook machojongens die hun blote bovenlijf *showen*.”

OP HUN TERREIN

Sophie Verhille startte dit schooljaar als L.O.-leraar met een paar interims. Ze is niet veel ouder dan haar leerlingen, maar heeft begrip voor hun gêne. “In onze studententijd stelden we het douchen ook uit tot ’s avonds.”

“Toen ik L.O. gaf aan meisjes in het VLIO (Oudenaarde) kreeg ik schuine blikken toen ik de kleedkamer binnenstapte. Niet uit schaamte, maar omdat ik op hun terrein kwam. Blijkbaar waren ze het niet gewoon dat een leraar L.O. binnenliep. In de jongenskleedkamer kwam ik niet. Ik probeerde controle te houden door te roepen of op de deur te bonken. Een keertje stuurde ik een mannelijke collega naar binnen die de jongens al lang kent.”

“Een kleedkamer binnenlopen is niet altijd makkelijk. Welke afspraken je daarover maakt, leer je niet in de opleiding. De docenten legden ons ook weinig op. Douchen bijvoorbeeld werd nauwelijks gestimuleerd. Een pak studenten voelden zich ook onwennig in de kleedkamer en stelden het douchen uit tot ’s avonds op kot of in de sportclub. Anderen gingen met sportzak naar het toilet en stapten daarna de kleedkamer in met zwempak aan. Kan je dan verwachten dat je als L.O.-leraar je leerlingen vraagt om geen schaamte te voelen?”

“PUBERS ZIJN WEERBAARDER GEWORDEN”

“Als L.O.-leraar mag je de kleedkamer in, als je dat afgesproken hebt met je leerlingen en als zij mogen vertellen wat ze niet oké vinden”, zegt Lies Verhetsel van Sensoa, het Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid.

“Een leraar moet een veilig klimaat creëren in de kleedkamer. Toezicht en regels zijn noodzakelijk, want de kleedkamer leent zich tot pestgedrag of ongewenste aanrakingen. Maar normen veranderen. Steeds meer jongeren leven in een traditioneel gezin. Helemaal naakt vinden veel jongeren niet respectvol. Bovendien groeien jongeren nu op na de Dutroux-affaire. ‘Je lichaam is van jou’, vertellen hun ouders. ‘Niemand moet je lichaam zien, als je dat niet wil.’ Puberende jongeren zijn onzeker over de vreemde proporties van hun lichaam. Vroeger kregen ze de boodschap: ‘Zet je daar eens over.’ Nu niet meer. Je kan dat verpreut-sing noemen, maar ook gewoon grotere weerbaarheid.”

Naar aanleiding van het stijgende aantal gevallen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik ontwikkelden Sensoa en Child Focus het ‘Raamwerk Seksualiteit en Beleid’. Het reikt bouwstenen aan voor een beleid rond seksualiteit en lichamelijke integriteit. Download het raamwerk op www.seksuelevorming.be.

Douchen: niet verplicht, wel aangeraden

Douchen na de L.O.-les is niet verplicht, noch in de lagere noch in de secundaire school. Maar dr. Inge Van Trimont, directeur van de Permanente Ondersteuningscel voor de CLB's binnen het GO!, vindt het wel een gezonde attitude. “Zeker voor oudere leerlingen, die sneller gaan zweten. Douchen doen ze dan bij voorkeur zonder ondergoed, maar met short is natuurlijk geen doodzonde. Door te douchen, lopen ze minder kans op schimmels en infecties. Ze wisselen ook automatisch hun kledij en lopen niet in bezwete T-shirts rond. L.O.-leraren kunnen dus douchen best aanraden. Zo leren ze de leerlingen ook het belang van een goede hygiëne aan. Dat krijgen ze niet allemaal van thuis mee.”

“Dankzij buddy Katia haakte ik niet af”

“Ik dacht altijd: leraar worden, dat zit in mijn bloed”, zegt Silke Jennis (22), startende leraar wiskunde, fysica en godsdienst. “Tot die eerste week voor de klas. Toen dacht ik: nee, nooit van mijn leven.” Collega Katia Vliers sleurde haar erdoor.

• door Hans Vanderspikken, foto Jens Mollenvanger

Silke Jennis: “De leerlingen testten me en daagden me uit, elke dag opnieuw. Dat vroeg zo veel energie. Ik voelde de passie uit mij wegstromen. Veel tijd om erover na te denken had ik niet. De ene les volgde de andere op en tussen de lesvoorbereidingen door moest ik vergaderen, toetsen voorbereiden, materiaal bij elkaar zoeken en verbeteren. Die eerste weken heb ik enorm veel steun gekregen van Katia, mijn buddy. Zij gaf me de raad kordaat te zijn in de klas. En vooral consequent te blijven. Ik was streng, ook al als stagiair, maar hield dat niet altijd lang vol. Nu moet iedereen die over mijn grens gaat, meteen uit de klas. Ik ben voor elke leerling even strikt en behandel iedereen gelijk.”

Katia Vliers: “Elke starter bij ons op school krijgt een buddy als ik. In een tso/bso-school is het niet makkelijk om als jong meisje voor de leeuwen geworpen te worden. Bij het minste probleem dat beginnende leraren hebben, moeten ze bij

iemand terechtkunnen. Silke is heel open. Ze vertelt onmiddellijk wat er is en vraagt snel raad. Ze probeert mijn tips uit, en komt me ook vertellen als iets niet lukt. Ze heeft de klassen al heel wat beter in de hand dan de eerste weken. Ze moet nu maar één keer iets zeggen, en de leerlingen luisteren. Zelfs een strenge blik werkt bij haar al. Het klikt tussen Silke en mij. Ik voel dat haar stijl dicht aansluit bij de mijne. Dat maakt het voor mij ook aangenaam.”

Silke Jennis: “Katia is mijn voorbeeld. Ze is streng, maar gepassioneerd. Je mag lachen in haar les. In mijn klassen halen de leerlingen soms het slechtste in mij naar boven. Dat zijn de ergste momenten. Ik probeer moeilijke leerlingen dan ook wat meer met humor aan te pakken. Zo wilde een leerling niet meer opletten in mijn les ‘omdat ik toch niet intelligent was’. De volgende les had ik een artikel bij uit Flair waarin stond dat vrouwen met een dik gat intelligent waren. Hij en de rest van de

klas vonden dat erg grappig. En het heeft geholpen. Om te bereiken wat je wil, moet je er soms voor vechten. Dan is het fijn om te weten dat je er niet alleen voor staat. Dat er iemand achter je staat. Katia is een vertrouwenspersoon geworden, maar daarnaast kan ik hier ook in de lerarenkamer terecht. Er zijn altijd wel collega’s die me door een moeilijk moment sleuren.”

Katia Vliers: “Iedereen steunt hier elkaar, dat is eigen aan onze schoolcultuur. Doordat we geen klastitularissen maar klasteams hebben, zijn we met twee of drie leraren verantwoordelijk voor een klas. Als een leraar problemen heeft met een klas, springen er meteen twee andere leraren in de bres door die leerlingen ook op hun gedrag aan te spreken. Zo ervaren de leerlingen dat we als lerarenteam aan één zeel trekken, en voelen beginnende leraren zich gesteund waardoor ze zelfverzekerder voor de klas staan.”

‘Pas voor de klas’ is een initiatief van Klasse om starters en hun school te ondersteunen. Via klasse.be/pasvoordeklas en facebook.com/groups/pasvoordeklas vinden starters elkaar. Coaches lezen mee en geven deskundige ondersteuning. Met het starterspact in het januarinummer van Klasse toont ook jouw school dat ze starters warm onthaalt.

De camera van TV.Klasse volgde de eerste drie maanden van startende leraren Silke en Stef. Bekijk de video op www.klasse.be/pasvoordeklas en ontdek naast het buddysysteem ook andere vormen van startersbegeleiding.

“Mijn lesdag loopt van 9 tot ongeveer 15 uur. Gemiddeld geef ik aan zeven leerlingen per dag les. ‘s Ochtends zie ik op het patiëntenblad wie er is, en maak ik m’n planning. Onze school heeft afdelingen in psychiatrisch centrum Caritas in Melle, het RKJ De Sleutel in Eeklo, het AZ Sint-Lucas en in het UZ. Ik sta hier alleen voor de lagere school, maar deel het lokaal met drie collega’s voor de kleuters en de vakleraars van het secundair.”

“In dit klaslokaal kan ik niet alles doen. Als we rond de herfst werken, lamineer ik de gedroogde bladeren en presenteer de bolster in een afgesloten zakje. Ook het klas-materiaal wordt vaak ontsmet. In de isolatieafdeling gelden nog meer regels. Elk boek dat er binnenkomt, mag niet buiten tot de patiënt vertrekt.”

“We werken meestal met de boeken van de thuischool van onze leerlingen. Ik volg ook hun planning, zodat ze niet vooruit lopen als ze via Bednet les volgen. Maar omdat ik écht op maat werk, vorderen ze hier vaak sneller dan op school. Als ze hun huiswerk niet gemaakt hebben, krijgen ze even goed een opmerking. We mogen ze niet in een ‘ocharme ik’-modus laten wegglijden.”

“Het went nooit”

Rekenen tussen baxters en beddengoed: Bram Vanhamme (25) doet het sinds drie jaar op de afdeling oncologie in het UZ Gent.

“Lesgeven in een ziekenhuisschool is een oefening in flexibiliteit. Je werkt voortdurend met andere lesmaterialen, doelgroep, ouders ... Toch willen alle leerlingen hier leren. Ondanks de pijn.”

door Jo Valvekens, foto's Eva De Gols

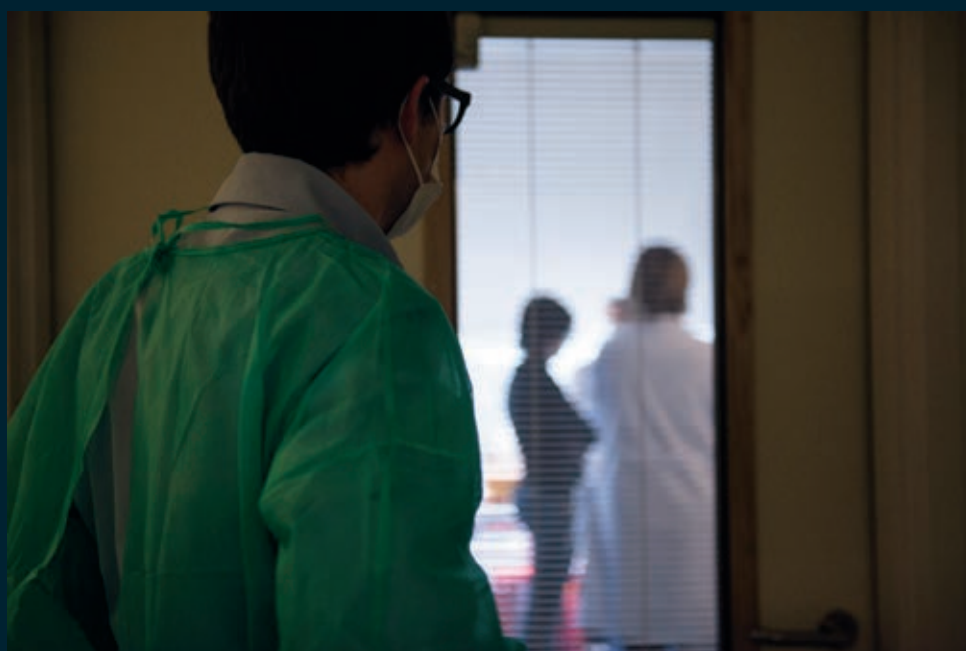

Fotograaf Eva De Gols (°1992) volgde Bram in de Ziekenhuisschool van het UZ in Gent.

“Voor deze les las de oma van Sara een kaartje voor. Een moeilijk moment, want haar pilletjes innemen lukte niet. Soms zetten we de les stop omdat ze een ruggenprik moet krijgen, of ze zich te misselijk voelt. Dan kom ik later terug. Ik kan de pijn en het verdriet een plaats geven, maar wennen doet het nooit.”

“Voor veel leerlingen hier ben ik een houvast. Professoren, psychologen en verplegers horen bij hun ziekte, een leraar bij hun leven voor het ziekenhuis. Daarom overleg ik voortdurend met de verpleging, spelbegeleiders, artsen, sociale dienst, psychologen, de thuischool, Bednet ... De begeleiding van een ziek kind vraagt teamwork.”

“Het zou wennen zijn om weer naar een gewone school te gaan. Door deze job leer je vooral relativeren. Als ik van ouders hoor dat hun kind binnen is om de amandelen te laten weghalen, denk ik: ‘Ach, gelukkig is het dat maar’.”

A man with short dark hair, wearing a dark high-collared jacket, stands in the foreground. Behind him is a blurred red train, likely a Eurostar, with its headlights and interior lights visible, creating a sense of motion. The background is dark, suggesting a night scene.

Carl Honoré predikt trager leren en dieper denken

“School is geen race tegen de tijd”

Sneller, hoger, sterker. Dat Olympische ideaal is in onze maatschappij tot een mantra geworden. “Alleen is vlugger niet altijd beter. In deze dolgedraaide tijden nemen we beter wat gas terug, ook op school”, zegt journalist en auteur Carl Honoré. Klasse nam de supersnelle Eurostar naar Londen voor een *slow* interview ten huize van de internationaal gelauwerde pleitbezorger van *Slow Education*. Want trage scholen zijn ook mooi.

door Wouter Bulckaert - foto: Garcia Morales

De luchthaven van Rome, tien jaar geleden. Carl Honoré staat ongeduldig in de wachtrij om in te checken. In de krant leest hij – diagonaal – een artikel over *one-minute bedtime stories*: sprookjes herwerkt tot verhalen die je in één minuut kan lezen voor het slapengaan. Perfect, denkt hij, want elke avond raast hij steeds sneller door de bedverhalen voor zijn zoon. Regels, alinea's, pagina's slaat hij over. 'Waarom zijn er vanavond maar drie dwergen meer in Sneeuwwitje, papa?' De *one-minute bedtime stories* komen als geroepen. Onmiddellijk bestellen op Amazon. *Speed delivery*, denkt Honoré.

En toen besepte je: hier is iets mis?

Carl Honoré: "Ik ben van nature een vlug mens. Ook als ik compleet op mijn gemak ben, praat en denk ik vlug. Als journalist klickte ik op deadlines. Maar ik zat vast in *fast forward*. Elk moment van de dag was een race tegen de klok. In mijn vrije tijd wou ik een hoop sporten beoefenen en elke nieuwe film in de bioscoop zien. Toen kreeg ik kinderen en moest alles nóg sneller. Tot ik me afvroeg: ben ik nu helemaal gek geworden? Waarom had ik altijd zo'n haast? Het zette me aan het denken. En aan het lezen. Wat bleek? Over de hele wereld zijn mensen tegengas aan het geven voor ons hectische leven. Zo wil de *Slow Food*-beweging een gezond alternatief bieden voor fast food. *Città Slow* probeert chaotische en jachtige steden te transformeren tot toevluchtsoorden voor wie genoeg heeft van het gehaaste moderne leven. En *Slow Journalism* promoot diepgravende kwaliteitsreportages waarvoor de journalist enkele weken in zijn onderwerp

mag duiken. Zonder dat er sprake was van een echte beweging, stootten mensen op hetzelfde idee. Dat was voor mij een echte openbaring. En mijn zoon? Die kreeg die avond een volledig, uitgebreid bedverhaal."

Moeten we alles dan aan een slakken-gangetje doen?

"Nee. *Slow* betekent dat je alles aan de juiste snelheid doet. Dankzij het internet kunnen we razendsnel informatie opzoeken, en dat is prima. Maar als we die informatie nog sneller willen verwerken, zijn we fout bezig. Als je ideeën niet laat rusten en rijpen, gooi je halfbakken hersenspinsels de wereld in. Probleem is dat onze huidige maatschappij maar één snelheid heeft: turbo! Maar het komt er niet op aan de

"Spelen helpt kinderen om te leren leren"

dingen zo snel mogelijk te doen, wel ze zo goed mogelijk te doen. Traag, in het juiste tempo. Sinds mijn eerste boek *In praise of slowness* trekken mensen aan mijn mouw: 'Geef me eens wat vlugge oplossingen die mijn leven van de ene dag op de andere zullen veranderen'. Maar de wereld is veel te complex om in hapklare tips of Twitterfeeds te gieten. Al die honderdduizenden boeken van die new age goeroes met hun *quick fixes* ... Als die echt werkten, dan hadden we toch genoeg aan een handvol van die uitgaves?"

In je daaropvolgende boek *Under pressure* focus je op opvoeding en onderwijs. Waarom?

"Ik heb zelf twee opgroeiende kinderen. Ook op hen leggen we steeds meer druk, omdat we in een hypercompetitieve cultuur leven. Lezen, schrijven, rekenen moeten ze liefst zo vlug mogelijk kunnen, al van in de kleuterklas, terwijl kinderen daar net moeten spelen, spelen, spelen. Als je speelt, weet je niet waar je uitkomt, laat je je geest de vrije loop. Zo stimuleer je je creativiteit en je verbeelding en train je je brein. Helaas hecht onze consumptiemaatschappij het meest waarde aan dingen die geld kosten, en daar valt spontaan spel helaas niet onder."

Wie is Carl Honoré?

- 46 jaar
- Canadees journalist, geboren in Edinburgh, werkte met straatkinderen in Brazilië, was buitenlands correspondent in Europa en Zuid-Amerika
- werkt en woont al 18 jaar in Londen, met zijn vrouw en twee kinderen
- schreef de internationale bestsellers *In praise of slowness* over *The Slow Movement* en *Under pressure* over *Slow Parenting*

Georges Lemmen, 'The Two Sisters or The Serruys Sisters', 1894, Detail, Indianapolis Museum of Art, The Holiday Collection.

ing.be

ING

TO THE POINT

HET NEO-IMPRESSIONISTISCHE PORTRET

19.02.2014 — 18.05.2014

ING CULTUURCENTRUM
KONINGSPLEIN 6, 1000 BRUSSEL
ING.BE/ART

ORGANISED BY

IMA **INDIANAPOLIS
MUSEUM OF ART**

ING nodigt u en uw leerlingen
graag uit voor de creatieve
workshop

‘De kleur van de geleerde en
de kunstenaar’.

Praktische informatie:

- Voor kinderen van 5 tot 12 jaar
- Bezoek (1 u.) + creatieve workshop (1 u.)
- 5 euro/persoon
- Reserveren verplicht via ing.be/art

ING

Als je kind met een stokje in de modder speelt denk je als tweeverdieners toch: werken wij daarvoor zo hard? Moet hij niet op vioolles, naar de sportclub, op de iPad? Maar net dat simpele spel zorgt ervoor dat je kind zich ontwikkelt. Laat ons dat spelinstinct aanmoedigen op school. Een speelse geest helpt kinderen om te leren leren, om dol te worden op leren. Toch vind je spel nauwelijks terug in de leerplannen. Omdat bij spel alle focus ligt op het proces, niet op het resultaat. Het effect van spelen kan je dus ook niet meten. En wij willen net alles meten en testen.”

Wat is er mis met meten en testen?

“We focussen te veel op de resultaten. En niet op wat je effectief doet in de klas. Denk aan het PISA-onderzoek dat driejaarlijks de onderwijssystemen in verschillende OESO-landen vergelijkt. Worden kinderen gelukkiger, gezonder, slimmer door ze voortdurend te testen? Krijgen ze daardoor meer burgerzin? Dat lees je niet in de resultaten van zulke testen. Laat je leerlingen zich in de eerste plaats ontplooiën in de klas, prikkel hun nieuwsgierigheid, laat hen betere mensen worden. Goeie scores zijn daar een fijn neveneffect van. Maar we zijn geobsedeerd door tellen en meten. Zodra je iets in cijfers giet, wil je die cijfers verbeteren, wil je sneller gaan dan de concurrentie en wordt het een competitie. Probleem is ook dat je gaat onderwijzen zodat je leerlingen goed scoren op tests: *teaching to the test*. Maar willen we robots afleveren die geprogrammeerd zijn om te slagen voor examens? Moderne werkgevers verwachten dat je zelf initiatief neemt.”

Vakken als esthetica, muzikale opvoeding en geschiedenis staan onder druk in het curriculum. Dat vind je geen goede zaak.

“Integendeel. Want dan focussen we op vakken waarvan we de resultaten kunnen meten. Maar wie wil meedraaien in de huidige maatschappij moet creatief zijn, verbeelding hebben, in team kunnen werken. Die mag dagdromen om zo problemen op te lossen, die begrijpt emoties en de nuances van relaties ... allemaal dingen die je leert door Shakespeare te lezen, door een schilderij van Picasso te doorgronden, door

muziek te spelen. Dat verrijkt het menselijke brein. Als je je curriculum eenzijdig invult, krijg je engdenkende leerlingen. Die later engdenkende, zelfs enggeestige mensen worden.”

Wat maakt een school tot een goeie school?

“Een goeie school is een school die ieder uniek kind goed helpt. Als je een school kiest voor je kind, kijk je naar de sfeer, het gevoel dat ze uitstraalt, hoe de leraren er met elkaar, leerlingen en ouders omgaan. Probleem is dat kinderen producten en projecten van hun ouders geworden zijn en dat scholen daarin meedraaien. Maar je moet durven zeggen als school: ‘We weten niet hoe jij als leerling binnen twaalf jaar zal zijn als je afstudeert. We nemen je wel bij de hand, proberen je zo goed mogelijk te begeleiden, laten je ontdekken wie je bent. Je leraren moeten ook hun weg zoeken.’ Een school is geen assemblagelijik waar elk deel van het traject vastligt.”

“Als je van leraren boekhouders maakt, lopen ze weg”

Ook leerplannen vind je veel te rigide.

“Je hebt doelstellingen en eindtermen nodig, maar in leerplannen vink je als leraar lijstjes af van wat leerlingen kennen en kunnen. Dan heb je geen aandacht voor de leerervaring van de kinderen. Het is absurd om leerplancommissies simpele formules te laten bedenken en opleggen om bepaalde doelstellingen te bereiken. Geef die verantwoordelijkheid terug aan de leraar. Laat hem die vrijheid, en vertrouw hem en zijn metier. Geef de leraar ruimte om te doen wat hij moet doen op het juiste moment, en in het tempo dat de klas op dat moment vereist. Dan krijg je een *slow school*, waar je leerlingen niet langer oppervlakkig, maar diepgaand leren.”

Daarvoor heb je sterke leraren nodig.

“Als je leraren voldoende vrijheid geeft, krijg je de beste mensen in het beroep, met een enorme bagage en passie voor onderwijs. Als je boekhouders van ze maakt, lopen ze weg. Zeker jonge mensen, die met hun creativiteit geen weg kunnen in de

rigide structuur van het onderwijs. Leraar zijn mag geen tweede keuze worden, want dan krijg je tweederangleraren. Pas als je leraren meer vrijheid geeft, en ouders merken dat hun kinderen enthousiast terugkeren van school, krijgen leraren hun respect terug. Dat betekent ook dat leraren steeds nieuwe didactieken in de klas moeten halen. Het *talk and chalk*-model, waar je puur feiten uitkiepert over je leerlingen, is achterhaald. Leerlingen moeten zelfstandig problemen leren oplossen in team, goeie info van slechte scheiden en over de verschillende vakken heen durven te denken. Via veel *trial and error*, natuurlijk, maar veel prutsen en proberen is nu eenmaal typisch voor een leerproces.”

Nog zo'n taboe van deze tijd: we mogen niet meer falen.

“We demoniseren mensen omdat ze fouten maken. Ook onze leerlingen. We zijn alleen maar geïnteresseerd in het juiste antwoord. Terwijl het net gaat om het proces, de tocht, alle doodlopende straatjes die je in- en weer uitgaat om een oplossing te vinden. In de Londense school Wimbledon High organiseren ze elk jaar een *Failure Week*. Samen met leraren en ouders onderzoeken leerlingen daar een week lang de voordelen van fouten maken. Zo leren ze uit hun eigen mislukkingen. Leraren durven er nu veel meer dan vroeger aan leerlingen te zeggen dat hun antwoord fout is, en de leerlingen durven grotere risico's in hun denken te nemen. Ze durven uit de bocht te gaan, gewaagde redeneringen op te zetten omdat ze weten dat ze niet afgestraft worden. Zo stoten ze op nieuwe ideeën. Mislukkingen stimuleren je creativiteit. Want als we niet experimenteerden in ons denken, dan dachten we toch nog steeds dat de aarde plat is?”

MIND THE BOOK

Carl Honoré stelt zijn nieuwste boek *The Quick Fix* voor op het literair evenement **Mind the book**, op zaterdag 22 februari van 13.45 tot 15 uur in de theaterzaal van de Vooruit, Gent. Met je lerarenkaart koop je een dagticket tegen reductietarief.

www.mindthebook.be

Luc

*Zet je
collega's in de
bloemen!*

MENSEN MET KLASSE

door Kris Vanhemelryck, foto: Jonas Roosens

Gert

Bloemen voor busbegeleider Gert

“Hij is altijd op tijd”

Elke dag nemen meer dan 40.000 kinderen in het buitengewoon onderwijs de bus naar school. Gert Deckers, L.O.-leraar in basisschool De Berk in Hasselt, is een van de 1600 begeleiders die al die ritten in goede banen leidt. “De leerlingen mogen van mij zelf kiezen naast wie ze willen zitten op de bus. Dat maakt de rit naar school heel wat plezieriger.”

“Je kan er de klok gelijk op zetten: de bus van Gert is altijd stipt op tijd”, zegt Luc Schrijvers, papa van Jens en Maarten, die in De Berk naar school gaan. “We proberen ze dan ook altijd op het afgesproken uur de voordeur uit te krijgen. Mijn kinderen kijken uit naar het ritje met Gert. Soms wil ik ze zelf naar school brengen, maar dan zegt de oudste: nee, ik ga wel met de bus. Tot twee jaar geleden gingen ze met de fiets naar een school in de buurt. Ze zaten er heel graag, maar de leerstof was wat te zwaar. In deze school krijgen ze ademruimte. Ze missen hun vriendjes van vroeger wel, maar dankzij het warme onthaal van Gert en zijn collega’s voelden ze zich meteen thuis. Daarom geef ik hem graag dit bloemetje.”

“Nieuwe leerlingen probeer ik altijd meteen op hun gemak te stellen”, zegt Gert Deckers. “Daarom mogen ze van mij elke dag kiezen naast wie ze willen zitten. Zo hoeven ze niet de hele rit te delen met iemand met wie het niet klikt. In ruil vraag ik dat ze stilletjes fluisteren in de bus en van mekaar af blijven. Duidelijke regels zijn belangrijk, vooral bij leerlingen met gedragsstoornissen. De kinderen vinden stilte op de bus net fijn.”

Ook met de ouders maakt Gert goede afspraken. “De bus pikt dagelijks tussen de 40 en 50 leerlingen op. De meeste kinderen zitten erg lang op de bus, sommigen wel anderhalf uur. Als je bij iedereen meer dan een minuut moet wachten, ben je een half uur kwijt. We geven daarom bij de start van het schooljaar een duidelijk uur door aan alle ouders. Als we moeten toeteren bij een halte, zijn we binnen de tien tellen weer weg. Ondertussen ken je ook hun vaste rituelen. Als de poort bij Luc dicht is, weet ik: vandaag rijden ze niet mee.”

Klasse belooft elke week ergens in Vlaanderen een opmerkelijke leraar, ouder of leerling met een boekje bloemen. Ken jij iemand die het bloemenboekje verdient omdat hij of zij veel voor de school betekent? Vertel het via redactie.leraren@klasse.be (onderwerp ‘bloemen’).

Zo hou je je leerlingen bij de les

Blijft een leerling in je klas ook na verschillende opmerkingen lastig doen? Soms weet je het even niet meer, en hoor je jezelf zeggen: "Nog één keer en je vliegt buiten!" Maar als je dreigement niet uitvoert, zit je vast. Dreig daarom niet te snel of te zwaar. Deze maatregelenladder bevat tien technieken om iedereen weer in de pas te laten lopen. In kleine stapjes. Zo hoef je niet onmiddellijk de zwaarste sanctie boven te halen.

De maatregelenladder

-
1. Negeer de storende leerling.
 2. Kijk de leerling aan en ga door met de les.
 3. Stop even met de les en kijk de leerling aan.
 4. Noem de leerling bij de naam en ga door met de les: "Op dit beeld, Emma, zie je dat ..."
 5. Stop even met je les en noem de leerling bij de naam: "Is er een probleem, Emma?"
 6. Noem zijn/haar naam en gebruik een ik-boodschap: "Emma, ik vind het heel vervelend dat je voortdurend zit te kletsen".
 7. Noem zijn/haar naam en waarschuw dat je hem/haar op een andere plaats zal zetten.
 8. Verplaats de leerling in de klas.
 9. Laat de leerling na de les bij je komen voor een gesprek.
 10. Stuur de leerling met werk de klas uit.

WAT NA DE CLASH?

1. Zet je leerling enkel aan de deur als de les echt niet verder kan gaan.
2. Geef altijd een duidelijke opdracht of taak mee.
3. Maak een afspraak voor een vervolgesprek: daarin probeer je met de leerling de problemen uit te klaren en nieuwe afspraken te maken.
4. Hou bij wie je op de gang hebt gezet, wanneer dat was, waarom je hem op de gang hebt gezet en wat het gevolg was.
5. Overleg na afloop met je collega's en je directie en vraag hun feedback en advies.
6. Zet leerlingen niet te vaak uit de les. Als je meer dan een keer om de acht weken een leerling aan de deur zet, heeft je maatregel geen effect meer, zo blijkt uit onderzoek.

Lees meer over de maatregelenladder op www.knaplastig-aps.blogspot.nl

Je vindt deze ladder en andere reflectiemodellen in 'Praktijkwijzer basisonderwijs' (Joke Gerritsen en Corine Klapwijk, Uitgeverij Coutinho)

Video in de klas

Video's maken in de klas is niet langer een heel gedoe met lampen, statieven, dure apparatuur en ingewikkelde microfoons. Tegenwoordig kan je filmpjes makkelijk, snel en goedkoop opnemen. Bovendien behaal je verschillende leerdoelen tegelijk, en kan je het in elk vak toepassen. Peter Van Den Broeck, leraar Engels en pedagogisch ICT-coördinator, beantwoordt vijf veelgestelde vragen van leraren.

1. IS DAT NIET DUUR?

“De apparatuur die je nodig hebt om video-opnames te maken, wordt steeds goedkoper en toegankelijker. Met tablets kan je filmen en monteren. Zelfs met de smartphones van je leerlingen kan je tegenwoordig in goede kwaliteit filmen.”

2. VRAAGT FILMEN NIET TE VEEL TIJD?

“Helemaal niet. Werken met video in de klas creëert net tijdswinst. Niet op korte termijn uiteraard. Alles wat nieuw is, vraagt een investering. Maar al snel ontdek je het rendement. Zo kan je de Engelse dialogues die je leerlingen gewoonlijk voor de klas moeten opvoeren, op video laten opnemen en thuis rustig bekijken. Of je laat ze zelf dat experiment filmen tijdens de fysicales. En in plaats van een opstel te schrijven, kunnen ze die schooluitstap ook in beeld brengen.”

3. WAT IS DE MEERWAARDE?

“Je leerlingen zijn actief bezig met je vak en leren van elkaar. Met video werken de leerlingen vaak in groepjes, waarbij ze afwisselend verantwoordelijk zijn voor camera, inhoud en montage. Je spreekt verschillende leerstijlen aan. Doordat leerlingen enthousiast en creatief bezig zijn, zijn ze vaak meer gemotiveerd en leren ze meer bij dan wanneer ze passief luisteren. Bovendien kan je makkelijk vakoverschrijdend werken. De video waarin de leerlingen een chemieproefje moeten opzetten, kan je ook gebruiken voor een spreekoefening Nederlands.”

4. KUNNEN MIJN LEERLINGEN DAT WEL?

“Je leerlingen groeien op in een digitaal tijdperk. In elk vak zou je dus moderne leermiddelen moeten gebruiken. Voor je leerlingen is het geweldig leuk en stimulerend als een leraar het digitale pad betreedt. Het zal je verbazen hoe snel ze het filmen in de vingers krijgen. Video in de klas is echter geen doel op zich. Denk op voorhand goed na over de te behalen leerdoelen.”

5. KAN IK DAT WEL?

“Als je de basis eenmaal kent, ben je vertrokken. Vergeet niet dat je ook van je leerlingen kan leren. Dat motiveert ze nog eens extra. Online vind je makkelijk allerlei tutorials waarin alle basishandelingen kort worden uitgelegd.”

Ontdek in de nieuwe TV.Klasse-reeks 'Strak plan' (www.tvklasse.be/strakplan) hoe leraar Peter Van Den Broeck werkt met video in zijn lessen. Onder de video klik je door naar zijn lesplan en de snelstartgids die hij speciaal schreef voor leraren op Klascement: www.klascement.be/45699

WIN - Wie zich inschrijft voor de TV.Klasse nieuwsbrief op www.klasse.be/tvklasse/nieuwsbrief maakt deze maand kans op een iPad mini.

*Zo stuur je je leerlingen de juiste richting
uit volgens Roadies Hanne en Brecht*

“Vertel ons waar we goed in zijn”

Brecht Herteleer (19) en Hanne Reumers (18), de Roadies die dit schooljaar 40 verschillende jobs testen, wisten tot voor kort niet welke richting ze uit willen gaan. Waarom is het zo lastig om leerlingen naar een richting te gidsen die aansluit bij hun interesses en talenten? De Roadies vragen het aan Peter Van Petegem (UA) en learen Dirk Vlaeminck en Rita Van den Heuvel.

door Jo Valvekens

Hoeveel aandacht was er voor studiekeuze op school?

Hanne Reumers: “Niet veel. Ik wist op m’n achttiende niet veel meer dan op m’n twaalfde over mijn toekomstmogelijkheden. Nooit heb ik een goed gesprek gehad met een leraar over wat ik later wou, laat staan dat ik ergens iets kon ervaren in de praktijk. De school ging ervan uit dat je verder deed in de richting die je gekozen had. Wetenschappen? Hop, ingenieur! Latijn? Dokter of talen! Humane? Psychologie! De hulp bleef beperkt tot: ‘hier is een website, ga eens kijken’. Ik ben naar de SID-in’s geweest, ben met een zak folders teruggekomen en heb die gelezen. Maar daarna wist ik nog niet beter wat ik wilde doen.”

Brecht Herteleer: “Wij kregen op het einde van een les wiskunde de vraag: ‘Maak een top drie van de richtingen die je wil studeren.’ Daar moet je het dan mee doen.”

Hanne: “Ik wist vooral heel goed wat ik niet kon. Dat staat duidelijk op je rapport. Maar slechte punten zeggen niet altijd iets over je talent of je interesse voor een vak. Alleen: veel andere gronden heb je niet om op te beslissen.”

Herkenbare verhalen?

Peter Van Petegem (professor UA): “Ik vrees van wel: mijn zoon kreeg die top drie-vraag ook in z’n laatste jaar. Drie keer zelfs.”

Rita Van den Heuvel (leraar Frans en studiekeuzebegeleider PTS Campus Mechelen):

“In onze school zeggen we nooit zomaar: jij bent daar goed in, dus kan je dat studeren. Wij zien de leerling niet als een optelling van punten. Wij luisteren en zoeken zijn interesses. De knoop zit vooral bij het gebrek aan contact met de werkvloer, zeker in het aso. Dat voordeel hebben tso’ers en bso’ers tenminste. Op de werkvloer zelf kennismaken met een aantal vaardigheden is verhelderend en motiveerend. Zo breek je je gezichtsveld open.”

Dirk Vlaeminck (stagebegeleider Don Bosco Haacht): “Bij studiekeuzebegeleiding probeer je vaak vroegere foute keuzes recht te trekken. De aandacht voor studiekeuze zit nu te laat; eigenlijk moet je daar al voor je twaalfde mee bezig zijn. Maar leraren basisonderwijs weten te weinig over de mogelijkheden in het secundair, en zeker niet in het hoger onderwijs.”

Peter: “Keuzes maak je al in de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs.”

Als je leerlingen niet écht laat proeven van een bredere waaier, dan belanden ze gemakkelijk in een richting die niet de beste optie is. Werk dus niet enkel aan studiekeuzebegeleiding in dat laatste jaar secundair, want dan zijn er al heel veel leerlingen geworpen. Als je meest intensieve stap het bezoek aan de SID-in's is, vergeet het dan maar."

Is de zoektocht naar de juiste studierichting niet altijd een zoektocht naar motivatie?

Peter: "We slagen erin om veel jongeren te demotiveren en we benutten te weinig de eigen motivatie, ja. Ga naar een kleuter- of lagere school en je ziet kinderen als sponzen: gemotiveerd, met fonkelende oogjes. Tien jaar later zie je dat we die motivatie niet blijven aanspreken. Ons onderwijssysteem maakt keuzes in de plaats van jonge mensen. Ze botsen altijd op vakken die zij als nutteloos ervaren. Jongeren hebben ook talenten waar geen plaats voor is op school. Brecht en Hanne zijn actief in het jeugdwerk; daar kan je je ook heel sterk in ontwikkelen, maar dat wordt in ons onderwijssysteem niet gewaardeerd. Daardoor gaat er in de oriëntering veel potentieel verloren."

Bestaat er voor elke leerling wel een ideaal traject?

Peter: "Er is niet één juiste route. Je hoeft op je twaalfde nog niet te weten wat je later wil worden. Maar al heel snel in het traject worden wegen afgesloten. We moeten het systeem verbeteren zodat je de brug van de ene richting naar de andere makkelijker kan oversteken."

Dirk: "Het niveau van een studierichting wordt hier bijna helemaal bepaald door het aantal uren wiskunde. Wie sterk is in talen, maar zwak in wiskunde, is verplicht om te 'zakken'."

Peter: "Net zo met klassieke talen. Een sterke leerling moet vanaf het eerste jaar inzetten op Latijn en wiskunde. Waarom dagen we die eerstejaars niet op even hoog niveau uit in techniek?"

Brecht: "Wiskunde liep vrij vlot bij mij, maar ik wou ook graag iets met hout doen. De perfecte richting voor mij? Wiskunde-Hout!"

Helpt een infoavond op school met oud-leerlingen die over hun job komen vertellen?

Rita: "Die fase zijn we in onze school al lang voorbij. Er kwamen meer oud-leerlingen dan jongeren op af. Wij nemen nu al voor de negende keer deel aan de BIAM, de Beroepeninformatieavond Mechelen. Dat is een initiatief van de Kamer van Koophandel voor zesde- en zevendejaars. Daar komen 380 professionals en 600 leerlingen met elkaar in contact. Die ontmoetingen zijn vaak doorslaggevend."

Hanne: "Dat doen we nu ook met Roadies. We werkten al op twintig jobs een week mee, we praten met professionals, en ervaren hoe het in een bepaalde job is. Voor leerlingen is het moeilijk om zich daar een beeld van te vormen."

Dirk: "Toch ben ik benieuwd of je na dit jaar beter geïnformeerd zal zijn. Je hebt wel 40 jobs gedaan, maar 200 andere niet."

"Stages zijn geen zaligmakende test"

Brecht: "We zullen veel beter geïnformeerd zijn. Misschien zal dat de keuze nog moeilijker maken, omdat we nu te veel kennis hebben van de arbeidsmarkt. Maar belangrijker is: we leren niet alleen veel over de job, maar ook over motivatie."

Rita: "Je kan veel informeren, maar dan nog weet je niet of leerlingen willen kiezen. Kijk: in onze groep hebben we studiekeuzedossiers gemaakt, met per graad haarfijn alle mogelijkheden. We bieden in elk scharniermoment keuzemomenten aan, zodat ze kennismaken met andere richtingen. Maar de meeste leerlingen willen helemaal geen nieuwe keuze maken. Op de opendeurdag zijn die twaalfjarigen zeer geïnteresseerd, maar toch kiezen ze voor een school bij hun kerktoeren. Pas in de tweede of derde graad komen ze naar ons, vaak met frustraties en blauwe plekken. Veel scholen proberen hun leerlingen zo lang mogelijk in hun eigen school te houden. Daar doen we niet aan mee."

Welke rol spelen ouders in de studiekeuze?

Rita: "Ouders kiezen vaak op basis van een rapportcijfer op het einde van de lagere school voor aso, tso of bso. Dat is triest."

Dirk: "Hoe vaak krijg ik geen leerlingen binnen die 'hoog begonnen zijn' – om in die terminologie te gaan – en dan 'moesten afzakken'. Dat watervalstelsel is ingebakken in ons onderwijssysteem en dat zorgt voor geblutste leerlingen."

Peter: "Tijdens een visitatie bij burgerlijk ingenieurs stelde ik vast dat meer en meer jongeren uit het tso via een schakelprogramma toch die zware studie aanpakken. Dat is het zogenaamde 'zalmmodel', het omgekeerde van het watervalstelsel. Dat kan voor een groep een prima weg vormen."

Hanne: "Studieoriëntering focust vaak op 'wat kan ik niet' in plaats van 'wat kan ik wel en wat interesseert me'. Die negatieve oriëntering geeft richtingen een stempel. Toen ik met goesting aan Humane Wetenschappen begon, kwam ik in een klas met leerlingen die daar zaten omdat ze talen of wiskunde niet goed konden. De positieve keuze ontbrak. De leraren straalden dat ook uit: ik sta hier voor een groep nietgeïnteresseerde leerlingen. Op mijn school was het onuitgesproken doel: universiteit. Hogeschool was ook al 'afzakken'. Door die labels krijgt zelfs een positieve keuze een negatieve lading."

Een op de vijf mensen gaat werken in een job waar hij niet voor gestudeerd heeft ... Kunnen meer stages dat verhinderen?

Peter: "Misschien. Maar in richtingen waarin heel wat stages zitten – zoals Verpleegkunde, de horeca of de Lerarenopleiding – zie je nog veel mensen afhaken na de studies. Stages zijn geen zaligmakende test."

Dirk: "Er zijn nog factoren, zoals het loon. Dat maakt dat mensen makkelijker het spoor verlaten na hun studies. Ze zien opportuniteiten en verdwijnen."

15 procent van de studenten verandert na het eerste jaar hoger onderwijs van richting. Te veel?

Peter: "Als ze achteraf goed terechtkomen, niet. Maar over alle richtingen heen haalt meer dan 50 procent van de studenten het niet in het eerste jaar, en dat is wél een probleem. Jongeren krijgen op de SID-in's te horen: 'probeer dat maar, als je echt wil ...'

Neem beter je verantwoordelijkheid als hogeschool: raad die richting af of zorg voor een andere voorbereiding.”

Wint de reclame het van de objectieve raad?

Peter: “(ironisch) Uiteraard niet... Maar het is wel een extra argument om jonge mensen kritisch te laten worden in hun keuzeproces.”

Dirk: “Leerlingen krijgen van mij altijd het advies om naar enkele hogescholen te gaan en daar met studenten te praten.”

Peter: “Scholen die een infoavond organiseren met professionals, halen er het best meteen ook een student bij. Die combinatie maakt de inschattingkansen veel sterker.”

Verwaarloost het aso studiekeuzebegeleiding meer dan het bso en tso?

Peter: “In veel technische richtingen komt de exploratiefase vroeger tot stand. Tegen de derde graad weten die gasten vrij goed wat er op de markt is. In het aso stellen ze het vaak uit tot het laatste jaar. Van de achttien klasgenoten van mijn zoon wisten er in januari van hun laatste jaar Wiskunde-Wetenschappen maar twee bij benadering welke richting ze uit wilden. Die leerlingen hebben veel geleerd, maar leren kiezen was er niet bij. Mijn advies is: werk in de eerste jaren breed. Laat leerlingen ook écht kennismaken met andere vakken, bijvoorbeeld techniek. Voor de laatste jaren maak je een meer gefundeerde keuze. Daar krijg je dan minder algemene vakken en kan je in de diepte graven.”

Hanne, Brecht: wat hebben jullie na twintig jobs geleerd over de link tussen onderwijs en arbeidsmarkt?

Hanne: “Je diploma is belangrijk. Maar welk diploma het precies is, is minder belangrijk.”

Brecht: “We zien vaak collega’s die een heel grillig traject aflegden voor ze echt hun ding ontdekt hebben ... Het is pas door kennis te maken met de werkvloer dat je je echt oriënteert. Wie op school altijd maar rechtdoor gaat, leert niet echt kiezen.”

Hanne: “Leren werken leer je niet op school. Leren werken leer je op je werk.”

Help je leerlingen op weg naar de juiste studierichting via www.onderwijskiezer.be.

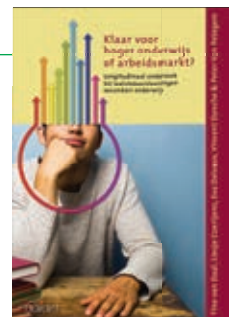
Dirk Vlaeminck en Rita Van den Heuvel

Hanne Reumers, Brecht Herteleer en Peter Van Petegem

‘Klaar voor Hoger Onderwijs en Arbeidsmarkt’ toont de complexe processen aan die spelen bij de overgang van het secundair naar hoger onderwijs of arbeidsmarkt. Inspirerend materiaal voor wie bekommerd is om studiekeuzebegeleiding en beroepsoriëntatie.

Klaar voor Hoger Onderwijs en Arbeidsmarkt - Tine van Daal, Liesje Coertjens, Eva Delvaux, Vincent Donche & Peter Van Petegem - Uitgeverij Garant

MAG DAT?

door Leen Leemans

KLEDINGCONTAINERS OP SCHOOLPARKING

Een vereniging die kledij verkoopt en de opbrengst schenkt aan een goed doel vraagt of ze kledingcontainers op de schoolparking mag plaatsen. Als mogelijk alternatief stelt ze voor om jaarlijks samen met de school een inzamelactie te organiseren. Mag dat?

Bernard, directeur

Dat mag. Schoolbesturen mogen zelf beslissen of ze deelnemen aan een actie met een 'ruim erkend maatschappelijk doel'. Je school kiest voor een initiatief dat niet commercieel of politiek getint is en dat past in het pedagogisch project van de school. Als de leerlingen en hun ouders volledig vrijblijvend kunnen deelnemen en de normale werking van de school niet wordt gehinderd, vormen zowel de kledingcontainers als de inzamelactie geen enkel probleem.

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CORRECTIESLEUTEL VOOR EXAMENS

Onze directie vraagt vanaf de volgende examenperiode een correctiesleutel. De onderwijsinspectie zou dat verplichten. Klopt dat?

Griet, leraar geschiedenis

De onderwijsinspectie verplicht werken met een correctiesleutel of -model niet, maar vindt het wel belangrijk dat je het examen van elke leerling van een klas op dezelfde manier beoordeelt. Met een correctiesleutel kan je aantonen dat je dat doet.

Onderwijsinspectie

© Flickr cc - geert

BETALEN VOOR SCHOOLFEEST

In de lente vindt het jaarlijkse schoolfeest plaats. Leerlingen zijn niet verplicht om deel te nemen aan het schoolfeest, maar ze bereiden het feest wel voor tijdens de lesuren. Alle kinderen repeteren dus mee. Alle toeschouwers moeten een ticket van 4 euro kopen. Mag de school wel toegang vragen?

Lindsay, ouder

Dat mag niet. Voor vrije activiteiten die plaatsvinden buiten de schooluren mag een school een bijdrage vragen. Wie deelneemt, weet dat het de bedoeling is om - naast sociale verbondenheid te creëren - de school ook financieel te steunen. Maar als leerlingen optreden met een programma waarvoor ze wekenlang geoefend hebben tijdens de schooluren, is de grens tussen 'schoolprestatie' en vrije activiteit vaag. De morele en sociale druk op ouders en familieleden van leerlingen zorgt dat deelnemen aan het schoolfeest niet zo vrijwillig is. De school moet ook rekening houden met ouders die het niet breed hebben. Activiteiten die de kinderen tijdens de schooluren ingeoefend hebben, mag de school niet gebruiken om haar kassa te spijzen.

Commissie Zorgvuldig Bestuur

WETTELIJKE FEESTDAGEN INHALEN

Onze directeur liet tijdens de vakvergadering weten dat er dit semester te veel wettelijke feestdagen tijdens de werkweek vallen.

Paasmaandag valt bijvoorbeeld buiten de vakantie. De lesuren die door zo'n feestdag wegvallen, moeten we inhalen. Mag dat?

Christophe, leraar fotografie volwassenen-onderwijs

Een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) organiseert opleidingen volgens een opleidingsprofiel dat de Vlaamse Regering goedkeurde. Zo'n profiel bepaalt het aantal lestijden dat nodig is om de doelstellingen van een opleiding te realiseren. Een CVO is verplicht om dat aantal lestijden te organiseren. Cursisten in het volwassenenonderwijs betalen im-

mers inschrijvingsgeld per lestijd. Tijdens de vastgelegde vakanties kan een CVO, tenzij het een afwijking heeft gekregen, geen lestijden plannen. Als een centrum er vanwege wettelijke feestdagen of pedagogische studiedagen niet in slaagt het totaal aantal lestijden te plannen, mag het er maximaal acht procent van afwijken. Als in je centrum voor een bepaalde opleiding meer dan acht procent wordt afgeweken van het aantal te organiseren lestijden, kunnen in het lokaal comité, na onderhandeling tussen je CVO en de vertegenwoordigers van het personeel, afspraken worden vastgelegd over de organisatie van inhaallessen. In de andere onderwijsniveaus geldt deze regel niet. Lesuren die wegvallen door wettelijke feestdagen, moeten niet ingehaald worden.

Afdeling Volwassenenonderwijs

HALVE DAG VRIJ OP 27 JUNI?

Maandag 30 juni is het al vakantie voor mijn kinderen. Maar nu liet de school weten dat de leerlingen ook op vrijdagmiddag al niet meer naar school moeten. Weer een halve dag extra opvang zoeken. Mag dat wel?

Lies, ouder

Ja, dat mag. Op maandag 30 juni 2014 hebben alle kinderen vrij. Dat besliste minister van Onderwijs Pascal Smet eerder al. De laatste schooldag vóór de zomervakantie is dus vrijdag 27 juni 2014. Op die dag mogen basisscholen de lessen een halve dag schorsen. Zo hebben scholen tijd voor 'opdrachten verbonden aan het einde van het schooljaar', zoals het oudercontact.

Afdeling Scholen Basisonderwijs en Centra Leerlingenbegeleiding

UITSTAP MET MINIBUS

We organiseren binnen ons Comeniusproject enkele activiteiten en uitstappen. Daarom willen we enkele minibusjes huren om onze leerlingen en bezoekers flexibel te kunnen vervoeren. Mogen onze leraren zelf rijden en zijn ze voldoende verzekerd?

Ludwig, leraar gedrags- en cultuurwetenschappen

Je eigen leerlingen vervoeren met een gehuurd busje valt onder 'bezoldigd leerlingenvervoer'. Daarvoor is een medische keuring verplicht. Buitenlandse gasten vervoeren, leerlingen en leraren, valt niet onder bezoldigd leerlingenvervoer. Daarvoor is een rijbewijs B voldoende. De eigen leerlingen en leraren die meegaan met de uitstappen zijn voldoende verzekerd aangezien het gaat om activiteiten die georganiseerd zijn door de school.

Afdeling Advies en Ondersteuning Onderwijspersoneel

Heb je een vraag over je loopbaan, je klas of je rechten en plichten als leraar? Stuur die naar redactie.leraren@klasse.be met als onderwerp 'Mag dat'. Op www.klasse.be/leraren vind je onder de noemer 'Mag dat?' nog meer vragen én antwoorden.

LOOPBAAN

door Leen Leemans, illustratie: Inne Haine

Vergoeding voor begrafeniskosten

Vorige maand is een van mijn leraren gestorven. De familie informeerde naar een 'begrafenisvergoeding'. Hoe zit dat in elkaar?

Jos, directeur

Als een personeelslid van het onderwijs overlijdt, heeft zijn of haar familie onder bepaalde voorwaarden recht op een begrafenisvergoeding.

Was het personeelslid deels of volledig vastbenoemd, in dienstactiviteit of ter beschikking gesteld wegens ziekte, wegens ontstentenis van betrekking of wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen? Dan betaalt het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming een begrafenisvergoeding uit aan de echtgenoot of aan de erfgenamen in rechte lijn. Die vergoeding is gelijk aan het bedrag van het laatste brutomaandsalaris van de overledene en de eventuele bijweden, vergoedingen en toelagen bij het salaris. Er geldt wel een maximumbedrag. Je schoolsecretariaat kan de familie helpen om een aanvraag in te dienen bij het werkstation. Meer info vind je in de omzendbrief over de begrafenisvergoeding via www.klasse.be/ga/begrafenisvergoeding.

Was het personeelslid gepensioneerd of kreeg het een pensioen van de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS)? Dan krijgt de echtgenoot de begrafenisvergoeding automatisch. De erfgenamen in rechte lijn moeten een aanvraag indienen bij de PDOS. Meer informatie vind je op de website van de PDOS via www.pdos.be.

Drinken en plassen tijdens de les?

“Als een kind voldoende drinkt, moet het minstens vijf keer per dag plassen”, zegt Johan Vande Walle, professor Urologie aan de Universiteit Gent. Toch laten niet alle scholen water drinken of plassen tijdens de les toe. Wel in de jouwe? Of moeten ze maar wachten tot de pauze?

Stefaan Debouver (directeur, VBS Het Spoor, Tielt): “In elke klas staan bekers en de kinderen kunnen altijd water drinken. Elke leraar bepaalt zelf wanneer dat gebeurt, zodat de leerlingen niet voortdurend rondlopen. We bieden kraantjeswater aan en controleren geregeld de kwaliteit. Elke leerling mag ook een flesje water van een halve liter meebrengen. Ook leraren mogen tijdens de les water drinken, uit een glas. Leerlingen die tijdens de les naar het toilet moeten, mogen dat als ze erom vragen.”

Hilde Peeters (directeur, VKS 't Kersenpitje, Waarschoot): “In elke kleuterklas staan er flesjes water. Er hangt een foto-tje aan zodat de kleuters hun eigen flesje herkennen. Telkens als ze dorst hebben, mogen ze drinken. Zo moeten ze niet wachten tot de speeltijd en kweken ze de gezonde gewoonte aan om veel te drinken. De school koopt de flesjes aan en de ouders betalen daarvoor. De kleuters mogen op school enkel water drinken. 's Middags krijgen ze soep, fruitsap of melk. Onze kleuters mogen altijd naar het toilet.”

Bart De Ville (directeur, Middenschool, Halle): “De leerlingen volgen les in blokken van twee lessen. Dat is niet zo lang. Tijdens de pauze hebben ze dan ook tijd genoeg om te drinken. Overal in onze school staan waterfontein-tjes: aan de lockers, de kleedkamers van de turnzaal ... Na de turnles, maar ook tijdens de leswissel kunnen ze dus drinken. De meeste leraren zien het ook door de vingers als leerlingen tijdens de les water willen drinken of naar het toilet moeten. Bij het middageten laten we enkel water toe.”

Luc Van Thillo (directeur, BuSO Sint-Janshof, Mechelen): “Niet drinken of naar het toilet gaan tijdens de lessen is een leefregel. In het individuele begeleidingsplan van de leerlingen kunnen we daar – rekening houdend met hun beperkingen – van afwijken. Een leerling met medische problemen of met een ernstige mentale beperking mag altijd naar het toilet. We kijken ook naar de werk- en leeromgeving: een leerling die schuurt, mag drinken. Een leerling in de praktijkopleiding moet twee uur onafgebroken aan zijn werkbank leren werken.”

Professor Van De Walle weerlegt vijf misverstanden over drinken en plassen op www.klasse.be/ga/plassen.

Wild van water is een educatief pakket voor het basisonderwijs over drink- en plasbeleid: www.wildvanwater.be.

Deel je mening met je collega's in de rubriek 'Afggevraagd' op www.klasse.be/ leraren. Elke week staat er een nieuwe stelling online.

Een nonkel van me is leraar aardrijkskunde in een secundaire school. Het archetype van een topleraar: gepassioneerd door zijn vak, maatschappelijk geëngageerd, met een enorm groot hart. Zo heeft hij altijd zijn camera bij de hand om waar dan ook de mooiste landschappen te fotograferen. Voor in de klas, zegt hij dan. Ik was dan ook erg aangeslagen toen hij op het familiefeest vertelde dat hij al een half jaar thuis zat. 'Ik denk niet dat ik nog terug kan gaan. Het lukt niet meer.' Straks wordt hij 60 jaar. Met de huidige pensioenregeling zal hij in principe nog door moeten gaan tot zijn 62ste. Een kleine veertig jaar heeft hij het beste van zichzelf gegeven. Maar nu voelt hij zich op, moe. Een afscheid in mineur.

“Ook oudere leraren hebben steun van de collega’s nodig”

Zelf zegt hij dat de school de laatste jaren erg veranderd is. 'De leerlingen zijn niet meer dezelfde. Ze zijn anders, mondiger. Gezag handhaven wordt moeilijker. Zeker met ouders die sneller 'juridische' stappen zetten. Beslissingen van de leraar 'aanvechten' in plaats van ze te steunen. Ook de collega's zijn veranderd. De school is erg gegroeid. Het is nog altijd mijn school, maar toch.' Hij voelt zich er zichtbaar minder thuis. Daarbovenop komen de vele regels en administratieve verplichtingen. Daardoor voelt hij minder autonomie in zijn job, minder waardering. De school heeft ook geen andere taken of opdrachten voor hem. 'Een vlakke loopbaan hé'. Geen ruimte om iets anders te doen. Plaats om de batterijen op te laden. Tijd om op adem te komen.

Als we aan starters denken, dan denken we vaak eerst aan jongere leraren. We vinden, terecht, dat zij begeleiding én ondersteuning verdienen bij hun eerste stappen in het onderwijs. Tijd om zich in te werken in hun vak. Coaching bij hun job. Steun van de collega's en waardering voor de successen die ze boeken. Het woord starter geeft echter de indruk dat starten tijdelijk is. Daarna ben je ervaren en kan je het verder wel alleen. Toch zijn we allemaal op een bepaald vlak in ons leven starter. Ook leraren die aan de laatste fase van hun carrière bezig zijn. Zij hebben veel levenservaring en zijn, in het geval van mijn nonkel, vaak ook gepassioneerde vaklui. Toch is de context waarin ze vandaag hun leraarschap uitoefenen, erg veranderd. Op dat vlak is mijn nonkel net zoals zo veel generatiegenoten een starter.

Leerlingen en jonge collega's beseffen vaak niet dat oudere leraren op een andere manier naar het leven kijken. Zo leven jongeren meer in het nu. Hun opvatting van tijd is anders.

Niet meer lineair. Experts weten niet hoe de wereld er over tien jaar zal uitzien. Het verleden is daarvoor geen goede voorspeller. De school kan jongeren niet meer voorbereiden op de toekomst, maar moet ze helpen om te gaan met de uitdagingen vandaag. Jongeren vinden ook dat ze op elk moment van hun leven gelukkig moeten zijn. Alles moet nu zin, nut en betekenis hebben. Oudere mensen zijn echter opgegroeid met het idee dat levensloopbanen voorspelbaarder zijn. Ze bieden houvast en zekerheid. Denk maar aan de belofte om op zestig jaar met pensioen te kunnen. Tijden zijn veranderd. Enkel dit is zeker: dat niets nog zeker is.

Het is niet evident om daar als oudere professional mee om te gaan. Daar is ruimte, tijd, begrip en steun voor nodig, van collega's en directie. En ja, het loont de moeite om daarin te investeren. We hebben de komende jaren iedereen nodig in het onderwijs. Zeker onze oudere leraren! Ik wil dan ook in het jaar van de starter elke leraar tot starter uitroepen. Maak op school tijd om samen uit te zoeken waarin jij starter bent. Wat vind je lastig? Waar kan je steun gebruiken? Wie van de collega's (jong of oud) kan je hierbij helpen? Ga de dialoog aan, ook met je oudere collega's, en je zal zien dat het leidt tot meer begrip, steun en waardering. Wie weet ben jij straks niet alleen mentor van je 25-jarige collega, maar ook van je 50-jarige voorganger. En ervaren zij de jeugdige en verfrissende steun om met evenveel passie en vooral energie te blijven gaan voor hun job.

Bert Smits is sociaal pedagoog, auteur en ondernemer. www.bertsmits.be

LERARENKAART

door Marc Vanbelle en
Kerim Helaut

*Jouw maandelijkse
selectie van educatieve
voordelen en commer-
ciële kortingen*

1

GERAARDSBERGEN, STAD MET KLASSE

Start je paaszon­dag 20 april met Geraardsbergse mattentaart en koffie. Op de Markt tonen bakkers hoe ze bladerdeeg, karnemelk en amandelen omzetten in dit Europees erkende streekproduct. Kinderen tot tien jaar rapen paaseieren in het Provinciaal domein De Gavers.

Diverse wandelingen (waaruit je kan kiezen) brengen je naar de troeven van Geraardsbergen. Wil je de geheimen kennen achter de **Muur** die nat ligt van het rennerszweet? Tijdens deze wandeling leidt de gids je langs Manneken-Pis, het Boerenholsteegje en de Dierkosttoren steil naar de kapel op de top van de Oudenberg. Tijdens de **Grupellotocht**, genoemd naar een Geraardsbergse beeldhouwer, zoek je naar barok in het stadscentrum en wandel je door het steile

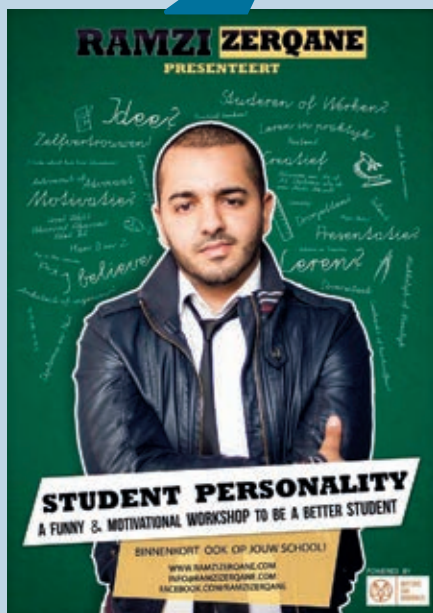
Grupellopark. De gids van de **'vroeger-en-nu'-route** toont op een tablet hoe de Markt, het Oud-Hospitaal, het Sas ... er vroeger uitzagen. Maak je de **mattentaartentocht**, dan geniet je van de natuur in de Vlaamse Ardennen. Je rondt die af met een verwenkoffie (voor volwassenen), een ijsje of chocolademelk (voor kinderen). Kinderen die de vragen onderweg beantwoord hebben, krijgen een prijs.

De Helix is een Vlaams Kennis- en Vormingscentrum voor Natuur en Milieu. De expo **'Milieu en gezondheid'** toont hoe vervuilende stoffen in voeding, fijn stof, pesticiden en hormoonverstoorders onze gezondheid beïnvloeden. Je krijgt ook de milieuvriendelijke alternatieven gepresenteerd. Diverse wandelbrochures tonen

de stille en groene wegeltjes van de regio, onder andere door het Raspaillebos.

- **Extra:** gratis workshop 'Student Personality' (11 uur) - gratis voorstelling 'Ramzi gaat Old School' (17 uur) - Jeugdcentrum De Spiraal - deelnemers aan Stad met Klasse Geraardsbergen krijgen een gratis gezinsticket - zie volgende pagina - www.ramzizerqane.com
- Stad met Klasse Geraardsbergen - paaszon­dag 20 april - van 9 tot 17 uur - gratis voor het hele gezin - onthaal in het Restoga van Domein De Gavers, ter plaatse maak je een keuze uit de vele activiteiten - info en inschrijven: www.lerarenkaart.be/inschrijven

2

RAMZI GAAT OLD SCHOOL

"Humor is geen comedy", beweert Ramzi Zerqane. Hij maakt dan ook geen stand-upcomedy maar humoristische presentaties en 'motivational workshops'. Hij toert al twee jaar met zijn zaalshows en bereikte zo meer dan 15.000 jongeren in België, Nederland, Denemarken en de Verenigde Staten. Met zijn nieuwe schoolvoorstelling 'Ramzi gaat Old School' sleurt Ramzi je mee naar zijn studententijd. Waar zou Ramzi Zerqane gestaan hebben als hij zijn studies niet tot een goed einde had gebracht? De workshop 'Student Personality' motiveert studenten op een ludieke manier om beter te presteren.

- **Je voordeel:** deelnemers aan stad met Klasse Geraardsbergen (zie p. 46) krijgen een gratis gezinsticket voor de workshop om 11 uur en de voorstelling om 17 uur. Op het inschrijvingsformulier stip je aan of je deze tickets wil of niet. De overige gratis tickets reserveren we voor leraren die enkel de workshop of de voorstelling willen zien.
- zondag 20 april (Pasen) - workshop 'Student Personality' (11 uur) - voorstelling 'Ramzi gaat Old School' (17 uur) - Jeugdcentrum De Spiraal - Zakkaai 29 - 9500 Geraardsbergen - inschrijven via www.lerarenkaart.be/inschrijven

3

STORMS

Hoe ontstaan genadeloze superstormen? Welke gevolgen hebben tornado's en orkanen voor de omgeving? Hoe beuken overstromingen in op het ecosysteem? Levensgrote simulaties, speciale effecten en projecties prikkelen al je zintuigen in dit nieuwe 'rampgebied', de Pier van Blankenberge. Weermannen of -vrouwen presenteren hun eigen weerbericht in een echte weerstudio.

- **Je voordeel:** gratis toegang met lerarenkaart (i.p.v. 11 euro aan de kassa, 9 euro online)
- Storms - Belgium Pier Blankenberge - Zeedijk 261 - 8370 Blankenberge - www.storms.eu - educatieve pakketten voor alle leeftijden - gemakkelijk te bereiken met de kusttram of de trein (station Blankenberge)

Gratis

STORMMAGTIGE GEZINSDAG

Duizend leraren en hun gezin beleven op zaterdag 1 maart een stormachtige dag. 'Storms' is dan doorlopend open. 's Morgens en 's middags zijn er presentaties. Prof. Dr. Ir. David Dehenauw heeft het over 'Wetenschapspopularisatie voor jongeren: Stormen als voorbeeld'. VTM-weervrouw Jill Peeters neemt een loopje met de klimaatverandering. Aansluitend kijk je naar de reportage 'Over leven in de storm'. Op het lunchmenu staat een buffet met soep en belegde broodjes. Inschrijven en info via www.lerarenkaart.be/inschrijven.

5

THEATER

SURPRISE: CYBURBIA!

'Cyburbia' is, zogezegd, een expo over moderne steden. De curator ontvangt jou en je leerlingen aan het Centraal Station in Antwerpen. Met een lijnbus maak je een hallucinante rit door de stad. Je belandt anderhalf uur later terug aan het station, zonder de expo gezien te hebben. 'Cyburbia' doet je nadenken over de wereld rondom jou, over stereotypen en vooroordelen. Na de voorstelling worden de belevenissen tijdens de rit met de acteurs besproken. Boek de voorstelling voor je leerlingen (secundair). Voor hen moet het opzet een verrassing blijven. Dus: mondje dicht.

- **Je voordeel:** gratis prospectievoorstellingen voor leraren en partners op woensdag 19 en maandag 31 maart, maandag 28 april, maandag 12 en maandag 26 mei en woensdag 18 juni (telkens om 9, 11 of 13 uur) - inschrijven voor prospectievoorstellingen (en voor boekingen voor scholen) via annelies.boelens@badvanmarie.be (vermeld je naam, het nummer van je lerarenkaart, het aantal personen, het uur en datum van je keuze) - www.badvanmarie.be

6

SPROOKJESPAK

EFTELING

Sprookjes bestaan, althans in dit attractiepark. Reis van het Ruigrijk via het Anderrijk naar de magische stad Raveleijn voor de spectaculaire parkshow. 'Aquanura' is de grootste watershow van Europa. Daarvoor zorgen water, muziek, licht en vuur. Tijdens de krokusvakantie bezoek je gratis de feeëriek wereld van de Efteling, op voorwaarde dat een betalende bezoeker jou vergezelt.

- **Je voordeel:** zaterdag 1 tot en met zondag 9 maart (11 tot 18 uur) - iedere leraar die vergezeld is van een betalende bezoeker krijgt gratis toegang op vertoon van zijn lerarenkaart 2014 (ben je met twee leraren, dan moeten er ook twee betalende bezoekers zijn) - tickets voor de vergezellende personen koop je aan de kassa van de Efteling tegen 35 euro per persoon (korting niet cumuleerbaar)
- Efteling - Europalaan 1 - 5171 KW Kaatsheuvel (Nederland) - www.efteling.com

7

VALENTIJNSWEDSTRIJD

WIN EEN DINER

Nood aan wat romantiek? Vijf koppels met valentijnskriebels dineren in een hotelschool in hun buurt. Schuif je benen onder de gastronomische tafel, laat je bedienen en maak er kennis met de Pieten, Jeroens en Sergio's van morgen.

We hebben tafels gereserveerd in: Sint-Martinusscholen, afdeling hotel (Herk-de-Stad), Hotelschool Ter Duinen (Koksijde), Hotelschool V.T.I. (Leuven), COLOMAplus (Mechelen), Didactisch Restaurant Terlinden (Aalst). Wil je kans maken? Surf naar de rubriek 'Gelezen in Klasse' op lerarenkaart.be en vul het wedstrijdformulier in. Succes!

8

MUSICAL

ARTHUR EN DE STRIJD OM CAMELOT

Arthur heeft het zwaar. Op school is hij het mikpunt van pesterijen en thuis kan hij niet overweg met zijn stiefmoeder. Hij droomt weg bij de verhalen over zijn grote held Koning Arthur. Na een blikseminslag ontwaakt hij in de wereld van zijn lievelingsverhaal. Arthur sluit vriendschap met de mooie Guinevere en de stoere ridder Lancelot. Samen zoeken ze het magische zwaard in de steen. Deze musical is niet geschikt voor kinderen jonger dan vier jaar.

- **Je voordeel:** honderd leraren winnen een gratis ticket voor de voorstelling op vrijdag 11 april (14 uur) - max. 4 vergezellende personen (partner, kinderen) betalen het kortingstarief van 15 euro per ticket - deelnemen en tickets via www.lerarenkaart.be/inschrijven
- CC Evergem - Weststraat 31 - 9940 Sleidinge - www.event-team.be

9

EXPO

SPORTIMONIUM LERARENWEEK

De nieuwe expo 'SCHUSS... wat je nog niet wist over wintersport' vertelt coole verhalen achter authentieke collectiestukken met een olympisch ijslaagje. Wees eventjes bob in een echte olympische bobslee of meet je krachten met olympiër-snowboarder Seppe Smits. Ren door de vaste tentoonstellingen, vlieg door sportieve workshops en het educatieve aanbod van Sportimonium.

- **Je voordeel:** lerarenweek tijdens de krokusvakantie (maandag 3 tot en met vrijdag 7 maart) - gratis met lerarenkaart - partners betalen 2,50 i.p.v. 5 euro - kinderen tot 12 jaar gratis - tot 26 jaar 2 euro - info en inschrijven via www.lerarenkaart.be/inschrijven
- Sportimonium - Bosdomein Hofstade - Tervuursesteenweg - 1981 Hofstade-Zemst - gratis met lerarenkaart (parking domein: 2 euro)

LERARENDAGEN

1 tot en met 9 maart

SEA LIFE / BLANKENBERGE

Een ontdekkingsreis langs vijftig aquaria brengt je naar zeeën, oceanen en de Amazonerivier. Bekijk de haaien, piranha's, zeepaardjes en een zeeschildpad. Voor leraren, partners en kinderen.

8 maart

VOLKSMUZIEKINSTRUMENTEN-MUSEUM / GOOIK

Kan je blazen op een hommel? Hoort er een strijkstok bij? Floot je al op een ocarina? Ervaren muzikanten leiden je rond en spelen deuntjes op de unieke instrumenten. Enkel voor leraren.

9 maart

PASS / FRAMERIES (NABIJ MONS)

Interactieve tentoonstellingen en pedagogische animaties maken van het Pass een wetenschappelijk avonturenpark. Je krijgt uitleg over de workshops en het scholenaanbod voor alle leeftijden. Gratis voor leraren en hun gezin.

15 maart

MUZIEKINSTRUMENTENMUSEUM BRUSSEL

'SAX200' is de ultieme tentoonstelling over het leven en werk van de beroemde Belg Adolphe Sax (1814-1894). Gratis rondleiding en toelichting bij het aanbod voor scholen. Voor leraren, partners en kinderen.

OPGELET

Voor de meeste info- en lerarendagen moet je op voorhand inschrijven. Surf daarvoor naar www.lerarenkaart.be/inschrijven.

KLASSETIPS

door Patrick De Busscher

*Breng de wereld in
je klas met acties,
lespakketten, boeken,
films, muziek, theater,
vormingen en meer!*

ACTIE

KOFFIE VOOR HET GOEDE DOEL

• Alle geïnteresseerden

Binnenkort is er weer 'Koffiestop', de gezelligste inzamelactie van Broederlijk Delen. Leerlingen en leraren schenken een kopje koffie, chocomelk of fruitsap in ruil voor een vrije bijdrage voor Broederlijk Delen. De opbrengst gaat naar jonge boeren in Senegal.

Wanneer? Vrijdag 14 maart

Info: www.koffiestop.be

IKANDA

• Zesde klas lager onderwijs

'Ikanda' is het enige congres voor 12-jarigen in België. Op dit kindercongres ontdekken je leerlingen hun talenten via boeiende levensverhalen, verteld door passionele Vlamingen zoals Lieve Blancquaert, Tom Waes, Sven Ornelis, Fatty K enz. Doel is een 'ikandadook-reflex' opwekken: het prille cultuurtalent, de sluimerende wetenschapsvonk of de onderhuidse ondernemingszin van de kinderen aanwakken. Tijdens de middaglunch serveert organisator Flanders DC bovendien miniworkshops, experimenten, muziek enz.

Wanneer? Donderdag 3 april, van 10 tot 16 uur in Brabant, Leuven
Prijs? Gratis (boterhammen voor de middaglunch zelf meebrengen) **Info:** www.ikanda2014.be **Inschrijven:** via de website, vanaf maandag 24 tot en met donderdag 27 februari

WEEK VAN DE LENTEKRIEBELS

• Vanaf 10 jaar

'Kies anticonceptie die bij je past!' is het thema van de nieuwe editie van de 'Week van de Lentekriebels', zoals elk jaar rond Valentijn. Bij deze campagne hoort uiteraard ook lesmateriaal: een 'Anticonceptiekoffer' (verschillende versies naargelang de leeftijd van de doelgroep); 'Tussen de lakens', een interactief pakket (babbelmethode) om met jongeren te praten over anticonceptie; een voorlichtingsboekje in eenvoudige taal; een voorlichtingspakket over seksuele gezondheid voor anderstalige nieuwkomers enz.

'Week van de Lentekriebels' is een initiatief van Sensoa, i.s.m. Forum Jongeren, Relaties en Seksualiteit.

Wanneer? 10 tot 14 februari **Info:**

www.weekvandelentekriebels.be,
www.seksuelevorming.be,
www.allesoverseks.be **Extra:** op vrijdag 14 februari is er een studiedag voor leraren rond de campagne en het lesmateriaal – info en inschrijven via www.weekvandelentekriebels.be

TUSSEN ROTS EN KORALEN

• Alle geïnteresseerden

Docente Marieke Van Beylen en lokale gids Mark gidsen deze zomer Vlaamse leraren door Australië. Deze ontdekkingsstocht duurt 4 tot 6 weken en is géén klassieke rondreis. Wel een op maat gesneden, volledig gedocumenteerde ontdekkingsstocht van natuurfenomenen langs een ongewone route in West-Australië en de Northern Territory. Alle aandacht gaat naar

onderwijs, geschiedenis, kunst, cultuur en economie. Organisator is YFU International Exchange, een non-profitorganisatie voor studentenuitwisseling. Je vertrekt op 6 juli (zes weken) of later (vier weken). Mee-beleven kost 4800 euro (vier weken) of 6000 euro (zes weken), all in, dus vluchten en alle vervoer inbegrepen, plus alle activiteiten, volpension (dranken inbegrepen, behalve enkele maaltijden in grote steden), voorbereidingsdag met uitgebreid informatiepakket, evaluatiedag, eeuwigdurend leenrecht uit de YFU-Australiëbibliotheek en klankbank enz. In de zomer van 2015 trekt Marieke trouwens voor een zestal weken naar Japan, in 2016 opnieuw naar Australië.

Info: marieke.van.beylen@gmail.com of 0474 24 14 22

DE SCHOOL IN 2030

• Alle geïnteresseerden

Sinds begin 2013 onderzoeken Koning Boudewijnstichting, Vlor en departement Onderwijs en Vorming hoe het onderwijs er in 2030 zal/kan uitzien. Dat project kreeg de naam 'De school als leer- en werkplek in 2030'. Ondertussen is er veel gebeurd, van literatuurstudie over onderzoeksfase tot een grote conferentie met (internationale) deskundigen. Nu zijn de initiatiefnemers klaar om met de resultaten naar buiten te treden op een groot publieksevenement. Meteen leggen de onderzoekers ook de brug naar andere toekomstprojecten én willen ze een bredere maatschappelijke dialoog starten rond de toekomst van ons onderwijs.

TUSSEN ROTS EN KORALEN

Wanneer? Maandag 10 maart, van 14 tot 17.15 uur, in departement Onderwijs en Vorming, Consciencegebouw, Brussel **Info en inschrijven:** www.ond.vlaanderen.be/onderwijs-2030

DAG VAN DE ZORG

• Alle geïnteresseerden

Half maart vind je overal in Vlaanderen initiatieven die de zorg- en welzijnssector in al zijn diversiteit tonen. Ziekenhuizen, voorzieningen voor mensen met een handicap, woonzorgcentra en kinderdagverblijven, farmaceutische bedrijven, medisch-technologische bedrijven, (huis)artsen, apothekers, paramedici, onderzoekscentra, residentiële zorg en thuiszorg, ziekenfondsen en patiëntenverenigingen ... en onderwijs.

Wanneer? Zondag 16 maart **Info:** www.dagvandezorg.be

WALK FOR WATER

• Alle scholen

Op 'Wereldwaterdag' stappen duizenden mensen over de hele wereld zes kilometer om aandacht te vragen voor de waterproblematiek in de wereld. Zes kilometer is immers de gemiddelde afstand die miljoenen mensen dagelijks stappen om water te halen voor hun basisbehoeften. In Vlaanderen roepen Milieuzorg Op School (MOS), PROTOS, GREEN, KleurBekennen en AquaFlanders de scholen op om mee te wandelen.

Wanneer? 'Wereldwaterdag' vindt plaats op zaterdag 22 maart, daarom roepen de Vlaamse organisaties de scholen op om deel te nemen aan 'wereldwaterdag@school' op vrijdag 21 maart **Deelnemen?** Registreer je school op walkforwater-mos.blogspot.be **Info:** www.wereldwaterdagatschool.be **Extra:** actietips, lessuggesties, vormingsdagen vind je op walkforwater.mos-blogspot.be en www.wereldwaterdagatschool.be

BOEKEN

BOEKENMARKT

• Alle geïnteresseerden

Op de boekenmarkt van Lannoo vind je duizenden kwaliteitsboeken aan scherpe prijzen, romans, reisgidsen, kunst- en fotoboeken, kinder- en jeugdboeken, zelfhulpboeken enz.

Wanneer? 5 tot 9 februari in Sint-Niklaas, 26 februari tot 2 maart in Kortrijk **Prijs?** Gratis toegang **Info:** www.lannoo.be **Extra:** bij aankoop van minstens 1 boek krijg je op vertoon van je lerarenkaart een gratis boek bovenop (keuze uit prentenboek '1 2 3 vier feest' of kookboek 'Zesta Kook-a-Zine').

ZO BLIJ MET JOU

• Derde kleuterklas

Hoe zeg je dat je iemand lief vindt? En waar of wanneer? Sofia vindt een jongen uit haar klas erg leuk en oma en opa weten raad. Ze vertellen haar hun verhaal. An Swerts en illustrator Jenny Bakker schreven met 'Zo blij met jou' een vertederend prentenboek over verliefd zijn en iemand gewoon lief vinden.

Prijs? 14,95 euro **Info:** www.clavisbooks.com

WIN 5 x 'Zo blij met jou'. Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Zo blij met jou') naar win.leraren@klasse.be.

WAAROM DOET MENEER PASTOOR DE AFWAS?

• Secundair onderwijs

Mogen katholieken een bikini dragen? Waarom is de kerk tegen homo's? Mogen nonnen buiten hun klooster komen? Waarom houdt je geen popconcerten in de kerk? Godsdienstleraar Bart Giedts geeft les in 3 bso tot 7 bso. Voortdurend krijgt hij vragen over christelijke rituelen en gewoontes die voor jongeren vandaag niet meer vanzelfsprekend zijn. Vragen over de nieuwe paus, over trouwen voor de kerk enz. Hij schrijft een blog over die vragen en verzamelt nu 50 van die vragen in 'Waarom doet meneer pastoor de afwas tijdens de mis?' en gaat daarbij op zoek naar concrete en eerlijke antwoorden.

Prijs? 14,95 euro **Info:** www.davidsfonds.be **Extra:** gratis downloadbaar lespakket op www.davidsfonds.be

WIN 5 x 'Waarom doet meneer pastoor...'. Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Meneer pastoor') naar win.leraren@klasse.be.

ALEXANDER DE GROTE

• Vanaf 10 jaar

In 'Alfa en Omega', het eerste deel uit de stripreeks 'Alexander de Grote' bracht tekenleraar en striptekenaar Bart Proost een reeks gagstrips over de bekende Griekse veldheer. Deels historisch correct, deels ge-

parodieerde feiten uit het leven van Alexander. Vanaf het recente tweede deel, 'De sandalen van Hermes' vaart de serie een andere koers. Voortaan worden het volledige (komische) historische avonturenverhalen, geschreven door Barcas (Bart Cassauwers) en getekend door Proost. Voor leraren geschiedenis, PAV, Nederlands enz. (derde graad lager onderwijs, eerste graad secundair) schreef Proost een reeks lesbundels (powerpoint inbegrepen) over 'Alexander de Grote', 'Griekse mythologie', 'Het beeldverhaal', 'De taal van de strip' en 'Hoe wordt een strip gemaakt'. Vanaf deze maand is er ten slotte een uitgebreide tentoonstelling 'Alexander de Grote' (met educatief dossier) te huur.

Prijs? 5 euro per album (speciale prijs voor leraren, lesbundels krijg je er gratis bij), 250 euro/maand voor de tentoonstelling **Info:** www.alexanderdegrote.com, www.strips2go.nl, alexanderdegroteonline@gmail.com.

WIN 3 x beide albums van 'Alexander de Grote'. Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Alexander') naar win.leraren@klasse.be.

WINTERWARMTE

• Vanaf 6 jaar

Moon, Greg, Tijn en de buurtbewoners van het pleintje zijn de hoofdpersonages in een leesgroeiboek (AVI 0 tot AVI 5). Spelen in de sneeuw, sleeën, een vogelhuisje bouwen ... Hilde Vandermeeren (en illustrator Frank Daenen) wisselt in 'Het pleintje - Winterwarmte' tekstsoorten (brieven, dagboekfragmenten, brieven) af met denk-, doe- en zoekopdrachten.

Prijs? 19,95 euro **Info:** www.eenhoorn.be

WIN 3 x 'Het pleintje - Winterwarmte'. Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Winterwarmte') naar win.leraren@klasse.be.

CONGO AAN DEN YSER

• Secundair onderwijs

Historica Griet Brosens (Instituut voor Veteranen – NIOOO) vertelt in 'Congo aan den Yser' het verhaal van 32 Congolese soldaten van het Belgische leger tijdens WO I. Balamba, Yoka, Soumbou, Manglunki enz. waren oorlogsvrij-

willigers en Brosens onderzoekt hoe ze in de oorlog terechtwamen en wat ze meemaakten. België en de oorlog bekeken door Congolese ogen.

Prijs? 22,50 euro **Info:**

www.wpg.be/manteau -

www.warveterans.be - Het boek is in

de boekhandel verkrijgbaar, maar

je kan het ook bestellen (+ 3,85 euro

verzendingskosten) via [herinnering@](mailto:herinnering@warveterans.be)

warveterans.be, 02 227 63 18

WIN 'Congo aan den Yser'. Welke Belgische koning kreeg de bijnaam 'de Koning-Ridder'? Mail het antwoord vóór 17 februari (met vermelding 'Prijsvraag Congo aan den Yser') naar herinnering@warveterans.be.

DE KNIKKELARES

• Vanaf 10 jaar

'De Knikkelares' (Kate McIntyre en Marijke ten Cate) is een piepklein grijsachtig-roze wezentje, met pieke- rig groen haar, een piepklein jurkje in de kleur van haar huid en gele vleugeltjes in de vorm van paarden- bloemblaadjes. Roald Dahl had haar kunnen verzinnen. Vrienden Martijn

en Ali moeten zich noodgedwongen over haar ontfermen, nadat Martijn per ongeluk haar beentje heeft ge- broken. Ze moeten ook haar werk overnemen: knikkers leggen waar kinderen ze kunnen vinden én knik- kers stelen van kinderen die er al te veel hebben.

Prijs? 14,95 euro **Info:**

www.lemniscaat.nl

WIN 3 x 'De knikkelares'. Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Knikkelares') naar [win.leraren@](mailto:win.leraren@klasse.be) klasse.be.

LEERMIDDELEN

BEROEPENHUIS

• 12 tot 14 jaar

In het Beroepenhuis (Gent) ontdek- ken leerlingen tot 14 jaar welke ta- lenten ze hebben en welke beroepen ze leuk vinden. Ze proeven er van meer dan 50 technische en uitvoe-

(advertentie)

NET VOOR DE VERKIEZINGEN VAN 2014... HELP!!!

HELDEN VAN LATER

ALLE IDEEEN METEEN ONLINE!

TUSSEN 24/2 EN 31/3/2014

POLITICI KIEZEN DE TOPIDEEN!

KRISTOF CALVO, BERT ANCIAUX, MARLEEN VANDERPOORTEN, FELIX DE CLERCK...

JOUW LEERLINGEN WORDEN HELDEN VAN LATER

Word beroemd!

WORDT VERVOLGD

EN DE SCHOOL GENIET MEE...

MAAK POLITIEK, VERKIEZINGEN EN DEMOCRATIE SUPERBOEIEND MET 'HELDEN VAN LATER' IN DE KLAS. ZO SNEL ALS HET LICHT NAAR WWW.HELDENVANLATER.BE

KARUUR, Vrijheid in Actie, Materialise, DC

rende beroepen en kunnen actief experimenteren in de beroepenateliërs. Een bezoek sluit perfect aan bij het vak techniek en kadert in studiekeuzebegeleiding.

Prijs? 6 euro per leerling **Info:** www.beroepenhuis.be, info@beroepenhuis.be

WIN: twee klassen uit de 1ste graad secundair onderwijs kunnen gratis op bezoek tijdens het schooljaar 2014-2015. Mail vóór 22 februari (met vermelding 'Beroepenhuis') naar win.leraren@klasse.be.

TIME2STOP

• 9 tot 12 jaar

Timi is een verlegen jongen met veel talenten, maar hij heeft geen vrienden en wordt gepest. Daarom vlucht hij naar Droomermaaroplosland, een droomwereld waar hij zich weerbaarder leert op te stellen. Met 'Time2stop' maken auteur Patrick Retour en illustrator Bart Verschueren pesten en cyberstalken bespreekbaar. Het resultaat is een cd-liedboek, met teksten, partituren en cd. Zo kan je de liedjes zingen en meespelen.

Prijs? 29,95 euro, speciale lanceerprijs voor scholen: 24,95 euro **Info:** www.averbode.be/time2stop

WIN 3 x 'Time2stop'. Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Time2stop') naar win.leraren@klasse.be.

ANTIPESTKAARTEN

• 4 tot 6 jaar

'Kom niet aan een ander kind als die dat niet wil', 'Maak geen dingen stuk bij het spelen', 'Als je mee wil spelen, vraag dat eerst', 'Zit niet aan de spullen van een ander' enz. Psycholoog Bob van der Meer en de Fiep Westendorp Foundation ('Jip en Janneke') realiseerden samen 12 antipestkaarten, telkens met een 'regel' en een pictogram. De kaarten zitten op posterformaat in een verzamelmap.

Naar aanleiding van de jaarlijkse antipestweek krijgen 4000 Vlaamse basisscholen begin deze maand gratis zo'n antipestpakket toegestuurd. Op de website van Bob van der Meer vind je gratis downloadbare achtergrondinformatie per regel, lessuggesties enz.

Info: www.pestten.net (klik op logo Fiep Westendorp Foundation) **Extra:** je kan meer pakketten bestellen (5 euro/pakket) via foundation@fiepwestendorp.nl

KIES-KEURIG 2014

• Alle geïnteresseerden

Op 25 mei kiezen we een nieuw Vlaams, federaal én Europees parlement. Voor wie mag kiezen is het belangrijk om dat bewust te doen, maar heel wat mensen, waaronder veel jongeren die voor het eerst naar de stembus mogen, vinden dat niet vanzelfsprekend. Toemeka informeert daarom heel laagdrempelig over democratie, politiek en verkiezingen. De campagne 'Kies-Keurig 2014' bestaat uit een heldere informatiebrochure, een educatief pakket en een train-de-trainer vorming.

Prijs? 1,5 euro plus verzendingskosten voor de infobrochure, 75 euro plus verzendingskosten voor het educatief pakket (op USB-stick), 300 euro per dagdeel plus reiskosten voor de train-de-trainer vorming **Info:** www.toemeka.be, info@toemeka.be, 016 40 69 61

WIN een educatief pakket 'Kies-Keurig 2014' (waarde 75 euro). Mail vóór 22 februari (met onderwerp 'Kies-Keurig') naar win.leraren@klasse.be.

NASCHOLING

LERAREN OP STAGE

• Derde graad secundair onderwijs

Hoe hou je de vinger aan de pols van de arbeidsmarkt? Hoe vermijd je dat je leerlingen opleidt voor de jobs van gisteren? De oplossing? Volg een stage in een bedrijf via vzw Cevora. Dit opleidingsinstituut orga-

KLASCEMENT

Op www.klascement.net delen duizenden Vlaamse leraren hun lesvoorbereidingen met jou. Elke maand zet Klasse hier drie bijdragen in de kijker.

1. PESTMEIDEN

Nele Tas van gemeenteschool De Puzzel in Lebbeke schreef deze lesbundel over pesten. Ze werkt met verhalen, liedjes en krantenartikels. In de bundel zitten ook opdrachten bij het boek Pestmeiden, geschreven door Jacqueline Wilson.

Geschied voor: tweede en derde graad lager onderwijs

Downloaden via: www.klascement.net/25964

2. PRIVACY EN PESTEN

Deze bundel van leraar Andrea De Vos maakt pesten bespreekbaar. Door middel van vragenlijsten en situatieschetsen binnen en buiten de school leren je leerlingen dat ze voorzichtig moeten omgaan met persoonlijke gegevens op het internet, gsm-nummers, ...

Geschied voor: secundair onderwijs

Downloaden via: www.klascement.net/9969

3. ONTDEK TECHNIEK TALENT

Jongeren hun talent voor techniek laten ontdekken? Dat kan al van in het basisonderwijs. De provincie Limburg ontwikkelde een website met werkbundels die de drempel naar het technisch onderwijs verlagen. De site leert je leerlingen o.a. hoe ze een werkbank in de klas kunnen maken.

Geschied voor: lager onderwijs

Link: www.ontdektechniektalent.be

Ook voor educatieve apps, programma's of websites kan je terecht op www.klascement.net ('leerobjecten') en www.appsakee.be. De Klascementploeg selecteerde deze maand voor jou deze vier tips:

1. TAGXEDO - Met tagxedo maak je hele mooie woordenwolken in alle vormen en kleuren. Heel geschikt om een presentatie of lees mee op te fleuren. - www.klascement.be/sites/33706

2. GLOGSTER - Creëer met Glogster zelf posters waar je digitale inhoud aan toevoegt. Zo maak je een echte interactieve poster die je leerlingen zelf kunnen ontdekken. - www.klascement.be/sites/31386

3. CLASSDOJO - Class Dojo is een tool waarmee je als leraar het gedrag van je leerlingen positief kan beïnvloeden. Je bepaalt zelf op welke parameters je ze evalueert. De leerlingen volgen hun score via de website. - www.klascement.be/sites/39402

4. EDUCAPLAY - Op Educaplay maak en beheer je gratis je online oefeningen. Maak groepen en collecties aan voor je leerlingen. Er zijn dertien verschillende oefenvormen. - www.klascement.be/sites/44896

Een Magisch schoolreisje

Meer dan
30 Attracties
voor alle leeftijden

Toverland

Attractiepark Sevenum

- Dagvullend voor alle leeftijden
- Weersonafhankelijk
- Veilig, kindvriendelijk & overzichtelijk
- Eigen verzamelplaats, picknick toegestaan
- Net over de grens met Nederland

Speciaal vroegboektarief tot 1 april €11,-

www.toverland.nl/scholen

niseert gratis opleiding voor meer dan 400.000 bedienden uit 55.000 aangesloten bedrijven.

Leraren kunnen via Cevora een stage volgen in één van haar sectoren. Je krijgt zo meer inzicht in een bediendenberoep (administratief bediende, programmeur enz?) én je krijgt een beter zicht op de bedrijfscontext waarin deze mensen werken. Zo verkleint meteen ook de afstand tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Deelnemen? Stel meteen je kandidatuur via Chris Vangramberen – 078 15 36 02 – Cevora zoekt met jou een stage op maat

HET VLAGGENSYSTEEM

• Alle leraren

'Het Vlaggensysteem' van Sensoa is een methodiek om seksueel gedrag van kinderen en jongeren te beoordelen: zes criteria helpen je om situaties correct in te te schatten, vier vlaggen geven je een kader om gepast te reageren. Dit systeem kreeg nu een nieuw jasje, met o.a. meer oefeningen voor teams, meer duidelijkheid rond de vlaggen, tips en richtvragen om seksueel gedrag van kinderen en jongeren correct te observeren enz.

Prijs? 43 euro voor handige box met alle materiaal **Info:**

www.sensoa.be **Extra:** vorming voor leraren op maandag 17 februari, van 9.30 tot 16.30 uur in Antwerpen, deelnemen kost 100 euro, inschrijven via www.seksuelevorming.be

ONDERNEMINGSZIN

• Leraren secundair onderwijs

Hoe ondernemend ben jij? Hoe ontdek je (ondernemers)talent bij je leerlingen? Hoe stimuleer je ondernemingszin bij je leerlingen? In de 'Masterclass Ondernemingszin' onderzoek je twee dagen lang via een bedrijfsbezoek, workshops en inspiratiesessies je eigen ondernemende talenten en competenties én hoe je die in je dagelijkse lespraktijk kan gebruiken. De masterclass is een ini-

tiatief van UNIZO Stichting Onderwijs & Ondernemen.

Wanneer? Vrijdag 21 maart, 9 uur tot zaterdag 22 maart, 17 uur, in Vakantiehuis Ter Helme in Oostduinkerke. **Prijs?** 250 euro (overnachting, maaltijden, workshops enz. inbegrepen) **Info en inschrijven:** www.ondernemendeschool.be

STUDIEDAG FRANS

• Leraren Frans

'Le CLIL dynamique et créatif', 'Réveillons nos talents et nos intelligences à partir d'une lecture de texte', 'Coöperatieve Leerstrategieën in het van Frans',... Op de 'Studiedag Leraren Frans' van de Belgische Vereniging Leraren Frans (BVLf) stel je je dagprogramma samen uit een dertigtal workshops. 's Middags is er een infobeurs.

Wanneer? Vrijdag 14 maart, vanaf 8.20 uur, in departement Lerarenopleiding HoGent, Ledeganckstraat, Gent **Prijs?** 40 euro voor BVLf-leden, 60 euro voor niet-BVLf-leden (20 euro lidgeld inbegrepen), 18 euro voor studenten **Info en inschrijven:** uiterlijk 28 februari via www.bvlf.org

KROKUSFESTIVAL

• Alle geïnteresseerden

Van 26 februari tot 6 maart 2014 toont het Krokusfestival een mooie selectie voorstellingen (theater, dans, muziek, performance ...) speciaal voor een jong publiek (en ouders). Tien leraren (met collega of partner) worden uitgenodigd voor een exclusieve vipavond met een bezoek backstage: je volgt de opbouw van FroeFroe, praat met choreograaf Goele Van Dyck en checkt of de zenuwen bij FABULEUS echt gespannen staan voor de première. Na het diner woon je de opening van het festival bij én geniet je van 'dub', een dansvoorstelling door FABULEUS en choreograaf Karolien Verlinden. De avond eindigt feestelijk met een hapje en een drankje op de receptie.

Wanneer? Krokusfestival van 26 februari tot 6 maart in CC Hasselt **Info:** www.krokusfestival.be
Exclusieve vipavond voor 10 leraren (met partner of collega) op woensdag 26 februari, vanaf 17 uur. Mail meteen (met vermelding 'Krokusfestival') naar win.leraren@klasse.be.

KORT KIJKEN, VEEL ZIEN

• Vanaf 3 jaar

Met een kortfilm werk je aan de beeldgeletterdheid van je leerlingen. Bij de allerkleinsten makkelijk in te passen, in basis- en secundair is een kortfilm ideaal om binnen één lesuur én film te kijken én te bespreken. Precies daarom ontwikkelde 'Lessen in het donker' drie kortfilm-pakketten, telkens een dvd met een reeks kortfilms en een lesbundel. De workshop 'Kort kijken, veel zien' toont hoe je zo'n pakket gebruikt in je klas. Op elke locatie is er telkens een aparte workshop voor leraren basisonderwijs en leraren secundair.

Wanneer? XX maart in VIVES Campus Brugge, 12 maart in HUB-KAHO Sint-Niklaas, 13 maart in VIVES Campus Tiel, 19 maart in HOGent, 23 april in VIVES Campus Torhout (Reno) **Prijs?** 50 euro, kortfilm-pakket inbegrepen **Info en inschrijven:** www lesseninhetdonker.be

Extra: je kan de kortfilm-pakketten (dvd + lespakket) bestellen via www lesseninhetdonker.be/lesmateriaal

W.A.F!

• Vanaf 8 jaar

'W.a.f!' of 'Workshops AnimatieFilm' zijn initiaties animatiefilm en workshops voor leerlingen vanaf 8 jaar. Leerlingen ontdekken hiermee de rijkdom en veelzijdigheid van de beeldtaal van (animatie)film. Ze leren kritisch kijken naar film als medium, ze leren beeldtaal herkennen en gebruiken, ze ontdekken animatiefilmtechnieken en passen die creatief toe in een eigen animatiefilm-pje (verhaal schrijven, storyboard maken, decors en figuren creëren en uitvoeren, beeld en klank opnemen). Tien leraren lager onderwijs (2de en 3de graad) en tien leraren secundair onderwijs kunnen gratis een kennismakingsworkshop animatiefilm volgen (één leraar per school). Via korte doe-opdrachten maak je zo zelf kennis met het beeld-per-beeld principe en de meest voorkomende animatiefilmtechnieken.

Wanneer? Maandag 7 april (lager onderwijs) en dinsdag 8 april (secundair), telkens van 13.30 tot 16 uur, in Academie voor Beeldende Kunst (Offerlaan, Gent) **Prijs?** Gratis **Info**

en inschrijven: waf@raoulservais.be, www.raoulservais.be

VREDESEDUCATIE

• Alle geïnteresseerden

De opleiding 'Vredeseducatie 2014' van het Vredescentrum (Antwerpen) mikt op iedereen die bewuster én adequater wil omgaan met conflicten en vormen van geweld. De cyclus bestaat uit tien lezingen over cyberpesten, familiaal geweld, grensoverschrijdend gedrag, racisme en multiculturaliteit, internationale conflicten, mensen- en kinderrechten, actieve geweldloosheid enz. De opleiding start met een academische opening rond zingeving en vrede en

sluit af met een dagexcursie naar In Flanders Fields in Ieper.

Wanneer? Tien woensdagnamiddagen, vanaf 19 februari, telkens van 14 tot 17 uur, in Universiteit Antwerpen; academische opening op dinsdag 18 februari, van 19.30 tot 22 uur, in Atheneum Antwerpen; dagexcursie naar Ieper op 17 mei **Prijs?** Academische opening: 5 euro (volwassenen), 3 euro (studenten); Cyclus van 10 lezingen: 120 euro/cyclus of 12,50 euro/sessie (volwassenen), 60 euro/cyclus of 6 euro/sessie (studenten) **Info en inschrijven:** roger-boonen@hotmail.com

UITWISKELING

• Secundair onderwijs

'Uitwiskeling', vereniging voor leraren Wiskunde, viert zijn dertigste verjaardag met een studiedag met lezingen, workshops en wiskundemarkt. Op het programma bijvoorbeeld 'Handmatig worteltrekken', 'Wiskunde en informatica', 'Wiskunde en taal', 'Priemgetallen' en 'Goochelen in de wiskundeles'.

Wanneer? Zaterdag 15 maart, van 9 tot 16.50 uur, in Universiteit Antwerpen, campus Groenenborger **Prijs?** 55 euro (broodjeslunch inbegrepen), abonnees 'Uitwiskeling' betalen 45 euro, studenten lerarenopleiding 35 euro **Info en inschrijven:** www.uitwiskeling.be/ www.uantwerpen.be/cno

MIGRATIE OVER DE JAREN HEEN

• **Leraren 3de graad lager onderwijs en 3de graad secundair onderwijs**

'Migratie, van vertrek tot aankomst' is een nascholing over het scholenaanbod van het nieuwe Red Star Line Museum. Daarbij onderzoek je via interactieve werkvormen hoe makkelijk of moeilijk het is voor een nieuwkomer om een nieuwe taal te verwerven en welke impact dat heeft op zijn leven. Ten slotte ontdek je educatieve materialen om rond migratie te werken in je klas. 'Migratie, van vertrek tot aankomst' is een initiatief van Kleur Bekennen, i.s.m. Red Star Line Museum en DocAtlas.

Wanneer? Dinsdag 11 februari, van 9.30 tot 15.30 uur, in Ontmoetingscentrum Het Stadsmagazijn (Keistraat) en Red Star Line Museum (Montevideostraat), Antwerpen
Prijs? Gratis, middaglunch inbegrepen **Info en inschrijven:** www.kleurbekennen.be (tik 'Red Star Line' in zoekbalk), kleurbekennen@provant.be

EERLIJKE HANDEL

• **Alle geïnteresseerden**

Ben je op zoek naar informatie, tips en uitdagingen om in je klas of school aan de slag te gaan met eerlijke

handel? Oxfam-Wereldwinkels organiseert dit jaar lerarendagen mét lunch waar je gelijkgestemden ontmoet en ervaringen kan uitwisselen.

Wanneer? De volgende lerarendag vindt plaats op vrijdag 14 maart in Brugge **Info en inschrijven:** www.oxfamwereldwinkels.be/lerarenlunch

MY DIGITAL ME JUNIOR

• **10 tot 14 jaar**

'My Digital Me Junior' is een gratis instrument dat leerlingen op een toffe manier wil laten reflecteren over zichzelf. Via klassikale digitale bordlessen en individuele activiteiten ontdekken ze wie ze zijn als persoon en hoe ze functioneren in omgang met anderen. Deze digitale ontwikkelingsportfolio is ontwikkeld door de dienst Beroepsopleiding van het departement Onderwijs en Vorming, i.s.m. Vlajo. Doelgroep zijn leerlingen derde graad lager en eerste graad secundair onderwijs. Leraren kunnen dit materiaal ontdekken tijdens een reeks gratis studievoormiddagen.

Wanneer? 21 maart in Brussel, 27 maart in Hasselt, 24 april in Leuven en 20 mei in Antwerpen, telkens van 9.30 tot 12 uur **Info en inschrijven:** www.tinyurl.com/mdmstudiedag, www.vlajo.org

OPROEP

BEGAAFDE LEERLINGEN

• **Alle leraren**

De organisatoren van de studiedag 'JONG!Talent – naar een effectieve zorg voor begaafde kinderen en jongeren in Vlaanderen' zoeken enthousiaste leraren die hun aanpak/project kort willen voorstellen aan collega-leraren in een workshop (op 27 mei in Leuven).

Hoe? Aanmelden via jongtalentvlaanderen.be **Info:** ciska.pieters@med.kuleuven.be

URBAN GAME

• **Leraren secundair onderwijs**

EW32 ontwikkelt voor het ESF-project #WORK een 'serious urban game' rond het thema 'werken' voor leerlingen derde graad secundair onderwijs. Tijdens LearningLabs wordt het thema verkend en afgebakend, waarna deze informatie tijdens GameLabs creatief wordt verwerkt in een stadsspel. EW32 zoekt leraren die hieraan willen meewerken.

Hoe? Aanmelden via lieve@ew32.be of annelies@ew32.be of surf naar www.ew32.be **Extra:** op 6 maart is er een GameLab waar je alvast kan kennismaken met dit project

SPEL

KIKKERBECOO

• **Vanaf 4 jaar**

Via het spannende bordspel 'Kikkerbecool' leren je leerlingen spelenderwijs vier vaardigheden: sociale vaardigheden, goede manieren, opkomen voor jezelf en omgaan met pesten en plagen. Om fiches te verdienen moeten ze proberen te bedenken wat een 'coole kikker' zou antwoorden op een reeks vragen. Kinderen kunnen het spel individueel spelen, maar het is nog leuker als je je klas verdeelt in groepjes van 4 of 5 kinderen. Dan kunnen ze samen overleggen over de antwoorden en de situatie in een toneel-

stukje naspelen. Het spel duurt 20 à 45 minuten.

Prijs? 99 euro **Info:** www.abimo.net
Extra: in de reeks 'De coole kikker' vind je ook kwartetspellen, boeken, stickervellen en een reeks andere spellen

WIN een bordspel 'Kikkerbecool'. Mail vóór 15 februari (met onderwerp 'Kikkerbecool') naar wedstrijd@abimo.net.

SCHAKEN OP SCHOOL

• **Vanaf 6 jaar**

Wordt er geschaakt op je school? Of zijn er enkele jonge schakers? Vorm dan een team van vier leerlingen en neem deel aan het Vlaams school-schaakkampioenschap voor lager en secundair onderwijs!

Wanneer? Zaterdag 29 maart 2014 in Zwijnaarde. **Info en inschrijven:** www.schakenopschool.be **Extra:** op de site krijg je concrete tips om schaken op school te starten of om schaakmateriaal aan te vragen

THEATER

LENZ

• **Leraren secundair onderwijs**

Een jonge kunstenaar, geplaagd door existentiële vragen, trekt zich terug in een bergdorp. Hij zoekt er een nieuw geluid en zingeving voor zichzelf en anderen. Zijn gedrag krijgt abnormale proporties: is hij een heroïsche dwarsdenker of is hij waanzinnig? In 'Lenz' van Theater Malpertuis brengen Thomas Janssens en Jorre Vandenbussche de gelijknamige novelle van Georg Büchner tot leven, in een regie van Piet Arfeuille. Leraren kunnen gratis naar de avant-première.

Wanneer? Donderdag 13 februari, om 20.30 uur in Theater Malpertuis, Tielt **Prijs?** Gratis **Info:** www.malpertuis.be, reserveer je ticket via maarten@malpertuis.be

WEDSTRIJD

SPEURNEUS

• 10-12 jaar

Met de educatieve game 'SpEUrnEUs' maken leerlingen derde graad lager onderwijs op een laagdrempelige manier kennis met de Europese Unie. De editie 2014 staat trouwens in het teken van de Europese verkiezingen. De klas die de meeste stemmen verzamelt voor hun virtuele klaskandidaat wordt 'Europese Klas van het Jaar'. De meest 'Europese Klas' uit elke provincie wint een dagtrip in en rond Gent op 28 april.

Europees president Herman Van Rompuy helpt je een handje en vertelt je leerlingen in vier rondes over Europese geschiedenis, de landen van de EU en hoe je Europa in je dagelijks leven tegenkomt.

Deelnemen? Van 17 februari tot 28 maart op www.speurneus-webquest.be, je kan al inschrijven vanaf 7 februari

KETTINGREACTIE

• Lager onderwijs

De 'Techmobiel' daagt je leerlingen uit om met zo veel mogelijk (kosteeloos) materiaal een kettingreactie te bouwen. Gebruik daarvoor bijvoorbeeld voorwerpen uit je klas. Voor de bewegende/reagerende onderdelen kan je alles inzetten: knikkers, balletjes, wc-rolletjes, hout, karton, draad, ballonnen, spelden, plakband, tandwielen, plastic buizen, autootjes ... Je mag géén kant-en-klare bouwpakketten gebruiken! Als je een ingewikkelde kettingreactie wil maken, kan je gereedschap lenen van de 'Techmobiel'.

Vooraf brainstorm je met je klas over acties en reacties en over verschillende manieren waarop je energie kan overbrengen. Selecteer de acties en reacties die je wil uitwerken, de volgorde en het materiaal dat je daarvoor nodig hebt. Bouw het op, zet het in gang, film alles én zorg dat dit filmpje (op cd) tijdig de jury bereikt. De winnende klas mag een dag op technisch avontuur in Technopolis (Mechelen).

Deelnemen? Filmpje opsturen vóór 1 april **Info en inschrijven:** www.techmobiel.be/challenge2013, info@techmobiel.be, 0498 35 80 22

LENZ

UITGELEZEN

SOCIALE MEDIA OP SCHOOL

De invloed van sociale media op ons werken, leven en leren is zo groot dat scholen niet meer kunnen achterblijven. Waarvoor kan je die sociale media inzetten? Hoe gebruik je ze om leerlingen mediawijs te maken? Hoe integreer je ze in het schoolbeleid en ondersteun je je schoolteam daarbij? Sociale media op school toont hoe je sociale media met succes en veilig inzet, zowel in de externe communicatie van je school als in je klas.

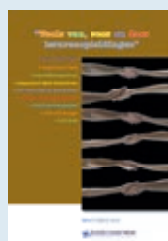
Prijs? 25 euro **Info:** www.politeta.be

OMGAAN MET PESTEN

Julian is dertien jaar en ontvangt dreigmails. Hatiche, negen jaar, mag in de pauze nooit met andere kinderen spelen. Dat zijn duidelijke gevallen van pesten. Maar wat als iemand een grap maakt ten koste van Ali? Wanneer wordt plagen of ruzie pesten? Wie is die pester en welke rol spelen de meelopers? Margo Henderson gaat in Omgaan met pesten in op de rollen, oorzaken en gevolgen van pesten. Met heldere casussen, achtergrondinformatie en aanbevelingen voor leraren, directeur en ouders.

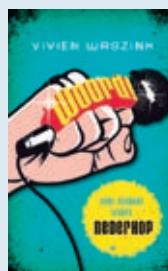
Prijs? 16,90 euro **Info:** www.swpbook.com

TOOLS VAN, VOOR EN DOOR LERARENOPLEIDINGEN

Bruggen bouwen voor gelijke onderwijskansen. Een screeningsinstrument ontwikkelen voor Nederlandse taalbeschouwing. Mentoren vormen. Het Expertisenetwerk Lerarenopleidingen Associatie Universiteit Gent zet tal van projecten op om lerarenopleiders verder te professionaliseren. In 'Tools van, voor en door lerarenopleidingen' beschrijft Söhret Yildirim wat het expertisenetwerk de afgelopen vijf jaar realiseerde.

Prijs? 15 euro **Info:** www.academiapress.be

WOORD! SPOEDCURSUS NEDERHOP

Hiphop in de les Nederlands? Jazeker, want Nederhoppers zijn cooler dan een pinguïn in een vriestas en naaien zelfs Van Gogh een oor aan. Nederlandstalige hiphop of nederhop is een wereld vol speelse taal en creatieve opschepperij. Vivian Waszink geeft in Woord! een spoedcursus nederhoptaal. Hollandse rappers vertalen, ontlenen en combineren dat het een lust is. Woordspelingen, nieuwe stijlfiguren, nieuwe betekenissen van bestaande woorden, metaforen ... ze vliegen je om de oren. **Prijs?** 14,95 euro **Info:** www.epo.be

(advertentie)

Op jonge leeftijd aan armoede ontsnappen?

Ontdek hoe het 'Super Sim'-project in Gent kinderarmoede bestrijdt op vlaandereninactie.be/kinderarmoede

VLAANDEREN
WERKT SLIMMER

VLAANDEREN
WOONT DUURZAMER

VLAANDEREN
LEEFT BETER

Vlaanderen
In Actie
Pact 2020

(advertentie)

Vertrouwens-
persoon,

gids

of verkenner?

Je bent het alle drie.

Een uitvaartverzekering. Mensen denken er niet zo graag aan. Maar als (m/v)

► zelfstandig adviseur

bij DELA weet jij als geen ander hoe belangrijk het is. Niet alleen voor de gemoedsrust van de klant, maar ook later voor de steun aan de nabestaanden. En jij bent de persoon op wie ze echt kunnen rekenen. Fijngevoelig en empathisch genoeg om een delicaat onderwerp aan te snijden. Deskundig genoeg om te antwoorden op elke vraag. Enthousiast en accuraat genoeg om elk dossier tot een goed einde te brengen. Veel kwaliteiten voor één job, maar dat maakt ze nu net zo boeiend.

Voel jij je aangesproken? Ga voor meer info naar www.3jobsin1.be

DELA

FRANKRIJK CÔTE D'AZUR

Nestel je tussen het blauw van de Middellandse Zee en het groen van het Massief des Maures. Je verblijft in **Hotel Le Provençal ***** in Roquebrune-sur-Argens, tussen Saint-Raphaël (13 km) en Saint-Maxime (5 km). Het hotel kijkt uit op de zee en het fijnzandstrand. Het gastronomische restaurant met visspecialiteiten doet je culinair wegdromen.

Jouw prijs: zeven nachten (acht dagen) in een tweepersoonskamer inclusief ontbijtbuffet: 259 euro per persoon. Geldig tussen 1 en 9 maart en tussen 4 en 22 april. Tussen 1 juli en 31 augustus: 399 euro per persoon. Optioneel: half pension 30 euro per persoon per nacht (met viergangenmenu). 1,30 euro verblijfstaks per persoon, per nacht (ter plaatse te betalen). Boek deze promotie voor 1 mei. **Extra:** één kind tot en met 12 jaar overnacht gratis op de kamer van de ouders (inclusief ontbijtbuffet). **Boekingscode:** AZRPKL01

DOOR ANDALUSIË

Beleef een sprookje van Duizend-en-één-nacht tussen het Alhambra, Moorse paleizen, renaissance-kathedralen en prachtige tuinen. Je verblijft eerst drie nachten in **Hotel Anacapi *****, centraal gelegen in Granada. Dan verhuis je naar een heuvel in het natuurpark Sierra de Las Nieves. Je overnacht viermaal in Hotel **Cerro de Hija *****.

Jouw prijs: drie nachten in Granada en vier nachten in Tolox (acht dagen) in een tweepersoonskamer inclusief ontbijtbuffet. Vlucht Brussel-Málaga h/t (volgens beschikbaarheid in de T+E-klasse met Brussels Airlines). Huurwagen categorie A (Fiat 500 of gelijkwaardig, 8x24 uur): 699 euro per persoon, geldig tussen 1 juli en 31 augustus. **Extra:** Granada: één ticket voor het Alhambra, audiogids voor het verkennen van de stad (48 uur) en een toeristische gids. Tolox: fles cava, een uur privégebruik van bubbelbad en sauna, een degustatiemenu inclusief wijn. **Boekingscode:** ANDPKL03

DUITSLAND ZWARTE WOOD

Hotel Vitana*** in Badenweiler is een pittoreske uitvalsbasis aan het einde van de Rijnvallei, ideaal om de Elzas te verkennen. De Franse en Zwitserse grens liggen nabij. Ontspannen is het codewoord in deze gerenommeerde wijnstreek. Het natuur- en wellnesshotel is gespecialiseerd in Ayurveda, een oude Indische heelkunst.

Jouw prijs: vier nachten in een comfortkamer met balkon of terras. Ontbijtbuffet en vier driegangenmenu's inbegrepen: 219 euro per persoon. Geldig tussen 1 en 9 maart, tussen 5 en 21 april en tussen 1 juli en 31 augustus. **Extra:** twee kinderen tot 15 jaar overnachten gratis op de kamer bij de ouders. Inclusief ontbijtbuffet. Halfpension bij te betalen. Binnenzwembad, sauna en fitness. **Boekingscode:** ZWWPKL07

CITYTRIP LONDEN

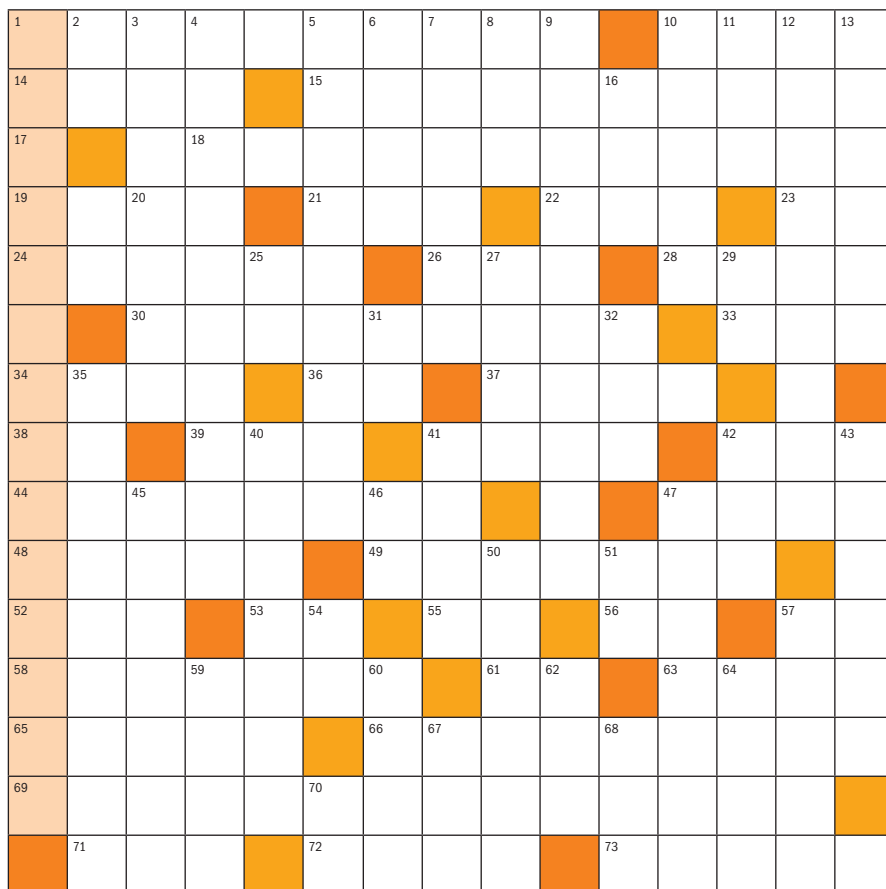

Je overnacht driemaal in **Novotel London Excel ******. Een eigentijds hotel van de nieuwe Novotel-generatie met prima service en een prachtig zicht op het Royal Victoria Dock. Vanaf daar trek je vier dagen door de Engelse metropool.

Jouw prijs: drie nachten met Engels ontbijtbuffet. Eurostar h/t vanuit Brussel-Zuid (tweede klasse, volgens beschikbaarheid tarief BY). Superiorkamer met tweepersoonsbed en sofa: vanaf 199 euro per persoon. Elke dag geldig tussen 12 juli en 8 september. Tussen 11 en 25 april: aankomst op vrijdag: 229 euro per persoon, aankomst op donderdag of zaterdag: 249 euro per persoon, aankomst op maandag, dinsdag, woensdag of zondag: 269 euro per persoon. **Extra:** twee kinderen tot 15 jaar overnachten gratis op de kamer van de ouders (inclusief ontbijt, enkel trein te betalen). **Boekingscode:** LONPKL09

EEN REIS RESERVEREN? Meer informatie over deze reisaanbiedingen vind je op www.holidayline.be/klasse. Alle vermelde prijzen zijn op basis van een tweepersoonskamer en volgens beschikbaarheid. Ze zijn geldig voor leraren en meereizende familie of vrienden gedurende de vermelde periodes in 2014. Reserveer tijdig. Als alle kamers van een hotel ingenomen zijn of als het vliegtuig volzet is, dan is dat zo. Bel Holidayline (lic A1615) op 050 33 09 90 en vermeld het nummer van je lerarenkaart. Mailen kan naar info@holidayline.be. 100 procent kosten bij wijziging of annulatie tenzij je een reisverzekering neemt van 3,5 procent op de totale reisom.

KRUISWOORD

WIN EEN CITYTRIP VAN 500 EURO

Je vindt hier elke maand een reuzegroot kruiswoordraadsel. De oplossing is meteen je eerste stap richting een reischeck van 500 euro. Daarmee kan je een citytrip kiezen uit het volledige aanbod van Holidayline. Mail het februarisynoniem onder verticaal 1 vóór 22 februari (met onderwerp 'Puzzel 242') naar win.leraren@klasse.be.

In januari ging Franky Feys uit Deinze aan de haal met de felbegeerde cheque.

HORIZONTAAL

1 Hout rapen in het bos – **10** Organisatie van luchtvaartmaatschappijen – **14** Vulling van paardenhaar – **15** Waar grote verdelers olie verzamelen – **17** Voermansroep – **18** Gelede antennes op de kop van insecten – **19** Gebruik, ritueel – **21** Knaagdier – **22** Franse muur – **23** Afgekort buiten westen – **24** Griekse held die te dicht bij de zon vloog – **26** Engelse luxe auto, door liefhebbers vaak afgekort tot ... – **28** Earthquake Early Warning System – **30** Sukkelen met de gezondheid – **33** Bedorven – **34** Tent van de Lappen – **36** Schuif – **37** Vorm van 'The Office' van de Amerikaanse president – **38** Oude lengtemaat – **39** Amerikaanse politiserie met tal van spin-offs – **41** Kwetsbare, fijne, delicate kleverige vloeistof? – **42** Vlaamse zanger – **44** 2 februari – **47** Wildebeest – **48** Indisch dirigent – **49** Ondergrondse bergplaatsen – **52** Also Known As – **53** Vader of grootvader? – **55** Voor of na de kip? – **56** Lekker als je er een gebakken 55 oplegt – **57** Een nog steeds bijzonder populair wapen uit 1946-1948 – **58** Inwoner van één van de ABC-eilanden (Kleine Antillen) – **61** Spaans lidwoord – **63** Grootste dolfinsoort – **65** Spaanse nekken – **66** Recht, zonder zijtakken – **69** Bijgevolg, dus, zodoende – **71** Nederlandse omroep – **72** Vies, vuil en fettig – **73** Race naar een betere beursnotering?

VERTICAAL

2 Vals haar – **3** Romeinse Rijk (Latijn, afkorting) – **4** Plotsklaps – **5** Een peloton op de Koppenberg of je aandelen de hoogte in – **6** Vlaamse soap – **7** Trucje, slimmigheidje – **8** Eigenhandig Ervaringsdeskundig Plan – **9** Maatgevend, normatief – **10** Franse rivier – **11** Zangstem – **12** Koreaanse sport, 'de weg van voet en vuist' – **13** Ongelovige, letterlijk 'iemand die geen kennis heeft' – **16** Meer (Italiaans) – **20** Fijnzinnigheid, gevoeligheid, kiesheid (Duits) – **25** Onder andere (afkorting) – **27** Plantengeslacht, met Vera als bekendste dochter – **29** Daar – **31** Feeke of vogel? – **32** Dwaas, clown – **35** Aardewerken vat voor het bewaren van bepaalde vloeistoffen – **40** Ferm, flink van karakter – **41** Dit tweemaal geeft een bloedzuigende vlieg – **42** Ons (Duits) – **43** Gezamenlijke voorvader van alle katachtigen – **45** Middeleeuwse (Engelse) schrijver ('The Canterbury Tales') – **46** Persoonlijk voornaamwoord – **47** Gehucht van Schriek (Heist o/d Berg) – **50** Meer, veeleer, eerder – **51** Afnemend tij – **54** Antwerps riviertje voor mensen die stiekem drinken – **57** Veld, bouwland – **59** Spaans bad zonder golfje – **60** Het 'Zigzagkind' uit de titel van de jeugdfilm (2012) van Vincent Bal – **62** Munteenheid van Bulgarije – **64** Hype, modegril – **67** 11.11.11, Artsen Zonder Grenzen, Oxfam-Solidariteit, Pan België enz. – **68** Kledingstuk – **70** Landbouwwerktuig

Eetfeest op het schooltje van de kinderen. Zucht. Het vooruitzicht van een kostbare zaterdagavond frieten bakken in de keuken van een mufte parochiezaal treft me zoals gewoonlijk met een instantdepressie en preventieve kater. De laatste weken slaan ze ons weer lustig om de oren met steakfestijnen, spaghetti-avonden en kippenkermessen. Elke vereniging, school of partij die naam waardig trommelt haar leden en sympathisanten op om de kas te vullen, letterlijk en figuurlijk.

Een merkwaardig concept toch, dat eetfeest. Voor een keer mag het eten uren op zich laten wachten, mogen de frieten half doorbakken zijn, het vlees gecarboniseerd en de pinten lauw. Betalen zullen we, en liefst zo veel mogelijk. Als we kunnen, komen we morgen nog eens terug met de bomma.

“Op het eetfestijn mogen de frieten voor een keer half doorbakken zijn”

In de geruststellende gedachte dat het voor het goede doel is, drinken we desnoods de hele kaart af. Sinds mijn laatste (geslaagde) poging ben ik van de toog naar de keuken gedegradeerd, alwaar ik nu een zaterdagavond lang in mijn eigen vet zal smoren. Zucht.

En toch weet ik, diep vanbinnen, dat ik stiekem gehecht ben aan deze schone traditie. Daarvoor zit er te veel homo politicus in mijn DNA. Als zoon van de plaatselijke burgemeester heb ik zowat elke parochiezaal in de wijde omgeving afgeschuimd. Terwijl wij plaatsnamen en de papieren onderleggers begonnen vol te kladden, gaf vader snel zijn bestelling door en begon aan zijn ‘grand tour’. Tegen dat elk hand in de zaal geschud was, stond het eten klaar. Een kwartiertje later waren we weer op weg naar het volgende eetfeest voor een dessertje en een koffie. *The Never Ending Road Show* van mijn kinderjaren. Noem het een jeugdtrauma, maar dan eentje om te koesteren.

Ik zal me dan ook als een vis in het water voelen als ik straks de feestelijk uitgedoste juffen en meesters zie, en de dichte lucht van grootkeuken opsnuif. Ik zal frieten bakken en borden wassen dat het een lieve lust is. Ik zal pollekes schudden en *chit* en *chat-ten* tot de laatste sympathisant is buitengeveegd. En als ultiem bewijs van mijn zorg en toewijding zal ik gretig meedingen naar het kroonjuweel der Vlaamsche Eetfestijnen: *den tombola*. Een grote loterij van ongewenste voorwerpen, die doorgaans meteen na loting aan hun reis richting volgende tombola beginnen.

Ach, een goed eetfeest is een waardemeter voor een goede school. Ouders, leraren en leerlingen in een zeldzame coproductie met een gemeenschappelijk doel voor ogen. Een soms wat stuntelige maar altijd sympathieke choreografie opgevoerd voor iedereen die de school een warm hart toedraagt. Buren, de plaatselijke middenstand, oud-leerlingen, zelfs de concurrentie broederlijk aan tafel. Enkel de allochtone ouder lijkt vooralsnog niet te vallen voor deze succesformule. Daarvoor zullen we onze oude menukaart misschien wat moeten bijkruiden.

Wouter De Craen is leraar en Brusselaar. Elke maand brengt hij in *Klasse* verhalen uit de hoofdstad.

“Lesgeven in Brussel is levenslang leren”

klasse

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen
Uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en
Vorming - Agentschap voor Onderwijscommunicatie.
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Nr. 242 — februari 2014

Hoofredacteur: Pieter Lesaffer **Eindredacteur:**
Kris Vanhemelryck **Redactie:** Nele Beerens,
Wouter Bulckaert, Tinne Deboes, Bart De Wilde,
Leen Leemans, Michel Van Laere, Wim Vercruysse
Medewerkers: Wouter De Craen, Inne Haine, Bert
Smits, Dirk Vercampt **Beeldredacteur:** Jo Valvekens
Vormgeving: Peter Mulders, Tim Sels **Coverbeeld:**
Willem Roose / Trendwolves **Klasse.be:** Michel Aerts,
Wietse Coolen, An Declercq, Stijn Govaerts, Mieke
Keymis, Stefaan Tolpe, Toon Van de Putte, Annelies
Vanechoutte **TV.Klasse:** Robin De Vries, Hans
Vanderspikken, Wouter Vanmol

Actie & Campagne: Cherline De Maeght, Kerim
Helaut, Geert Neiryck, Yvette Schreurs, Anne
Siccard, Marc Vanbelle, An Van den Bergh, Sonja Van
Droogenbroeck, Bavo Wouters **Staf & secretariaat:**
Sabrina Claus, Patrick De Busscher, Hannah El-Idrissi,
Souâdia El-Moussaoui, Ann Nevens **Publiciteit:**
Diana De Caluwé **Personeel & Organisatie:** Ann Lips
Verantwoordelijke uitgever: Luc Jansegers, Koning
Albert II-laan 15 - 1210 Brussel.

Wil je **reageren** op een artikel of heb je **nieuws** voor de
redactie? 02 553 96 86 of redactie.leraren@klasse.be.

Wil je **adverteren** in Klasse? 02 553 96 94 of
publiciteit@klasse.be.

Heb je een aanbod voor de **lerarenkaart** of een vraag
over een lerarenkaartactie? 02 553 96 95 of
info@lerarenkaart.be.

Alle actieve Vlaamse leraren en CLB-medewerkers
krijgen één Klasse gratis per adres. Een **abonnement**
kost 28 euro voor 10 nummers (bel 02 553 96 88 of mail
secretariaat.leraren@klasse.be). Gepensioneerden,
terbeschikkinggestelde leraren en individuele
studenten krijgen een abonnement tegen halve prijs.
Adreswijzigingen regel je uitsluitend via je eigen
schooladministratie.

Voor scholen die dat wensen is er ook Yeti (derde graad
lager onderwijs), Klasse voor Ouders (kleuteronderwijs
tot en met tweede jaar secundair onderwijs) en Maks!
(derde tot en met zevende jaar secundair onderwijs).

Overname van artikels uit de publicaties van Klasse
is geen probleem, mits je de bron expliciet vermeldt.
De cartoons, foto's en illustraties worden door het
auteursrecht beschermd.
Lees Klasse online op www.klasse.be/leraren.

Vlaams
Parlement

De Kracht van je Stem

Wil je weten **hoe verkiezingen georganiseerd** worden?

Vraag je je af hoe kandidaten aan hun **zetel** komen?

Wil je **verkiezingen op school** organiseren?

Hoe voer je een sereen debat over **politiek in de klas**?

Hoe breng je leerlingen het belang van **Europa** bij?

Lerarendag

➡ op vrijdag 28 februari 2014

over de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen
in het Vlaams Parlement

Op het programma:

Masterclasses met Kris Deschouwer (VUB), Stefaan Walgrave (UA),
Stefaan Fiers (KUL) en Emmanuel Gerard (KUL)

Methodieken en workshops:

- Verkiezingen in de basisschool
- Lessenpakket Europa
- Agendasetting in de politiek
- Vlaamse en federale bevoegdheden: spelenderwijs verkennen
- Wat te doen met de 'Doe de Stemtest'?
- De verkiezingen sluipen je klas binnen... do's en dont's
- Politieke partijen: wij maken het verschil
-

Een open lerarendag voor alle leraren (3^e graad basisonderwijs en secundair onderwijs) die aandacht willen besteden aan de verkiezingen in hun klas. Ook studenten en docenten van de lerarenopleiding en vormingswerkers zijn welkom.

In samenwerking met het Centrum voor Politicologie en de Specifieke Lerarenopleiding Maatschappijwetenschappen en Filosofie van de KUL, het interdiocesaan netwerk van begeleiders Humane Wetenschappen, de VUB, de UA en Stichting Ryckvelde.

DEELNAME IS
GRATIS
Meer info over het
programma en inschrijven:
www.dekrachtvanjestem.be

BINNENKORT
Kant-en-klaar
les- en spelmateriaal van
De Kracht van je Stem
over de verkiezingen

www.dekrachtvanjestem.be

(advertentie)

TIJDSCHRIFT

verschijnt maandelijks
(behalve in juli en augustus)

A FILM BY:
CHRISTIAN LO
BASED ON A BOOK BY:
ARNE SVINGEN

NO.2
Filmbin

DE SUPERHELD

FILM

DE SUPERHELD

Modulf is 11 jaar en vindt zichzelf een held. Een superheld zelfs! Terwijl hij weer eens met z'n hoofd in de school-toiletten wordt geduwd, zorgt hij er tenminste voor dat de andere leerlingen niet gepest worden. Tot er op een dag een nieuw meisje op school komt, de ultieme superheldennachtmerrie! Ze praat gek, ziet er gek uit en gedraagt zich gek. Kortom, een gedroomd pest-slachtoffer. Maar Lise zegt precies wat niemand anders hardop durft uitspreken. Zij neemt Modulf onder handen en leert hem dat het niet oké is om zich zomaar te laten pesten.

De Superheld - Noorse speelfilm van Christian Lo. Nederlands gesproken. Vanaf 7 jaar. Lesmap beschikbaar via www.jekino.be/desuperheld

Duizend leraren bekijken 'De Superheld' in avant-première op zondag 16 februari (11 uur) in Kinepolis Antwerpen of op zondag 23 februari (10.30 uur) in Kinepolis Brugge, Gent, Hasselt of Leuven. Neem uiterlijk op 12 februari deel aan de wedstrijd om tickets te winnen (max. 3 tickets per leraar). Je weet meteen of je gewonnen hebt. Info en deelnemen via www.lerarenkaart.be/inschrijven.

